

Η ΕΥΤΕΡΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

φυλ. 63.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1850.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ ΡΩΜΑΪΚΑ.

Ἀναπτυχθεὶς ἐντὸς τῆς Ἰταλίας ὁ Ῥωμαϊκὸς κολοσσὸς διὰ τῆς μεταξὺ πληθείων καὶ πατρικίων λυσσῶδους καὶ ἐναγωνίου ἐκείνης πάλης, καὶ, ὡς χεῖμαρρος ὄν οὐδὲν δύναται ν' ἀναχαιτίσῃ, ἐρμήρας ἐκτὸς αὐτῆς, κατέκλυσε καὶ κατεπλημύρῃσε τὰ ἀλληλεδιαδέχως πάντα ἀμύκταντα καὶ ἀμύκζοντα ἔθνη, ἅπαντα τὸν τότε γνωστὸν κόσμον, διὰ τῆς συνέσεως καὶ τῆς ἀνδρείας ἐκείνης, καθ' ἣς οὐδὲν τῶν ἔθνων ἤθνηθη νὰ ἀντιπαλαίσῃ, κατέκτησε θηλονότι πρὸς μὲν δυσμάς τὴν Ἰβηρίαν καὶ τὰς νήσους Σαρδόνια καὶ Κορσικῆν, πρὸς μεσημβρίαν τὴν Σικελίαν, καὶ ἅπαν τὸ ἐν Λιβύῃ Καρχηδονικὸν κράτος, πρὸς ἀνατολὰς τὴν Ἑλλάδα, Μακεδονίαν καὶ Ἰλλυρίαν, πρὸς δὲ βορρᾶν τὴν ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίαν, ἐτράπη αὐτῆς ἐπὶ τὰς ἐσωτερικὰς διχονοίας καὶ ταραχάς, ὧν πρόδρομοι ἀνεδείχθησαν οἱ περιώνυμοι Γράκχοι, καὶ αἱτινες ἐπαγαγούσαι θεινοτάτους ἐμφυλίους πολέμους ἐπέφεραν ἐπὶ τέλους τῆς τῆν μοναρχίας ἐγκαθίδρυσιν. Ἐπὶ τῆς μεταξὺ τοῦ δήμου καὶ τῆς ἀριστοκρατίας ταύτης πάλης ἐπρωταγωνίστηον ἤδη ἀπὸ τοῦ πρὸς τοὺς Κίμβρους καὶ Τεύτονας πολέμου ὁ Μάριος καὶ ὁ Σύλλας, ὁ μὲν ὑ-

πὲρ τοῦ δήμου, ὁ δὲ ὑπὲρ τῆς ἀριστοκρατίας ἀμφοτέροι ἀνδρες γενναῖοι, ἐμπειροὶ καὶ στρατηγικοί, ἀμειροὶ ὅμως πίσεως ἄλλης ἤθικῆς ἀρετῆς καὶ ἀγαθότητος. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν πρέπει πλέον νὰ ζητῶμεν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰς μεγάλας ἐκαίνας πολιτικὰς, ἠθικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀρετὰς, αἱτινες διέκρινον ἐκ πρώτης ἀφετηρίας τοὺς ὑπάτους καὶ τοὺς στρατηγούς ἐκείνους τοὺς πολεμήσαντας ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτῶν, κινδυνεύουσης ὑπὸ τῶν Γαλατῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τῶν τῆς Ἰταλίας ἔθνων ἀγώνων τῆς. Ποῦ ἀπαντᾷ τις πλέον τὴν μεγάλην ἐκείνην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὰ πατρίωα ἔθιμα ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τοῦ Τευρκουάτου, θυσιάσαντος τὸν οἶδν αὐτοῦ τολμήσαντα παρὰ τὴν διαταγὴν του νὰ μονομαχήσῃ πρὸς γίγαντα τινὰ Γαλάτην καὶ νικῆσαντα αὐτόν; ; ποῦ τὰς μεγάλας ἐκαίνας καθοσιώσεις τῶν στρατηγῶν πρὸς τὴν τοῦ λοιποῦ στρατοῦ αὐτῶν σωτηρίαν; καὶ ποῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἀρετὴν τῶν ὑπάτων ἐπιστρεφόντων ἐθελοντῶν αἰχμαλώτων πρὸς τὸν πολέμιον νικητὴν διότι ἡ πατρίς των δὲν παρεδέχθη τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις αὐτοῦ; Ἀπασαὶ αὐταὶ αἱ ἀρεταὶ ἐξέλιπον ἤδη πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τῆς καρδίας παντὸς Ῥωμαίου, μάλιστα ἀπὸ τῶν κατὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ Καρχηδόνος πολέμου, καθ' οὗς βλέπομεν τὴν Ῥώμην εἰς πολλοὺς μὲν τὴν στρατηγικὴν ἀναθέτουσαν, πολλοὺς δὲ τῶν ὑπάτων καὶ τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν ἀνωφελῶς δοκιμάζουσαν, καὶ κατα-

τῶσαν ἐπὶ τέλος εἰς τὸν αὐτὸν στρατηγὸν τῶν ἀρχαίων ἐνδόξων μαχῶν. Παράδειγμα δὲ δὲ Πέπλιος Σκιπίων Ἀφρικανὸς ὁ πρῶτος, ἀνὴρ διαπρέφας κατὰ τὰς περὶ Τίτικτον καὶ Κάναν κατὰ τοῦ Ἀννίβα μάχας, ὁ κατακτῆσας βαθμηδὸν τὴν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων τῶς κατοικουμένων Ἰβηρίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς κατακτῆσεως τῆς παραλίου Νέας Καρχηδόνος, καὶ κατὰ συντριψάς τὴν φοβεράν εἰς τοὺς Ῥωμαίους Καρχηδονιακὴν ἰσχύον. Οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ὑπατοὶ δὲν ἐξεστράτευον πλέον θερμὸν ἔχοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὸ εὐγενές ἐκείνο ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τῆς εὐκλείας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὀνόματος αἴσθημα. Ἡ ἀπὸ τῶν πολέμων λεία, οἱ θησαυροὶ, ἡ λεηλασία καὶ τὰ ἄμεσον αὐτῆς μέσον ὁ θηριώδης καὶ ἀπάνθρωπος φόβος· ἰδοὺ ὁ μόνος σκοπὸς τῶν ὑπᾶτων πρὸς κατακτῆσιν καὶ διεκπεραίωσιν πολέμων πορευομένων· σκοπὸς ὅστις καθαφαίνεται ἀρκούντως ἐπὶ τὸν πρὸς Φίλιππον τῆς Μακεδονίας ἀγῶνα. Καὶ στρατὸς καὶ ὑπατοὶ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον ὀλιγωροῦντες τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἀπεστάλησαν, ἐτρέποντο ἐπὶ τὴν λείαν καὶ τὴν διαρπαγὴν, ἀφίοντες τὸν ἔχθρον χαίρομενον ἐλευθερίαν ἢ θάλλον ἢ τάχιον ἐμελλε ν' ἀπολέσῃ. Οἱ δὲ δήμαρχοι, ὧν κατ' ἀρχὰς μόνον καθήκον ἦν ἡ τοῦ λαοῦ κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας ὑπεράσπισις, λησμονοῦτες τὸ ἱερὸν καθήκον τὸ διὰ τοσοῦτον ἀγῶνων περιβληθέν αὐτοῖς, ἐτρέποντο ἐπὶ τὴν πρότερον δημαγωγίαν, ἀλλοιοῦντες ὀλοοχερῶς τὴν ταχθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολήν, δόξαν καὶ πλοῦτον καὶ τὰ τοιαῦτα θηρεύοντες. Αὐτὸς ὁ Τιβέριος Γράκχος, εἰς ὃν οἱ πλείστοι ἀποδίδουσι τὰ στασιώδη ἐκεῖνα κινήματα καὶ τὰς προτάσεις νόμων εἰς μόνον τὴν ἀγάπην ἦν ἔτρεφον ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, αὐτὸς ὁ Γράκχος δὲν ἠγχιυθὴν νὰ ὁμολογήσῃ παρρησία ὅτι ἅπαντες οἱ πολιτικοὶ τῆς Ῥώμης ἄνδρες πράττουσι καὶ ἀγωνίζονται ὑπὲρ τοῦ ἰδίου συμφέροντος, ἀπαιτήσας μόνον ὑπὲρ ἐαυτοῦ τὸ πλεονέκτημα ὅτι ζητεῖ δόξαν ἐνῶ οἱ ἄλλοι θηρεύουσι χρήματα, ὡς ὁ ἄλλοτε ὁ ὑπὸ τοῦ Παρλαμέντου ἐξωστῆς ἐνεκα δωροδοκίας Ἄγγλος ὑπουργὸς Οὐαλπῆλιος.

Ἐκ τῶν δύο εἰρημένων ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ Μάριος ἦν ἀνὴρ εὐτελεῦς γεωργικῆς καταγωγῆς, ὑψηλὸς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐνεκα τῆς ἀφρόνου δημαγωγίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νικῶν αὐτοῦ δόξης, τοῦτο μὲν ἀπάξας ἐν Ῥώμῃ τὸν Ἰουγούρθαν, τοῦτο δὲ τοὺς Κίμβρους καὶ Τεύτονας, κατατροπώσας καὶ πληγμωρήσας τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ πολλῶν γιλιάδων δούλων, οἵτινες, οὐ μόνον διεσπείρον ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἢ θη ἕξην χρεωμύνα καὶ βάρβαρα ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀδιαλείπτους ἐκείνας δουλικὰς στάσεις συνετέλουσαν, ὑφ' ὧν ἡ Ῥώμη τοσάκις ἐκινδύνευε. Ὁ Μάριος εἶχε μόνον στρατηγικὰς ἀρετὰς, ἃς μολοντοῦτο ἀπώλεσε βραδύτερον ἀπειρικῶς ὑπὸ τῆς γῆρατος καὶ τῶν κόπων, πρὸς δε καὶ διὰ τῆς ἀμαρτυρίας τῆς μικρᾶς αὐτοῦ λάμπειας ὑπὸ τῶν λαμπροτέρων τοῦ Σύλλα πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν κατορθωμάτων. Μόνος αὐτοῦ σκοπὸς καὶ μόνον ἐντρέφεται ἦν τὸ ἀρχεῖν· καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν αὐτὸν πάντα μεταχειριζόμενον τρόπον πρὸς τὴν τῆς ὑπατείας διατήρησιν, ἣν καὶ ἐπέτυχε νὰ κρατήσῃ βίαιως καὶ παρανόμως πλέον τῶν ἑξ ἐτῶν, καὶ τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἤθελε παραιτηθῆν ἐὰν ὁ θάνατος δὲν τὴν ἀφήρῃ ἐπ' αὐτοῦ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τῆς ἑβδόμης ὑπατείας, ἣν κατέλαβεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Κορνηλίου Κιννα, ἀντιπάλου καὶ τούτου τοῦ Σύλλα ἀναδειχθέντος ἐφ' ἕσπον δὲ Μάριος περιεπλανᾷτο εἰς Ἀσίαν καὶ

Ἀφρικήν (α) Μετεχειρίσθη δὲ τὴν δημαγωγίαν εὐχίθνα, ζηλωτὴς τῶν τοῦ Γράκχου σχεδίων, ὑπεραπὸ τῶν δῆμον κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας καὶ ἀποδότη αὐτοῦ πόρον τινὰ δι' αὐτῶν, ἐπαρκῶν εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ νὰ μὴ ἀναγκάζηται νὰ ἐμπορευθῆται τὰς ψήφους αὐτοῦ ἐν ταῖς φυλετικαῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς, ἣν ἀποκτῆσας, καὶ μὴ γρώμενος τὴν ἰσχύον αὐτῆς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ταχθεῖσης αὐτῷ ἐντολῆς, ἐπροσπάθει μόνον τινὶ τρόπῳ νὰ μηκύνῃ ὅσον εἶδεν τὸν χρόνον τῆς διαρκείας αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ ἀσυνεσία, ἡ φιλαρχία καὶ τὸ ἀσκοπον τοῦ Μαρρίου ἐπέφερον ἐπὶ τέλος τὴν κατ' αὐτὸν δυσμένειαν καὶ περιφρόνησιν τῆς εὐνοουμένης αὐτῷ μεριδος, τοῦ λαοῦ.

Ὁ Σύλλας ἀνέδειξε κατὰ πρότερον τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ἀρετὰς, ἐπὶ τοῦ κατὰ τοῦ Ἰουγούρθα πολέμου, καθ' ὃν τότε πρῶτον ἤρξατο καὶ ἡ τοῦ Μαρρίου πρὸς αὐτὸν ἀπέχθεια, συνταλέσαντα πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μαυριτανίας Βόκχου παρὰδασιν τοῦ Ἰουγούρθα. Τὸ μέρος τοῦτο ἀνεπύχθη μὲν ἐτι μᾶλλον εἰς τὸν κατὰ τῶν Κίμβρων καὶ Τεύτωνων τοῦ Μαρρίου πόλεμον, καθ' ὃν ὁ Σύλλας οὐδὲν ἤντονον ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ καταδείξῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὰ προτερήματα, κατεδείχθη δὲ βραδύτερον κατὰ τὰς διαμάχας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους.

Ὁ Μάριος ἠναγκάσθη μετ' ὀλίγον νὰ καταστρέψῃ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἀποβάς ἀκὼν, ὡς ὑπατος, ἀρχηγὸς τῆς ἐχθρᾶς ἀριστοκρατικῆς μεριδος κατὰ τῶν δημάρχων Γλαυκία καὶ Σατορνίνου, οἵτινες, ζητούντες τὴν ὑπατείαν κατέλαβον ἀπὸ κοινοῦ τὸ Καπιτώλιον. Καταστρέψας δὲ τὴν ἰσχύον τῆς μεριδος αὐτοῦ, καὶ περιφρονηθεὶς τότε ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μεριδίων παρητήθη τοῦ δημοσίου βίου καὶ ἀπέφθινεν ἐκ Ῥώμης πρὸς τὴν Ἀσίαν περιήγησιν.

Τότε ὁ Σύλλας, ἀπαλλαγθεὶς ἀπὸ τοῦ ἀντιπάλου ἐκείνου, προήχθη εἰς ἀξίωμα μεγαλύτερον, διὰ τὴν τῆς διὰ πολυτελεστάτων ἀγῶνων ψυχαγωγίας τοῦ δήμου καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐπιτηδεῖας τοῦ στρατοῦ χρήσεως, ἣν βραδύτερον ἔλαβεν ἀφορμὴν ν' ἀναπτύξῃ ἐν τῷ κατὰ τοῦ Μιθριδάτου πολέμῳ, ἀρξάμενος ἐν ἐτῇ 88 πρὸς Χριστῷ.

Μιθριδάτης ὁ 5^{ος}, ὁ καὶ εὐπύτωρ ἐπικαλούμενος κατακτῆσας τὴν ἤδη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων σχεδὸν Ἀσίαν, καὶ καταστῆσας φόρων ὑποτελεῖς τὰς παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον Ἑλληνικᾶς ἀποικίας, ἐπεχείρησε νὰ θεραπεύσῃ ἐτι μᾶλλον τοὺς κατακτητικὸς αὐτοῦ σκοποὺς καταλαμβάνων τὴν τε Θράκην, Μακεδονίαν καὶ Ἑλλάδα διὰ στρατοῦ, καὶ χρωόμενος αὐταῖς ὡς γέφυραν, ἵνα μεταβῇ εὐθὺς κατὰ τῆς Ῥώμης, ὡς ἄλλοτε ὁ Ἀννίβας ἐφόρησε κατ' αὐτῆς διὰ τῶν Πυρρηνίων, τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Ἀλπεων, καὶ νὰ ἐπιπέρῃ ὡς ἐκεῖνος τὸν πόλεμον ἐντὸς τῶν σπλάγγων τῆς Ἰταλίας, ὡφελούμενος ἅμα μὲν ὑπὸ τῆς τότε τῆς Ῥώμης καταστροφικῆς στάσεως τῶν Ἰταλῶν συμμάχων, ἅμα δὲ ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτῆς ὑπάρχοντος ἐν ταῖς καρδίαις τῶν δεδουλωμένων λαῶν μίσους — Ἐν ἐτῇ λοιπὸν 89 πέμ-

(α) Ὁ μετὰ τὸν Μάριον ἰκανώτερος ἀρχηγὸς τῆς δημοκρατικῆς μεριδος ἐγένετο ὁ Κοϊντιὸς Σεπτίμιος, ὁ οἵσως ὁμῶς δὲν κατώρθωσε νὰ εἰσακουσθῇ πλέον παρὰ πλεον ἰκανῶς ἐκ τοῦ Μαρρίου διδωθῆντι.

πει εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατὸν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀρχελάου. Πολλὰ καὶ πλοῦσαι πόλεις ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Ἑλλάδι βλέπεται τοὺς Ῥωμαίους ἠρέμους, τὴν δὲ Μιθριδάτου δυνάμιν αἰετοτε ἐπαυξανόταν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν, τῆς Ῥόδου μόνως ἐξαιρουμένης. Ὁ Ἀρχελάος ἐρχόμενος μετὰ ναυτικῆς καὶ πεζικῆς δυνάμεως, καὶ κυριεύσας τὰς πλείστας Ἑλληνικὰς νήσους, ἐν αἷς καὶ τὴν Ἀἴλιον μετὰ τοῦ μεγάλου αὐτῆς θησαυροῦ, ὑπέσχετο νὰ ἀποδώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις ἀφ' ὧν ἀπέστη. Ἀλλὰ τοὺς Ἀθηναίους οὐδὲ ἡ τῆς Ξηρᾶς Ἀἴλου ἀνάκτησις, οὐδ' ἡ τῶν θησαυρῶν αὐτῆς ἐπιθυμία ἤλυσε πρὸς τὸν Μιθριδάτην. Οἱ Ἀθηναῖοι παρακινήθησαν ἤδη πρότερον ὑπὸ Ἐπικουρίου τίνος φιλοσόφου Ἰωνίου ἡ Ἀρίστωνος, ἀθλοῦ ὄργανου τοῦ βασιλέως Μιθριδάτου καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἀθηναῖος αὐτὸς υἱὸς δούλης αἰθιοπίδος, ἀνὴρ ἐμπίρος πάσης ἠθικῆς ἢ σωματικῆς ἀρετῆς, τὸν φιλόσοπον ἐπαγγελόμενος, ὡς προείρηται, ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ αὐτοῦ κατ' ἀρχὰς, καταπλήξας τοὺς Ἀθηναίους διὰ τῆς μεγαλοπροπέως καὶ ἅμα γελωτίας ἐν τῇ πόλει αὐτῶν εἰσελάττωσε, διὰ τῆς προσφορᾶς τῶν θησαυρῶν τῆς Ἀἴλου, καὶ διὰ δημογορίας γελοιωδστεράς ἐτι, καθ' ἣν κατέδειξε τὴν Ῥωμαϊκὴν δημοκρατίαν ἐπὶ ἔριπυ ἀκμὴν ἰσταμένην καὶ ἤδη ἀπολωλύαν, κατώρθωσε ν' ἀναγορευθῇ αὐτὸς ἀρχηγὸς αὐτῶν μυρία ὅσα ὑποσχόμενος. — Μάτην οἱ νοσημονέστεροι καὶ πρῶτοι τῶν πολιτῶν κατακράζοντες κατὰ τοῦ ἀπαταῖωνος, μάτην προέλεγον αὐτοῖς τὰ δεινὰ καὶ τὰς φεβερὰς πτωχίας αἵτινες ἐμελλον νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῶν ἐν ἀπιστήσῃ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, τοὺς εὐεργέτας αὐτῶν, τοὺς αἰετοτε σεβασθέντας τὴν μητέρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἠρώων. Ὁ φιλόσοφος αὐτοῦ ἅμα λαβὼν τὴν ἀρχηγίαν ἀπέδειξεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐπόσον ἦσαν ἀληθεῖς αἱ μάταιαι καὶ ἐπιβουλαὶ αὐτοῦ κομπορρημονεῖν· διότι καταλαβὼν τυραννικῶς διὰ τῶν 2,000 ἀνδρῶν οὗς ἐκομίσαστο μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Μιθριδάτου τὰς ἀθήνας, κατέτρεξεν ἀπανθρώπως τοὺς τὰ σωτήρια τῶν πολιτῶν συμβουλεύσαντας, κατακλείσας διὰ φρουρὰς τοὺς πλείστους ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν καὶ ποικίλως διὰ τοῦ λιμοῦ τοῦ φυλακισμοῦ καὶ ἄλλων μέσων κατατρέχων.

Ἀλλ' ἐπανεγένετο εἰς Ῥώμην ἔνθα ὁ Σύλλας, ὅστις κατ' αὐτὸ ἐκεῖνο τῆς τοῦ πολέμου ἐνάρξεως ἔτος, ἀννηγορεύθη δημοφῆρως ὑπατος κατὰ πρῶτον διὰ τὰς μεγάλας ἐπὶ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ. Τούτου δὲ γενομένου, ἐπεξῆρξε καὶ τὴν κατὰ Μιθριδάτου στρατηγίαν, ἅμα μὲν πρὸς πλείστον ἀπὸ τοῦ πολέμου δόξαν, ἅμα δὲ ἵνα προσεικοῖντο ἑαυτῷ τὸν στρατὸν, οὗτις καὶ πρότερον ἐπὶ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου περιεποιήσεν εἰς ἑαυτὸν τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν ἀγάπην, διὰ τῆς πανούργου χρήσεως τῆς αὐτῆς τῶν Ῥωμαίων πειθαρχίας, νῦν μὲν κολάζων, νῦν δὲ παρορών, διὰ τῆς ἀκολασίας καὶ τῆς καταπίεσεως ἣν ἐπέτρεπεν αὐτῷ τέλος δὲ, διὰ μακρῶν μετὰ μακρᾶς ὁθοπορίας καὶ ἀγῶνας ψυχαγωγημάτων. Ὁ Σύλλας ἤλπιζε τοσοῦτον μᾶλλον τοῦτο, καθ' ἔσον ὁ στρατὸς αὐτοῦ εἶχεν ἤδη ἐν τῇ Ἑλλάδι πλείστας ἀφορμὰς λεηλασίας καὶ πλουτισμοῦ· ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἣν μοῖρα καὶ δαίμων καταχθόνιος ἐρρίψεν ἀσθενὲς ἔρμαιον εἰς τοὺς δυοῦδας τοῦ θηριώδους τούτου στρατηγῶ. Ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ, κατώρθωσαν οἱ Μαρριανοί, ἀρχηγοῦντος τοῦ εἰς Ῥώμην μετὰ πολλὰς παθῆσεως ἐπανελ-

θόντος Μαρρίου, νὰ καθαιρέσωσιν αὐτόν. Ἄλλ' αὐτοῦ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐν Ῥώμῃ καὶ νὰ κατασπαράξῃ ἐν τῇ μανίᾳ αὐτοῦ, τοὺς ἀντιπάλους, θηλήσας ἵνα, ἐξ-ακολουθῆσας τὸν κατὰ Μιθριδάτου πόλεμον ἰδίαις δαπάναις καὶ ἐνισχυθεὶς διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀφοσιώσεως τοῦ στρατοῦ ἐπανεγένετο ἐν τῇ Ῥώμῃ θριαμβεύων.

Ἐνταῦθα δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι χαρακτηριστῆς τῆς ἐποχῆς ταύτης ἦν μὲν ἐν γενεῖ ἡ διαφθορὰ, ἡ ἰδιοτέλεια, ἀνεφάνησαν ὅμως ἐκ διαλειμμάτων ἐκ τε τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ τῶν πλείστον δημαγωγῶν ἄνδρες, οἵτινες ἐκτὸς τῆς ἰδιοτελείας ἀνέδειξαν καὶ προτερήματα λαμπρὰ καὶ ζῆλον ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὀνόματος. Καὶ παράδειγμα ὁ Σύλλας αὐτὸς, ὅστις, καὶ περ μυρίας ἔχων αἰτίας δυσαρεσκίας καὶ ἀγανακτήσεως κατὰ τῆς πατρίδος του ἀναγορευσάσης αὐτὸν ὑπατοῦ καὶ στρατηγῶν καὶ καθαιρεσάσης, οὐδὲν ἤττον ὅμως ἐπροτίμησεν, ἐν μέρει τοῦλάχιστον τὴν δόξαν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐνδοκίχης, δόξαν ἣν ἐμελλε νὰ περιποιήσῃ αὐτῇ ἰδίαις δαπάναις. — Κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς Δυρράχιον, καὶ στρατεύσας δι' Αἰτωλίας καὶ Θετταλίας καθυπέταξε τοὺς Βοιωτοὺς, καὶ ὤρμισεν εὐθὺς κατὰ τῶν Ἀθηνῶν λύσαν καὶ μανίαν ἀποπνέων, ἔνθα εὐρίσκειτο ὁ Ἀρχελάος καὶ ὁ φιλόσοφος Ἀθηναῖος, ὁ μὲν εἰς τὸ ἄστυ, ὁ δὲ εἰς Πειραιᾶ.

Ἐπολιόρκει δὲ προλαβὼν τὸν Πειραιᾶ, ἐφιστάς πᾶσαν μηχανὴν καὶ πολλὰς συγκροτήσας μάχας, καὶ περ δυνάμενος νὰ καταλάβῃ εὐχερῶς τὴν ἀνω πόλιν ἐν ἐσάτῃ εὐρισκομένην ἀμηχανία, ἀπορία τῶν ἀναγκαιῶν. Ἐπειγόμενος δὲ ἵνα περαιώσῃ τὴν πολιορκίαν ταύτην καὶ δεδιὼς τὴν ἀντίπαλον μερίδα, κατέσπευδεν αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἔθην ἤρρισε, κατὰ Πλούταρχον, νὰ συσσωρεύῃ περὶ τὸ τεῖχος ὕλην ἄμετρον ὑπὸ ζευγῶν ὄρεικῶν μυριάδων χορηγομένην. Ἐκλιπούσης δὲ αὐτῆς ἐπέθεσε χεῖρα καὶ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἄλσεων καὶ κατέκοψε τὴν τε ἀκαδημίαν, πρόστειον δεινροφωρῶτατον, καὶ τὸ Λύκειον, τὰ τῶν δύο τῶν ἀρίστων τῶν Ἀθηναίων γυμνασίων. Ἐπεὶ δὲ καὶ χρημάτων ἔδει πολλῶν πρὸς πόλεμον, διὰ τὴν οἴκοθεν τοῦ πολέμου δαπάνην, ἐγύμνωσε τὰ τῆς Ἑλλάδος ἄστυ, ἐκ τε τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ Ὀλυμπία ἱεροῦ τὰ κάλλιστα τῶν ἀναθημάτων μεταπεμπόμενος. Ἐγραψε δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν Δελφοῖς Ἀμφικτύονας, ὅτι βέλτιον εἶναι νὰ κομισθῶσι πρὸς αὐτὸν τὰ τοῦ Θεοῦ χρήματα, διότι ἢ ἀσφαλέστερον ἐμελλε νὰ φυλάξῃ αὐτὰ, ἢ καὶ μεταχειρισθεὶς θά ἀποδώσῃ οὐκ ἐλάττω. Καὶ ἀπέστειλεν ἐπὶ τούτῳ τὸν φίλον αὐτοῦ Κάριν τὸν Φωκέα, κελεύσας ἵνα παραλάβῃ ἕκαστον αὐτῶν ἀκριβῶς. Ὁ Κάρις, ἀφίχθεις εἰς Δελφούς, ἐδειλίασε νὰ θέσῃ χεῖρα ἱερόσουλων ἐπὶ τῶν ἀναθημάτων τοῦ ναοῦ, βλέπων δὲ καὶ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐκλιπαροῦντας αὐτόν, ἀπεδάχρυσε, κατὰ Πλούταρχον, τὴν ἀνάγκην καὶ βλέπων τινὰς λέγοντας δι' ἤκουσαν φθαιγομένης τῆς ἐν ἀνακτόροις κιβάρης, εἴτε πιστεύσας, εἴτε βουλόμενος εἰς δεισδαιμονίαν νὰ ἐμβάλῃ τὸν Σύλλαν, ἐγραψε πρὸς αὐτὸν τοῦτο. Οὗτος δὲ σκώπτων ἀντέγραψε πρὸς αὐτόν, «θαυμάζειν μὲν Κάριν,» εἰ μὴ συνήπην, ὅτι χαίροντος, οὐ χαλεπαίνοντος εἶη τὸ ἄδειν « (Πλουτὸς Σύλλ), καὶ τὸν ἐκέλευσε νὰ λαμβάνῃ παρ' αὐτοῦ, « ὡς εἰδομένου τοῦ Θεοῦ καὶ διδόντος.» Καὶ ἀφῆρσε τοὺς ἀπίρους ἐκεῖ συνσσωρευμένους θησαυροὺς πρὸς δὲ καὶ τὸν ἀργυρῶν πῖθον, ὃς μόνος ὑπελείπθη τῶν βοσικῶν, μὴ δυναμένων νὰ ἀναλάβωσιν αὐτὸν τῶν ὑποζυγίων διὰ τὸ βάρος καὶ τὸ μέγεθος, ἀναγκάζομενοι νὰ κατακόψωσιν οἱ Ἀμφικτύ-

νες, άνεμιμνήσκοντο δακρύοντες τόν τε Τίτον Φλαμίνιον καί Μάριον Ἀκύλιον καί τόν Αἰμίλιον Παύλον, ὧν ἡ μὲν Ἀντίοχος ἐξέλασας τῆς Ἑλλάδος, εἰ δὲ τοὺς Διακεδόνων βασιλεῖς καταπολεμήσαντες, εὐ μένον σπεύσαντο τῶν Ἰερῶν τῶν Ἑλλήτικῶν, ἀλλὰ καί διὰ δόρων καὶ ἄλλων περιποιήσεων τὰ μέγιστα ἐτιμήσαν.

Ὁ Σύλλας ἐβλέγετο καὶ ὑπὸ δεινοῦ κατείχετο ἔρωτος νὰ κυριεύσῃ τὰς Ἀθήνας, εἴτε ζήλω τινί, ὡς ὁ Πλούταρχος λέγει σκιαμαχῶν πρὸς τὴν παλαιῆς πόλεως δόξαν, εἴτε ἀγανακτῶν καὶ θυμῷ τὰ σκόμματα καὶ τὰς βωμολοχίας φέρων, εἰδῶν ἐξηρεθίζεν αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μετέλλαν, γεφυρίζων καὶ κατορχούμενος ἀπὸ τῶν τειχῶν ὁ τύραννος Ἀθηνίων, ἀνὴρ ὠμὸς ὡς προείρηται, καὶ ἀσελγῆς εἰς ἄκρον, ἐν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ, τῇ μυρίους μὲν πολέμους πολλὰς δὲ τυραννίδας καὶ στάσεις διαπεφευγίαν πρότερον, ὡσεὶ νόσσημα θανατηφόρον εἰς τοὺς ἐσχάτους κειθεὺς ἐγκρατα σταθεῖς.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν εἰς ἐσχάτην περιήλθεν ἀπορίαν καὶ τῆς ἀχρειοτάτης τριφῆς διότι ὁ Σύλλας μανθάνων τὰ κατὰ τὴν πόλιν, καὶ τὰς περὶ εἰσκομίσεως τροφῶν προπαρασκευάς, ὑπὸ δύο σφενδονιστῶν ἐν τῷ ἔσσει εὐρισκομένων καὶ σφενδονίζόντων πρὸς τὸν Σύλλαν σφαίρας μολυβδίνους ἐφ' ὧν ἔγραφον ταῦτα, ἐμπέδιζε παντοστρόφω πᾶσαν εἰσκομίδην τροφῆς. Μένδοιμοι σιτου χιλίας ἐπιμάτο δραχμάς· οἱ ἄνθρωποι ἐσίουτοῦντο τὸ περὶ τὴν ἀκρόπολιν φυόμενον παρθένιον (1), καὶ ἡθελον ληκύθους ἐφθὰς, ζῶα παντοδαπά, πολλοὶ ὅτε καὶ ἀνθρώπων ἐγεύθησαν σάρκα. Ὁ δὲ Ἀθηνίων ἐν πότεις μεθήμενοις καὶ κώμοις διάγων ἐνδελεχῶς, καὶ πυρρῆζων καὶ γελωτοποιῶν πρὸς τοὺς πολέμους, περιεῖθε τὸν ἱερὸν τῆς θεοῦ λύχνον ἀπεσθηκότα διὰ σπανίον ἐλαίου, πρὸς δὲ τὴν ἱεροφάντιδα ἡμίεκτον πυρῶν προαιτούσαν, ἐπεμμέν ἡμίεκτον πεπερωσ, τοὺς δὲ βουλεύσας καὶ ἱερεῖς, ἰκετεύοντας αὐτὸν νὰ σικταίρῃ τὴν πόλιν καὶ νὰ συνδιαλλαχθῇ μετὰ τοῦ Σύλλα, διεσκεδάσε ἐάλλων διὰ τοξοματων. Μόλις δὲ πολὺ μετὰ ταῦτα ἐξέπεμψεν ὑπὲρ εἰρήνης δύο ἢ τρεῖς τῶν συμποσῶν, πρὸς τοὺς ἐποίους, εὐδὲν σωτήριον ἀξιοῦντας, ἀλλὰ τὸν Θρησέα καὶ τὸν Εὐμόλοπον καὶ τὰ μηδικὰ σημολογομένους, ὁ Σύλλας· « Ἄπιτε (εἶπεν), ὦ μακάριοι, τοὺς λόγους τούτους ἀναλαβόντες· ἐγὼ γὰρ εὐφρομαθῆσων εἰς Ἀθήνας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπέμφθην, ἀλλὰ τοὺς ἐρισταμένους καταστρεφόμενος » (Πλούταρχου Σύλλ.)

Ἐν τούτοις λέγεται ὅτι τινὲς ἀκούσαντες ἐν τῷ Κεραμικῷ πρεσβύτας τινὰς διαλεγόμενους πρὸς ἀλλήλους καὶ ὀνειδίζοντας τὸν τύραννον ὡς μὴ φυλάττοντα τὸ ἐπικίνδυνον εἰς ἔσοδον καὶ προσβολὴν περὶ Ἑπτάχολον τείχος, ἐνθα καὶ μόνον ἠδύναντο νὰ εἰσελθῶσιν εἰ πολέμιοι, τῶν ἄλλων τειχῶν τῶν ὑπὸ Κόνωνος κατασκευασθέντων ἐδραίων καὶ κολοσσαίων ὄντων, ἀνήγγειλαν ταῦτα τῷ Σύλλα, ὅστις ἐπελθὼν ἐκεῖ τὴν νύκτα καὶ θεασάμενος ἀλώμενον τὸ μέρος εἶχετο εὐθὺς τοῦ ἐαυτοῦ. Ὁ Σύλλας ἀναφέρει ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν αὐτοῦ τὸν πρῶτον ἐπιβάντα τοῦ τείχους Μάριον Τήϊον.

Ὁῦτω δὲ καταληρθεῖσης τῆς πόλεως ἐκαίθη, ὁ Σύλλας κατασκάψας καὶ συναμαλῆνας τὸ μεταξὺ τῆς πε-

(1) Τὸ κοινῶς παρθενιον οὐδὲ.

ραϊκῆς καὶ τῆς ἱερᾶς πόλεως, εἰσήλαυε περὶ μέσας νύκτας φρικώδης καὶ ἀποτρόπαιος, πολλῶν σαλπύγιων καὶ κεράτων καταχρονίων βόωντων, καὶ τοῦ λυσσώδους στρατοῦ ἐπ' ἀρπαγῆν καὶ φόνον ὑπ' αὐτοῦ ἀφειμένους, κατασφάξας ἀδικρικῶς ἄνδρας, γέροντας, παῖδας καὶ γυναῖκας πάσης τάξεως καὶ παντὸς γένους. Τὸ αἷμα τῶν φονευθέντων ἔρρευσεν ἐξω τῶν πυλῶν τῆς πόλεως· ἡ δὲ σφαγῆ, καὶ ἡ ἀπάνθρωπος καταστροφή ἐκείνη ἐγένετο ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ β' κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γενομένην. Ἀλλὰ καὶ εἰ δὲ αὐτῶν ἀποσφαγέντες δὲν ἦσαν ἐλάττωτες, οἷτινες, Ἀθηναῖοι ὄντες καὶ σώζοντες ἐπὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ζώπυρον τι τῆς ἀρχαίας αὐτῶν ἀρετῆς, προετίμησαν τὸν ἐκούσιον θάνατον μάλλον ἢ νὰ ἴδωσι τὴν πατρίδα αὐτῶν περιφρονουμένην, καταδουλωμένην, καὶ τοὺς συμπολίτας αὐτῶν κατακρουρομένους ὑπὸ τοῦ ἀπεινοῦς κατακτητοῦ τοῦ μανίαν καὶ μῖτος κατ' αὐτῶν πένοντος, ἢ ἐπὶ τέλους νὰ ὑποστῶσι καὶ αὐτοὶ τὰ μαρτύρια καὶ τὰς ἀγωνίας θανάτου σπαραξικαρδίου.

Ἐκλωκότος δὲ τοῦ ἄστεος, ὁ Ἀθηνίων κατακλύσας τὸ ὠδεῖον καὶ εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφυγῶν ἐπολιόρκειτο Ἐγκατερέτης δὲ ἐπὶ πολλὰς ἐν αὐτῷ ἡμέρας, παρεδόθη ἐπὶ τέλους διὰ τε τὴν ἀπορίαν τροφῆς καὶ παντελεῖ ὕδατος ἑλλειψιν. Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει ὅτι τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν καθ' ἣν κατήλιθε τῆς ἀκροπόλεως ὁ τύραννος, « νεφῶν ἐξ αἰθέρας συνθραμμένων » τῶν, πλῆθος ὄμβρου καταβράχυν, ἐπιλήρωσεν ὕδατος τὴν ἀκρόπολιν. »

Τῇ ἐπαύριον ἐκήρυξεν ὁ Σύλλας ὅτι ἀπέδιδε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ἐλευθέρους Ἀθηναίους, ὧν ὀλίγοι διέφυγον τὸν θάνατον, ἀπαγορεύσας μόνον αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφισθῆναι, τὸ ὅποιον ὁμοῦς βραδύτερον συνεχώρησε. Ὁ Ἀρχελάος ἀπέπλευσεν ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς εὐδαιμονίαν ἀντίστασιν ὑπὸ τοῦ Σύλλα ἀπαντήσας στερομένου στόλου. Ὁ Πειραιεύς, ἀλωθεὶς μετ' ὀλίγον, ἔσχε τὴν αὐτὴν τοῦ ἄστεος τύχην, μεγίστην ὑποστάς πυρκαϊάν, πολλὰς ἐπαγαγεῖν ζημίας ἐν αἷς καὶ ἡ τῆς τοῦ Φιλωνος θαυμαζομένης ὀπλοθήκης ἀπώλεια.

Τοιαύτη ἡ τριμερὴς τύχη τῆς πολυτλήμονος τῶν Ἀθηνῶν πόλεως, ἣν τσαυταὶ στάσεις καὶ πόλεμοι καὶ θυραννίαι ἐσεδάσθησαν. Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ τέλος τῆς πόλεως ταύτης, ἣτις ἐγένετο μήτηρ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐπὶ τούτους αἰῶνας προύργιον κατὰ τῶν βαρβάρων, ἐπαπειλούτων νὰ καταπλημμυρῶσιν τὴν Εὐρώπην, καὶ νὰ σβύσῃ τὸν σπινθῆρα ἐκείνου τοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις, θεῖα συμπράξις, ἤρχισε ν' ἀναπτύσσεται ἐν τινὶ αὐτῆς γωνίᾳ. Ἀλλ' ἐπέπρωτο ἡ πόλις αὕτη, ἣς ἐφοίθησαν εἰς τὴν λυσσόντες κατ' αὐτῆς Σπαρτιάται, οἱ ἀγέρωχοι τῆς Μακεδονίας βασιλεῖς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ διάδοχοι αὐτῶν νὰ καταστραφῇ ὑπὸ τῆς Ῥώμης, τῆς ἀγαρίστου θυγατρὸς αὐτῆς.

Ἐν τούτοις Ταξιάρχης ὁ στρατηγὸς τοῦ Μιθριδάτου κατέβη ἐκ τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας μετὰ 100,000 χιλιάδων στρατιωτῶν, ἐπειγόμενος ἵνα ἐνωθῇ μετὰ τοῦ Ἀρχελάου ἐν Θεσσαλίᾳ. Ὁ Σύλλας τότε ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν ἵνα περιμεινῇ ἐν αὐτῇ τὸν ἐχθρὸν, καὶ διὰ τοῦ ὀλίγου αὐτοῦ στρατοῦ κλείσας αὐτὸν εἰς γῶρον στενὸν καὶ περικεκλασμένον παρὰ τὴν Χαίρωνειαν, καὶ ἐπιπεσὼν ἀπροσδοκῆτως, πολλοὺς μὲν τῶν ἐχθρῶν κατέκοψε, μυρίους δὲ μόνον ἀπὸ τούτου πλήθους ἐσώθησαν φεύγοντες.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ Πόντου ἐπεμψεν αὐτῆς μετὰ τὴν ἤταν ταύτην ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Δαρύλαον στρατὸν 80,000 πρὸς τὸν Ἀρχελάου, ὅστις συνεχρότησεν ἐτέραν ἐν Χαίρωνειᾳ μάχην, καθ' ἣν ὁ Σύλλας βλέπων τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ φεύγοντας καὶ διασπειρομένους, αὐτὸς, ἀρπάζας σημεῖόν τι, ἐνεθάβρυνε τὸν στρατὸν ἐρημάσας πρώτος κατὰ τῶν ἐχθρικῶν σιφῶν. Ὁ Ἀρχελάος νικηθεὶς ἔφυγεν εἰς Καλικίδα, ὁ δὲ Σύλλας ἀναγκάζει τὸν Μιθριδάτην νὰ προτείνῃ λόγους περὶ εἰρήνης ἐν ἔτει 85, καταβάλλει, διαρκουσῶν τῶν περὶ αὐτὴν διαπραγματεύσεων, βάρβαρον τινὰ περίοικον τῶν Μακεδόνων εθῆν, ἔπειτα δὲ ἐλήθων ἐν ἔτει 84 εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, συνωμολόγησε τὰς πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Πόντου συνθήκας, δι' ὧν οὗτος ὑπέσχετο νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς προτέρους αὐτῶν ἡγεμόνας τὴν Βιθυνίαν καὶ Καππαδοκίαν, τὴν δὲ ἐπαρχίαν τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Παρλαγονίαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους πρὸς δὲ, καὶ νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτοὺς δισχιλία τάλαντα καὶ νὰ δώσῃ 70 χαλκῆρεις ναῦς.

Μετὰ τὰς πρὸς τὸν Μιθριδάτην συνθήκας ταύτας, ὁ Σύλλας προσφωκείωθη ὀλοσχερῶς τὸν στρατὸν, ὃν ἡ ἀντιπαλος δημοκρατικὴ μερίς, καθαιρέσασα αὐτὸν, εἶχε πέμψει κατὰ Μιθριδάτου εἰς Ἀσίαν, ὑπὸ τὸν ὕπατον Οὐαλέριον Φλάκκον, διαδεξάμενον τὸν Μάριον. Τὸν Φλάκκον φονεύσας καθ' ἑδδὸν ὁ ὑποστράτηγος Φλαυῖος Φιμβρίας, κατέλαβε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τοῦ Μιθριδάτου πολέμου· καὶ ἀνεδείχθη μὲν ἐπὶ πολὺ ἀνὴρ ἐπιτήδειος καὶ εὐτυχῆς εἰς τοὺς πολέμους τούτους, θεωρῶν ὁμοῦς τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἀτομολοῦντα (μετὰ τὴν πρὸς τὸν Σύλλαν συνθήκην τοῦ Μιθριδάτου) βαθητῶν πρὸς τὸν Σύλλαν στρατοπεδεύσαντα παρ' αὐτῷ, ἐφονεύθη ὑπὸ τῆς αἰσχύνης. Τότε ὁ Σύλλας, εὐρίσκων εὐνοῦσαν αὐτῷ τὴν περίστασιν ἵνα κορήσῃ τὴν πλεονεξίαν τοῦ στρατοῦ, διὰ λόγους οὗς ἐξεθέσαμον ἀνωτέρω, παραδίδει εἰς διαρπαγὴν καὶ λεηλασίαν τὴν εὐδαίμονα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας χώραν ἣτις τοσοῦτον ἐβλαβῆ ὑπὸ πλεονεξίας καὶ τῆς θηριωδίας στρατοῦ, ὅστις εὐδέποτε πλέον ἀνέλαθεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὴν προτέραν αὐτῆς εὐδαιμονίαν καὶ ἀκμὴν.

Ἐπὶ τέλους ἐπανέρχεται διὰ Πειραιῶς καὶ Πατρῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ 40,000 ὄλων αὐτῷ ἀφροσιωμένων στρατιωτῶν ἐν ἔτει 83. Ἡ ἀντιπαλος αὐτοῦ μερίς, ἣς προίσταντο οἱ ὕπατοι τοῦ ἔτους ἐκείνου Σικκίων καὶ Νυρβανὸς συνέλεξε, διαρκούσης τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ δυνάμεις ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μεγαλητέρας. Καὶ ὁμοῦς ὁ Σύλλας ἠδυνήθη νὰ καταβάλλῃ αὐτὴν διὰ τῆς μέχρι λατρείας ἀφροσιώσεως εἰς αὐτὸν τοῦ στρατοῦ, καὶ διὰ τῆς περὶ αὐτὸν προσκολληθείσης τῶν πλείστων στρατιωτῶν τῆς δημοκρατικῆς μερίδος οἷτινες βλέποντες τοὺς στρατιώτας τοῦ Σύλλα πλουτοῦντας καὶ τιμωμένους ἐγκατέλιπον τὴν μεριδα αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀριστοκρατία ἅπασα δεινῶς ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων καταπιεσθεῖσα ἐτάχθη μετ' αὐτοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ μάλιστα διεκρίνοντο οἱ βραδύτερον ἀναλάμψαντες ἐν τῇ πολιτείᾳ ἄνδρες, ὁ Κέντιος Μέτελλος Πίος, ὁ Λικίνιος Κράσσοσ, ὁ Λούκουλος καὶ ὁ Γναίος Πομπήϊος. Ἀναχωρήσαντος δὲ αὐτοῦ ἵνα καταβάλλῃ τὸν ἐν Πραινεστῷ καταφυγόντα Μάριον τὸν νεώτερον, στρατὸν ἐκ Καμπανῶν Σαμνιτῶν καὶ Λευκανῶν συγκείμενος ὄρμα κατὰ τῆς πόλεως. Ἀλλ' ὁ Σύλλας ἀνακάμψας ἐν τάχει καταλαμβάνει τοὺς ἐχθροὺς πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, ἐνθα συνεκρητῆθη μάχῃ πεισματωδεστάτῃ καὶ κρίσιμος. Νικήσας δὲ διὰ τῆς ἐπιτηδείότητος τοῦ Κράσσου φονεύει 6,000

αἰχμαλώτους, καὶ γενόμενος ἔπειτα κύριος τῆς Πραινεστοῦ σφάζει 12,000 κατοίκων. ὁ δὲ Μάριος ἐγένετο αὐτόχειρ.

Διὰ τοιούτων προσομίῶν ὁ μέγας οὗτος στρατηγὸς ἠδυνήθη νὰ κυριαρχήσῃ ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς παρ' αὐτοῦ μελετωμένας τοῦ πολιτεύματος μεταρρυθμίσεις, αἷτινες ἴσως ἤθελον φέρει σωτήριόν τι ἀποτέλεσμα εἰς τὴν πρὸς ὀλεθρον ἐνεκα τῆς διαφθορᾶς καταβρέουσαν Ῥώμην, ἐὰν αὐτὸς δὲν ἐδίδει πρώτος τὸ παράδειγμα τῆς φιλαρχίας, τῆς καταχρῆσεως, τῆς ἀσελγείας καὶ κακοηθείας, τῶν ὁποίων τὴν φλόγα διὰ τοιούτων προπαρασκευῶν καὶ ἀγῶνων ἐζήτησε ματαίως νὰ κατασβέσῃ, πολὺ μὲν ἀναπιτυχεῖσθαι καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιοῦ ἀναβῆρπιζομένην, ἐκραγεῖσθαι δὲ βραδύτερον, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ συμπολήσασαν ἅπασαν τὴν Ῥωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν.

Α. Ἰωαννίδης.

Ἡ ΦΡΙΚΩΔΗΣ ΝΥΞ.

Χειμῶν σφοδρὸς ἦτο· τὸ σκότος τῆς ἐσπέρας καὶ ἡ γιῶν ἐκάλυπτον τὸ Βριαντόν, πολίχινον ὀλίγον ἀπέχον ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ Πιδεμοντίου, κείμενον ἐν μέσῳ τῶν ἀνωμαλωτέρων στενῶν καὶ φαλακροτέρων κορυφῶν τῶν ὑψηλοτέρων Ἀλπεων.

Ὁ Κ. Λαβάλμος δασονόμος διέτριβε τὰς ὥρας πλησίον τῆς ὥρας του συντρόφου, τῶν δύο μικρῶν τὴν ἡλικίαν τέκνων τοῦ καὶ τῆς γηραιᾶς μητρὸς του εἰς γαληνιῶς ὄνειροπολήσεις ἀναμειγμένας μετὰ γλυκεῖς λόγους. Ἡ σῶφρων αὐτῆ οἰκογένεια, καθημένη εἰς πεδισμίας καὶ προσφόρους ἐδρας περὶ τῆς ἐσίας, ἀπετελεῖ μίαν τῶν περιπαθῶν ἐκείνων καὶ σπανίων εἰκόνων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ὄρασις καὶ ὁ νοῦς ἠδέως ἀναπαύονται. Ὁ γαλήνιος χαρὰ, ὦ καθαρὰ συγκινήσεις οἰκογενειακαὶ παρὰ τὴν ἐστίαν, ὑπάρχει ἀνθρώπος ὅστις δὲν σὰς ἐννοεῖ, ὅστις δὲν σὰς ποθεῖ, ἢ δὲν λυπεῖται διὰ τὴν στέρησίν σας! Ποταὶ ὑλικάι ἠδοναὶ δύνανται νὰ σὰς ἀντικαταστήσωσιν ἢ νὰ σὰς ὑπερτερήσωσι!

Ἡ ὥρα τοῦ δείπνου δὲν εἶχεν ἀκόμη φθάσει τὸ νυκτέρευμα ἤρχιζε· αἱ διὰ τὸ δείπνον τριγλαὶ εἰρήνοντο ἐντὸς μικρᾶς καὶ κεκλεισμένης χύτρας ἡ Κ. γηραιὰ Ῥοχηρὰν, μήτηρ τοῦ Κ. Λαβαλμου ἐπεριπάτει βραδέως, καὶ οἱ δύο σύζυγοι ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσι σκαλεόντες τὸ πῦρ ἠγαπῶντο δὲ μετὰ τὴν εἰρηνηκὴν ἐκείνην, βαθεῖαν καὶ βεβαίαν ἀπροσίωσιν, ἣτις βασιζέται εἰς τοὺς ἠθικοὺς χαρακτῆρας, καὶ ἣτις εἶναι ἀνωτέρα τῆς μέθης τοῦ πρώτου ἔρωτος· ὅλοι τῶν αἰεὺχαί ἦσαν διὰ τὴν διαρκεῖαν τῆς παρουσίας τῶν εὐδαιμονίας, τῆς ἀφελουῦς καὶ θεμιτῆς εὐδαιμονίας, ἐμπροσθεν τῆς ὁποίας ὁ κόρος αὐτὸς δὲν ἀξίζει τίποτε.

— Δόξα τῷ θεῷ! ἔχομεν πῦρ, καλὴν κατοικίαν καὶ ζῶμεν μετὰ ὁμόνοιαν, εἶπεν ἡ Κ. Βεχεράν.

— Ὁ καλλίτερος τρόπος νὰ εὐγνωμονῆσθαι τὸν

θεόν διὰ ταῦτα, ἐπρόσθεσεν ἡ Κ. Λαβάλμου, εἶναι νὰ δίδωμεν ἐλεημοσύνην, νὰ βοηθῶμεν τοὺς μὴ ἔχοντας ἄρτον, ἐνδύματα ἢ ἄσυλον. Εἰς τοὺς πτωχοὺς τούτους τόπους, ὁ θριμύς καιρὸς αὐξάνει τὰς δυστυχίας τῶν ἐνδεῶν, οἵτινες, φεῦ! εἶναι πάμπολλοι. Ἄ! ἂν ἤμεθα πλούσιοι, ὁποῖας ἀνάγκας ἠθέλαμεν θεραπεύσει...!

— Ναι, εἶπεν ὁ Κ. Λαβάλμος, ἀλλὰ τὰ πλούτη χρησιμεύουσιν ἐνίοτε ὡς τροφή τῶν ἀγενεστέρων τῆς ψυχῆς διαθέσεω· ἐν γένει ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ ἐσπέρας ψηλαφοῦσι σωροὺς σκούδων, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐγωῖσται καὶ αἰσχροκερδεῖς, δὲν ἔχουσι τὴν συνειδησιν καθαρὰν, τὰ πάντα τοῖς φαίνονται μαῦρα καὶ οὐτιδανὰ.

— Εὐτυχοῦμεν λοιπὸν μὴ ἔχοντες εἰμὴ μικρὰν εὐπορίαν, εἶπεν ἡ Κ. Λαβάλμου.

— Ἄς διατηρήσωμεν τὴν φθονεράν ἔξιν τῶν πτωχῶν, τούτεστι νὰ κατηγορῶμεν τὰ πλούτη, εἶπεν ἡ Κ. Βεχεράν· ἄς μὴ μεγαλυθῶμεν· ἄς μὴ ἤμεθα ἀνεξάρτητοι. Αἱ! μὴ καταδικάζωμεν οὐδεμίαν τάξιν τῆς κοινωνίας, ὅλαι ἔχουσι τὰ ἰδιά των ἐλαττώματα. Ὁ μὴ ἔχων ἀργύριον, καὶ ὁ μὴ ποιήσας τι πρὸς ἰδίαν ὠφέλειαν, ἐκδικοῦνται τοὺς ἔχοντας καὶ τοὺς ποιήσαντας, ἐγκαλοῦντες αὐτοὺς διὰ τὴν φιλαργυρίαν των καὶ σκληρότητα.

Σιωπῇ σκέψεως ἠκολούθησε τὴν ὁμιλίαν ταύτην μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κ. Λαβάλμος ἔλαβε τὸν λόγον.

— Πόσον ὠραῖον εἶναι, εἶπε, νὰ βλέπῃ τις ἀπὸ τὸ βῆθος θερμοῦ δωματίου διὰ μέσου τῶν ὑγρῶν ὑέλων, τὴν χιόνα πίπτουσαν εἰς νιφάδας πυκνάς· ἢ θεὰ τοῦ κακοῦ καιροῦ τὸν ὁποῖον καταφρονεῖ, αὐξάνει τὰς οἰκουρικὰς ἠδονὰς τῆς ἐσωτερικῆς εὐπραγίας· ὁ ἐρωτικὸς ποιητὴς Τίβουλλος, φιλήδονος, ἐπομένως εὐαίσθητος, ἐκφράζει μὲ συγκινησιν τί αἰσθάνονται κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν.

Quam janat iwmites ventos audire cubantem!
Τὶ γλυκὺν ἀκοῦθι τις κοιμώμενος τοὺς ἀνηλεεῖς ἀνέμους!

Ἡγάπα νὰ ἀκοῦθι ἀπὸ τὴν κλίνην του τὰς μεγάλας τρικυμίας καὶ ἐγέλα διὰ τὰς ἀπειλάς των...

— Ἄς μὴ τὰς ἠγάπα! εἶπεν ἡ Κ. Σαβάλμου.

— Ἀλλὰ μόνος δὲν ἀπήλαυε ἐντελῶς τὴν ἠδονὴν ταύτην, ὑπέλαθεν ὁ δασονομικὸς γελῶν.

Ei dominam tenero detinuisse sinu!
Καὶ νὰ συνέχη εἰς τὴν τρυφερὰν ἀγκάλην τὴν δέσποιναν τῆς ψυχῆς του.

— Σιώπα, Παῦλε, ἀνέκραξεν ἡ Κ. Λαβάλμου, τὰ πράγματα ταῦτα δὲν λέγονται.

— Εἰς τὴν γλῶσσάν μας σύμφημι· ἐγὼ τὰ εἶπον Λατινιστί... ἐννοεῖς λοιπὸν τὴν διαλεκτὸν ταύτην;

— Ὅχι, ἀλλὰ τὸ ἐμάντευσά.

Νέα σιωπῇ ἀποκατέστη πάλιν καθ' ἣν δὲν ἠκούετο εἰμὴ τὸ τικ-τάκ τοῦ ὰρολογίου, τὸ λάκισμα τοῦ πυρὸς, καὶ τὰ μακρὰ συρίγματα τῆς διπλασιαζούσης τὴν μανίαν τῆς καταγιγῆδος.

— Πόσον ἀνήσυχος καὶ δυστυχὴς εἶμαι, Παῦλε, εἶπεν αἰφνης ἡ Κ. Λαβάλμου, ὅταν εἰς παρομοίους καιροὺς διατρέχῃς τὰ ὄρη ταῦτα ἀναγκαζόμενος ἀπὸ τὴν ὑπερσίαν σου.

Φεῦ! οἱ κύριοι δήμαρχοι δὲν συνειθίζουσι νὰ συμβουλευῶνται τὸ βρόμετρον πρὶν ἐπιφορτίσασιν εἰς τοὺς κατωτέρους τῶν ἀποστολῆν ὀλίγον εὐάρεστον καὶ ἐνίοτε ὄλως ἀνωφελεῖ. Ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν τοὺς μέλλῃ διὰ τὰς περιπνευμονίας καὶ τὸν πυρετὸν, τὰ ὅποια εἰς ἔσχατος ὑπάλληλος δύναται νὰ ὑποφέρῃ.

— Σιωπῇ, ἀγαπητῇ μοι γύναι, μήτε λέξιν μή προφέρῃς πλέον... εἶμαι δεισιδαίμων... οἱ λόγοι σου θέλουσι μοι παράξει ἀναγκαίως πολλὰς δυστυχίας, καὶ ἴσως τῶρα λαθῶ διαταγὴν νὰ ἱππεύω καὶ νὰ ἀρχίσω τὴν ὁδοπορίαν μου αὐτὴν ταύτην τὴν νύκτα.

— Σιωπῶ, φίλε μου...

— Οἱ χωρικοὶ ἐλκύουσιν, ὡς γνωρίζεις, κρούοντες τοὺς κώδωνας, τὸν κεραυνὸν, χωρὶς οὗτος νὰ σκοπεύῃ νὰ πέσῃ κατ' αὐτῶν.

— Καὶ ἂν ὁ κεραυνὸς σκοπεύῃ! παρετήρησεν ἡ Κ. Βεχεράνου.

Μόλις ἀντήλλαξαν τοὺς λόγους τούτους καὶ σφοδρὸς ἤχος κώδωνος ἀντήχησε καὶ ἡ πρὸς τὴν ὁδὸν ἄγουσα θύρα ἠνοιχθή καὶ πάλιν ἐκλείσθη.

Ὁ Κ. Λαβάλμος σφοδρῶς κλονισθεὶς εἰς τὴν ἔδραν του ἀνέκραξε.

— Σᾶς λέγω ὅτι ἡ συνδιάλεξις αὐτὴ θὰ ἔχῃ λυπηρὰ ἀποτελέσματα... ἰδοὺ διαταγὴ ἀναχωρήσεως!

— Βεβαιώθητι, τέκνον μου, ὅτι ἡ Κ. Τσερέλου ἤλθε νὰ λαβῇ μέρος εἰς τὸ πικέτον...

Ἡ μήτηρ τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου διεκόπη διὰ τῆς ἐλεύσεως τελῶνου τινος, ὅστις παρουσίασεν εἰς τὸν Κ. Λαβάλμον πλατὺ ἔνταλμα· οὗτος ἀνέγνω μεγαλοφῶνως τὰ ἐξῆς.

α... Ταραξίαι τινες ἤναψαν πυρκαϊάν εἰς τὸ δάσος τὸ πλησίον τοῦ Γραβε. Τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ἐνόμισαν ἐντελῶς ἐσβεσμένον, ἐνῶ ἔκαιεν ὑπόυλως, ἐπὴρξεν διὰ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐπέφερε μεγάλας καταστροφάς. Μὴ βραδύνητε οὐδὲ μίαν στιγμὴν, ἀλλ' ἅμα λαβήτε τὸ παρὸν, σπεύσατε εἰς τὸ ἀκαίσιον θέατρον τοῦ κακοῦ διὰ νὰ προλάβητε τὴν φθορὰν τοῦ δάσους, ἢ, ἂν ὄλον ἐκάη, διὰ νὰ ἐκτιμήσητε τὰς ζημίας καὶ νὰ συλλεξήτε τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις εἰς τὴν κατάστροφῶν λεπτομεροῦς ἐκθέσεως, ἧτις πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸν Κ. ἐπιστάτην. Ἡ δραστηριότης, ἡ σύνεσις σας, ὁ ζήλος σας, εἶναι γνωστότατα εἰς τὴν διεύθυνσιν... »

— Σᾶς εὐχαριστῶ, προσέθεσεν ὁ δασονομικὸς ὑπάλληλος, διὰ τὴν φρασεολογικὴν εὐγένειάν σας, διὰ τοὺς ἐπαίνους, οὓς μεταχειρίζεσθε ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐκτελέσω διαταγὴν δυσάρεστον, ἐπίπονον καὶ δύσκολον... Ἐμπρὸς λοιπὸν... εἰς τὸν διάβολον τοιοῦτον ἐπάγγελμα!

— Δὲν σὲ ἀφίνω νὰ ἀναχωρήσης τὴν νύκτα ταύτην, εἶπεν ἡ Κ. Λαβάλμου, διότι ὁ καιρὸς εἶναι φρικώδης· σὲ ἐξορκίζω νὰ μείνης ἕως αὐριον· κἀνεὶς ὡς πρὸς τὰ ἀδύνατα δὲν εἶναι ὑπόχρεως. Ἦδη θὰ διατρέξῃς πολλοὺς κινδύνους εἰς τὰ τρομερὰ στενώματα τὰ φέροντα εἰς Γράβε... Θὰ ἀποθάνω ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν μου... ὄχι δὲν σὲ ἀφίνω νὰ ἀναχωρήσης.

— Ἀλλὰ τὸ δάτος καίεται...

— Ἄφες το νὰ καῖ... τὴν φροντίδα ἔχεις δι' αὐτό;

— Ὅχι, ἀλλὰ ἡ θέσις μου... ἂν μὲ πῦρ σῶσιν!

— Δὲν σὲ παύουσιν.

— Ἐλα Καικιλία, παῦσε τοὺς φόβους σου.

— Θεέ μου! πόσον δυστυχὴς εἶναι ἡ μοῖρα τῶν γυναικῶν νὰ ἐνατχολῶνται εἰς τὰ οἰκεία!

— Θάρρος, θάρρος!

— Παραιτήσου, διὰ τὸν ἔρωτά μου, τῆς ἐπικινδύνου ταύτης ὁδοπορίας.

— Ἄλλ' εἶναι ὄλως ἀδύνατον...

— Ἦτότε! ἀναχωρῶ μαζίσου.

— Ὅχι! δὲν συμφωνῶ ποτῶς...

Μετὰ διεξοδικὴν φιλονεικίαν, ὁ Κ. Λαβάλμος, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν σύζυγόν του, τῇ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἦναι φρόνιμος, καὶ ὅτι θὰ συνοδευθῇ ὑπὸ τινος γενναίου ὄρειου, Ῥαφέρου καλουμένου, ὅστις κατῴκει ἐξω τῆς πόλεως· μετέπειτα ἐδειπνήσεν, ἐπιποιήσας τινὰ δαψιλῆ τὸ καλλιτέρου τοῦ οἴνου διὰ νὰ προασφαλισθῇ ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἐνεδύθη τὰ θερμότερά του φορέματα, ἐνηγκαλίσθη σύζυγον, τέκνα καὶ μητέρα, ἱππευσε περιβαθρὴν καὶ ἤρχισε νὰ ὁδοπορῇ μὲ ὄλους τοὺς ἀνέμους καὶ τοὺς ὄμβρους.

Ὀλίγον μετέπειτα ἐκτύπησε τὴν θύραν τοῦ Ῥαφέρου, ἀλλ' οὗτος εἶχεν ἐξαρθρῶσει τὸν πόδα καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ὥστε ὁ Κ. Λαβάλμος μὴ θέλων νὰ χάνῃ καιρὸν, εἰσῆλθε μόνος εἰς σκοτεινὰ στενώματα ὑψηλῆς σειρᾶς ὄρειων.

II.

Κατάψυχρος ψηχάλα ἐπλήρωσε τὴν κοιλάδα καὶ ὁ καϊκίας, λυθεὶς ὡς εἶπεν ἀπὸ τὰς ἀλύσους, ἔπνεε μεταξὺ τῶν στενῶν διόδων τῶν βουνῶν καὶ ἔρριπτε λεπτὴν κόνιν χιόνος εἰς τὸ συνεσταλμένον πρόσωπον τοῦ περιηγητοῦ. Αἱ πετρώδεις καὶ ἀνώμαλοι ὁδοὶ, κεκαλυμμένα μὲ πυκνὸν στρώμα παγετοῦ, σκληροῦ καὶ διαφανοῦς ὡς ὁ κρύσταλλος, ἐξηφανίζοντο ὑπὸ τὴν ὑπουλοῦν ὁμίχλην, τὴν ἐκτεινομένην μεταξὺ τῶν μεγάλων ὄρθων βράχων, κάτωθεν τῶν ὁποῶν χαίρουσι καταπληκτικὰ βράθρα, ἐνθα θρονεῖ εἰς μέγα βῆθος ὁ Ῥομάγγης, εἰς τῶν ὄρητικωτέρων χειμάρρων τῶν βουνῶν αὐτῶν.

Ὁ Κ. Λαβάλμος μὲ ὄλας τὰς ληρησίας προφυλάξεις, δὲν ἤρχησε νὰ ἐνοχληθῇ ὑπὸ τοῦ ψύχους· ἡ δολὴ τοῦ ἵππου ὠλισθαίνει καθ' ἐκάστην στιγμὴν ἐπὶ ὀμαλῶν σκοπέλων καὶ πολλάκις ὁ ἀναβάτης ἐπέβηκε διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὸ βράθρον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀναγκασιμὸς νὰ παραπορευθῆται.

Τὸ στενὸν καθίστατο ὄλον ἐπὶ πλέον δυσδιάβατον· ἐκ διαλειμμάτων ἀκτὶς σελήνης ἐφώτιζε τὰς γιγαντιαίας ἀνώμαλίας τῆς χώρας, διὰ νὰ τρομάξῃ ὡς εἶπεν, τὸν ἀνόητον ἐκεῖνον, ὅστις ἐτόλμησεν ἀνευ ὁδηγοῦ νὰ ριψοκινδυνεύῃ εἰς τὰς ἐκπληκτικὰς ἐκείνας μοναξίας.

Πολλὰ ὥρῃ παρήλθον χωρὶς ἀντικείμενόν τι νὰ πλῆξῃ τοῦ ὑπαλλήλου τὰ ὄμματα. Διέβαινε πλησίον

μεγάλων καταρράκτων πιπτόντων ἀπὸ τῶν οὐρανῶν, δότ' εἶπεν, εἰς τὸ κᾶθηγον βράθρον, τὸ ὁποῖον εἶχον κοιλάει· ὁ ἀκατάπαυστος θόρυβος τὸν ἐξεκώφρηνεν, ἢ λάμπουσα λευκότης τῆς καλυπτούσης τὸ κᾶταντες τῆς διόδου χιόνος, τὸν κατετάραττε, τὸ πλῆθος τῶν βραθρῶν, τὸν καθίστα σχεδὸν παράφρονα· μετὰ ὀλισθηρὰν καταβᾶσιν ἤρχετο τραχεῖα ἀνοδος· εἰς ἕκαστον βῆμα λίθοι ὑπερμεγέθεις καὶ ἀνώμαλοι ἐσειόντο καὶ χαράδραι ἀνεφαίνοντο· ἐκάστοτε ἐκλονεῖτο κ' ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ ἐπίππειον, ἐκάστοτε νέοι κίνδυνοι, νέαι δυσχέρειαι παρουσιάζοντο εἰς αὐτόν.

Ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ δάσους σκοτεινῶν, ὁ Κ. Λαβάλμος ἔρριψε τυχαίως τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ ὀπισθεν, καὶ παρετήρησεν ὀλίγον μακρὰν τοῦ ζῶον ἀρκετὰ ὑψηλοῦ ἀναστήματος, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι ἠκολούθει αὐτόν, καὶ τὸ ὁποῖον ὑπέλαθεν ὡς ἄρκτον ἢ λύκον πεινασμένον καὶ ὀρεγόμενον σαρκός. Λαβὼν ἔθεν τὸ ἐν πιστόλιόν του, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ τετραπόδος· μυκηθμὸς θρηνώδης ἠκολούθησε τὴν ἐκπυροσκοπίησιν τοῦ ὄπλου, ἀπὸ βράχου εἰς βράχον ἀνακρουσθεῖσαν δὲν ὠμοίαζε δὲ κατ' οὐδὲν μὲ τοὺς ὤρησιμους ζῶου ἀγρίου προσβληθέντος διὰ πυροβολισμοῦ.

Ὁ ὑπάλληλος καταλυπηθεὶς διὰ τὸ λάθος του, κατέβη ταχέως ἀπὸ τὸν ἵππον· εἶχε πυροβολῆσει κατὰ τοῦ Δαρείου, ὠραίου κυνὸς τῆς Νέας γῆς, ὃν εἶχε πρὸ πολλοῦ, καὶ ὅστις ἠβουλήθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ χωρὶς νὰ φαίνεται. Ὁ ἀφωτισμένος δούλος ἠθέλησε φαίνεται νὰ ἐξαφάνισθ' ἀστείως τὸν κύριόν του, παρῆγων βοήθειαν τὴν ὁποῖαν ἐν καιρῷ ὁποιασδήποτε προσβολῆς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ οὗτος. Δύναται τις λοιπὸν μετὰ τοῦτο νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον τὰ δίποδα καὶ ἄπτερα ζῶα ἔχουσι λογικόν;

Μεγάλη ὑπῆρξεν, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ἡ λύπη τοῦ Κ. Λαβάλμου ἔλαβε λοιπὸν τὸν Δαρεῖον εἰς τοὺς βραχίονάς του καὶ τῷ ἐπεδαψίλευσεν ὄλας τὰς θωπείας, ἐξετάζων αὐτοῦ τὴν πληγὴν, ἧτις, κατ' εὐτυχίαν, δὲν ἦτο τόσο ἐπικίνδυνος διότι μόλις ἡ σφαῖρα ἤμυξε τὸ δερμα τοῦ κυνός.

Ἄφου ἔπλυσε τὴν πληγὴν μὲ χιόνα, ἤρχισε τὴν ὁδοπορίαν του πάλιν· ἀλλ' οὐδέποτε συμβαίνει· μία μόνη δυστυχία. Ὁ ἵππος ἐξεπεταλώθη καὶ εἶχεν ἀνάγκην πετάλων εἴτε καλῶν εἴτε κακῶν· εἰς λίθος ἐχρησίμευσεν ὡς σφύρα εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην. Μετὰ ταῦτα τριγμὸς σφοδρὸς ἠκούσθη καὶ ὑπερμεγέθεις τεμάχιον χιόνος ἐπεσεν ἀπὸ τὸ ὄρος σύρον μεθ' ἑαυτοῦ πᾶν τὸ παρατυχόν, δηλαδὴ βράχους, δένδρα, θάμνους...

Ὁ Κ. Λαβάλμος διέβαινε τότε πλησίον βράχου κατάντους· ἡ νιφαστικὴ ποσὸς μετ' ὑπερβολικὴν ταχύτητα, ὑπερεπήδησε τραστῶς τὸ φυσικὸν ταῦτο ὄριον καὶ ἐρθεσεν εἰς τὴν ὁδόν, τὴν ὁποῖαν ἐκάλυψεν οὕτως, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ὁ κῶν καὶ ὁ ἵππος εἶδον κυλισθὲν κάτωθεν τῶν κεφαλῶν των τὸ κρημνισμα ὀλόκληρον καὶ εὐρέθησαν εἰς τὸ βῆθος σκιεροῦ καταρράκτου, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐθύσισε ἐπὶ δέκα λεπτά εἰς τρόμον καὶ βαθύτατον σκότος. Δὲν θέλομεν εἰπεῖ ὅτι ὁ περιηγητὴς μας ἐδοκίμασεν ἐνόμισεν ὅτι ἀπέθανεν καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν Θεόν, ἀλλ' ἀπὸ τὸν φόβον ἐλήσμονητε καὶ αὐτόν. Ἡ

τελευταία σειρά τῆς νιφοστιβάδος ἐνέφραξεν ἐν μέρος τῆς ἐδοῦ ἦν εἶχεν ἀρήσει ὀπισθεν αὐτοῦ. . . Ἐξυπνήσας ἀπὸ τὸν τρομερὸν του λήθαργον, ὕψωσε πρὸς οὐρανὸν ὄμματα ἀπελπισίας, ἐνῶ καθ' ὅλα του τὰ μέλη ἔτρεμεν, ἀκούων θορύβους παραδόξους· τέλος ὁ ἵππος του συνέπεσε πλησίον τοῦ κυνός, τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα ἔπαυσε ἐκ τῆς χιόνος. Ἐν κέντημα ἤρκεσε νὰ ἀνοψῶσῃ τὸ ζῶον, καὶ ἐν σύριγμα ἔκτανον ἐξωγόνησεν ὀλίγον τὸν κύνα. Φεῦ! ὅλα ταῦτα ἦσαν ἀνωρελή· διότι ἔπρεπε νὰ κάμωσι νέαν στάσιν. Ἦσαν ἐντελῶς ἀποπλανημένοι, ἢ στενωπὸς δὲν ἐφαίνετο ποσῶς ἐκ τῆς οὐμύλης· φραγμὸς ἀνυπέβλητος ἠγέρθη ἐκ τῆς νιφοστιβάδος καὶ δὲν ἐπέτρεπε νὰ ἐπιστρέψωσιν ὀπίσω. Τί νὰ ἀποφασίσῃ εἰς τὴν οὐκίαν ταύτην κατὰστασιν, πρὸς ποῖον τόπον νὰ διευθυνθῇ ἢ νὰ ζητήσῃ κατάλυμα, τί νὰ γείνη; . .

Ἐπιπλὴν, εὐρισκόμενος ὁλος εἰς ἀθυμίαν ἠγγύει ποῖον ἄγιον νὰ ἐπικαλεσθῇ. Γνωρίζας μετέπειτα ὅτι εὐρίσκειτο εἰς τὸν νομὸν τῶν ὑψηλῶν Ἄλπεων (ἃς ἀποξέ μόνον εἶχε διατρέξῃ ἐπὶ τοῦ χάρατος τοῦ Κασσίνι), ἐνόησεν, ἀλλὰ πολὺ ἀργά, πῶς ἄναγκασι τῷ ἦτον εἰς ὁδήγός. Καταρρομένου αὐτὸς ἑαυτὸν, εἶδεν αἰφνης φῶς ἀπλανές· καὶ λάμπον τὸ ὁποῖον ὑπέθεσε ὡς προσερχόμενον ἀπὸ καλύβην τινὰ ποιμαντικὴν.

Ἦ ὄσον εὐάρεστος τόσον καὶ ἀνέλπιστος ἀνακάλυψις αὕτη ἔκαμιν αὐτὸν νὰ λησμονήσῃ πρὸς στιγμὴν πᾶν ὅτι πρὸ δύο ἢ τριῶν ὡρῶν εἶχεν ὑποφέρει ἀνεπνευσεν ἀέρα καθαρόν, ἀλλ', ὦ τῆς ἀπελπισίας! ὁ ἀνηλεὴς τῆς λυχνίας σθεσὶν ἐκάλυψε ταχέως τὸ εὐεργετικὸν ἐκείνο φῶς.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ Κ. Λαβάλμος με τὴν ἀπὸ δυστρέσκεαν προσερχομένην εἰρωμένην, θὰ περιμείνω τὴν ἡμέραν, κοιμηθεῖς ἐπὶ τῆς χιόνος:

Quem juvat immites ventos audire cubantem!

Καὶ ἤρχιστε νὰ γελά, ὅπερ εἶναι ἡ τελευταία, ἢ μεγαλειτέρα ἔκφρασις τῆς λύπης. Μὴ ἔχων καταρύγιον, καλύβην τινὰ ξυλοκόπου ἢ ἀνθρακῆως, ὄρησεν ἐκ κλάδων, σπηλαιοῦ τέλος πάντων, πικρῶς ἐβχανίζετο εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην κατὰστασιν ἐπιθυμῶν νὰ μὴ ἤθελον ἀνισταθῇ εἰς τὰς δεήσεις τῆς γυναικός του καὶ νὰ ἐπερίμενε τὴν ἐπαύριον πρὸς ἀναχώρησιν μάλλον παρὰ ἀνοήτως νὰ ἐξετελεῖ καθήκον, τοῦ ὁποίου ἢ ἐκτελεσις ἐξηγοράζετο μετ' αὐτὴν τὴν ζωὴν τοῦ ἡ τοὐλάχιστον μὲ τὴν υγιείαν του.

Πλησιάζας εἰς τὸν καταβράχτην τοῦ Φράους, τοῦ ὁποίου ὁ βαρὺς τόνος ἠνωμένος μετ' αὐτὸν τοῦ ἀνέμου, ἀπετέλει ἁρμονίαν τρομερὰν εἰς τοὺς μονήρεις τούτους τόπους, παρετήρησεν ἐκ νέου τὸ φῶς· ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν ὅτι πνεῦμα πονηρὸν, καταγόμενον κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Σικελικὸν δαίμονα Ρουβεζάλλθ, ὅστις, κατὰ τὸν μυθολόγον Μουσαῖον, εὐηρεστεῖτο νὰ βασανίσῃ τοὺς περιηγητὰς παντοῖα φάσματα καὶ ἀπάτας προξενῶν αὐτοῖς, ἐπεθύμει νὰ παίξῃ τὴν μεταξὺ ἐλπίδος καὶ ἀπελπισίας ταλαντευομένην ψυχὴν του. . . Ἄλλ' ἤδη ἢ λάμψις δὲν ἐξηρανίζετο· διευθύνθη λοιπὸν πρὸς αὐτὴν διὰ μέσου τῶν ἀνατετραμμένων καὶ

λιθωσκεπῶν ἐκείνων τόπων, ἃς καλοῦσι κυνισκλότροφεῖα (clapiers) καὶ αἰτίνες παρρουσιάζουσιν εἰς τὸν περιηγητὴν ἐμπόδια ἀνυπέβλητα. Μετὰ βραδείαν τέλος καὶ ἐπίπονον ὁδοπορίαν, ἐφθασεν εἰς μικρὰν οἰκίαν ἐξωθεν πενιχροτάτην φαινομένην, ἣν βουρὸν ἀδενδρον προσέφυλλετον ἀπὸ τὸν ἀπτερκίαν. Ἐκεῖ ὁ Κ. Λαβάλμος ὑπεδέχθη ὑπὸ τριῶν ἀνθρώπων, ξενόδοχων τοῦ καταφυγίου ἐκείνου· γρηγὰ τις, ἀνακεκλιμένε, ἐπὶ τῶν νώτων, καὶ τρεῖς υἱοί της, τραχύδερες καὶ οἱ πρόγονοί των, ἦσαν οἱ ὑποδεχθέντες τὸν Κ. Λαβάλμον. Παρατηρητέον δὲ ὅτι οἱ κάτοικοι τούτου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ φύσις εἶναι κατηρῆς ἀγρία καὶ αὐστηρά, ἔχουσιν εἰς τὴν ὁμιλίαν των, εἰς τοὺς τρόπους των, εἰς τὸν νοῦν των σκοτεινὸν τι ἄχρει καὶ τραχὺ· ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι τὸ ἐξωτερικῶν των καὶ δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν ἐκ τούτου περὶ τῶν ἠθῶν αὐτῶν.

Πρώτη φροντίς τοῦ δασονομικοῦ ὑπαλλήλου ἦτο τὸ νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἵππον του εἰς σταῦλον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπῆρχον δαμάλεις καὶ αἴγες καὶ νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς πληγῆς τοῦ Δαρείου. Μετὰ ταῦτα ἦλθε κ' ἐκάθησε πλησίον τοῦ νυχθημερὸν διατηρουμένου πυρός ἀπὸ ξηρὰν ἀγελαδὸς κόπρον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκεῖτο μέγας λέβης ὁπου κατασκευάζουσι τὸν τυρόν. Τῷ περὶθεσαν ἐπὶ τῆς καρδίου λάχανα μετὰ κλαμώσιστον, ἀγγεῖον δριμύος οἴνου καὶ ἄρτον ἀπὸ βρίζαν τόσον σκληρὸν, ὥστε μόλις ἠδύνατο τις νὰ τὸν κόψῃ· διότι πρὸ πολλῶν μηνῶν εἶχεν ἐψηθῇ καὶ ὠμοιάζετο τὸ παξιμάδιον τῶν θαλασσινῶν.

Ὁ περιηγητὴς ἀπεποιήθη νὰ φάγῃ καὶ εἰήτησε κλίην· πᾶσα ἢ γρηγὰ ὠδήγησεν αὐτὸν διὰ τινος κλίμακος εἰς τὸ ἀνώγειον. Βλέπουσα δὲ ὅτι ὁ Δαρειὸς μόλις ἠδύνατο νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν κύριόν του.

— Εἶναι ἀνάγκη, κύριε, εἶπεν, ὁ κύων αὐτός νὰ ἀναβῇ μαζί σας;

— Δὲν συνειθίζει οὐδὲ στιγμὴν νὰ ἀπομακρύνηται ἀπ' ἐμοῦ εἰς τὰς ὁδοπορίας· ἀφες τὸν νὰ ἀναβῇ.

— Δύνασθε νὰ τῷ παραδέψητε τὴν συνθήειαν ταύτην, διότι ἡ οἰκία εἶναι ἀσφαλής.

— Δὲν ἀμφισβῆλω . . . Ἄλλ' ἀνέβημεν πλέον.

Εἰς τὴν ἀνωτέραν ἄκρην τῆς κλίμακος ἦτο καταπακτὴ ἀνοικομένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀνωγαίου· ἐνταῦθα, ὁ Κ. Λαβάλμος, εὐχαριστήθη ὁπωποῦν εὐρῶν ἀχυρῶστρομα πλῆρες χόρτου καὶ ἐφάπλωμα ἐβραμένον μετὰ μαλλίον, — αὕτη ἦτον ἡ κλίμη τὴν ὁποίαν τῷ παρεσκεύασαν.

Εἰς τὸ ὑπερῶν τοῦτο ὑπῆρχε μέγα κιβώτιον ἀπὸ μαῦρην δρυὸν ὡς κυλικίον, πολυκριθμὸς συλλογὴ πτωαρίων, κοσκίνων, καὶ σωρὸς σάκκων γεμάτων χρισθῆς.

Ἡ γυνὴ εἰσάξατο εἰς τὸν τόπον τοῦτον τὸν ὑπάλληλον καὶ ῥίψασα ἐπὶ τοῦ κιβωτίου βλέμμη ἀλόκοτον.

— Ἰδοῦ, ἀγαπητέ μοι κύριε, εἶπε, τὸ μόνον δωμάτιόν μας· κοιμηθήτε καλῶς . . . ἀν δυνήθητε.

Καὶ ἀνεχώρησεν ἀφήσασα τὸν ὁδοιπόρον μετ' αὐτὴν ἐκ ῥητίνης πυρσόν.

Ἀφοῦ ἔμεινε μόνος ὁ Κ. Λαβάλμος, εἶδεν ὅτι τὸ κιβώτιον ἦτο κεκοσμημένον μετὰ ἀνάγλυφα, τὰ ὁποῖα

ἦσαν σύμβολα πένθημα, τούτεστι κρανία θανόντων, ὁστὰ χιαστί κείμενα, λίθοι τυμβωρύχοι· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τούτων ἀειγινώσκετο τὸ ἐνθύμημα τῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγ. Βρούνου γεγραμμένον Γοιθιστί.

Ἄδελφέ! πρέπει νὰ ἀποθάνης.

Ὁ ὑπάλληλος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ πενιχροῦ κραββάτου καὶ ἐπροσπάθησε νὰ κοιμηθῇ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο· τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμά του εὐρίσκοντο εἰς κατὰστασιν πυρετικοῦ ἐρεθισμοῦ· τὸ αἷμά του ἐβράζειν· εἶχε, καὶ τοῖς μὴ θέλω, τὴν κεφαλὴν πλῆρη τερατωδῶν χιματρῶν καὶ ἔθλεπε κατὰ σειρὰν πορευόμενα τὰ τρομακτικὰ πλάσματα τοῦ Ὄρμανου.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀντιπαλαίτας κατὰ τῆς ἀυκνείας, ἔπεσε τέλος εἰς τεταραγμένην κάρωσιν, εἰς μικτὴν ἀπὸ ὑπνον καὶ ἐγρήγορον κατὰστασιν, ἢ αἱ ἀντιλήψεις εἶναι ἀόριστοι καὶ συγκεχυμέναι, αἱ ἰδέαι ἀσυναφεῖς, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀκούει τις χωρὶς νὰ ἐνοήσῃ, λαλεῖ χωρὶς νὰ σκέπτηται καὶ σκέπτεται χωρὶς νὰ λαλήσῃ. Τέλος ὕπνος βαρὺς, ἀκολουθούμενος μετὰ τρομερὰ ὄνειρα, κατέλαβεν αὐτόν· τότε ἐφανταζέτο ὅτι ἐξῆλθε τοῦ κιβωτίου ἀνοικθέντος ἡσύχως κκοῦργός τις ὠπλισμένος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ ἐρωδιασμένος μετ' ἑτερόφρονον, ὡς ἦρως τοῦ μελοδράματος «ὁ καλὸς γέρω».

Ἐξυπνήσας αἰφνιδίως ἀπὸ τοῦ ὄραμα τοῦτο ἀνεκάθισεν ὀρθῶς καὶ μόλις ἠδύνηθη νὰ ἀποβάλῃ τὴν λυπηρὰν ἐντύπωσιν καὶ νὰ πληροφρηθῇ ὅτι ἦτο μόνος καὶ ὅτι οὐδεὶς εἶχε ζητήσει ἀπ' αὐτόν τὴν ζωὴν του καὶ τὸ βελάντιόν του. Μετέπειτα τὸ ἐνύπνιον τῷ ὑπέβαλε τῶν σκέψεων.

— Τί εἶναι ἐντὸς τοῦ κιβωτίου τούτου; δὲν γνωρίζω ἐκ τοσούτων παραδειγμάτων ὅτι οἱ δολοφόνοι κρύπτονται ἐντὸς τοιούτων τόπων περιμένοντες τὴν νύκτα διὰ νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ ἀνυπόπτου καὶ κεκμηκότος περιηγητοῦ ἐνῶ κοιμάται; Τίς οἶδεν ἀν δὲν διεβουλεύθησεν τὴν καταστροφήν μου ἢ ἀν δὲν ἐπεθύμησεν τὰ ἐνδύματά μου, τὸν ἵππον μου, τὸ βαλάντιόν μου; . . . Τὰ ὄνειρα εἶνε ἐπίσης σωτηριώδεις νοθεύσεις τῆς Προνοίας. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἔχουσιν ἦθος ἀγριῶν. Ἡ γρηγὰ γλῶσσαν ἀρεσκευτικὴν καὶ πρόσωπον πλῆρες ὑποκρισίας. Κοιμήθητε καλῶς, μοι εἶπεν, ἀν δύνασθε, ὅπερ ἐμφαίνει τὴν σατανικὴν τῆς εἰρωνείαν. Πρέπει λοιπὸν νὰ περιμείνω νὰ σφαγῶ ὡς ἀρνίον; Ἄς σηκωθῶμεν καὶ ἀς ἰδῶμεν τί περιέχει τὸ κιβώτιον τοῦτο. . . Ἐνδύματά τίνα τῆς γρηγῆς, ἀνμφισβόλως. Ἄνοήτοι φανταστὰι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν νοῦν μου, εἰμὶ φαντασιοκόπος, ἃς κοιμηθῶ. Ἄσθενὴς κεφαλῇ, στηρίχθητι στηρίχθητι ἐπὶ τοῦ Ἄλπειου τοῦτου προσκεφαλαίου τοῦ ἀπὸ δέσμην χόρτου. Ἄ! ἢ σκληρὰ κοιμάται. . . σκληρὰ ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ Κ. ἐπιτηρητοῦ, ὅστις δὲν φροντίζει διόλου ἀν λινδυνεύῃ ἢ ὑγεία μου. Καλὰ! ἰδοῦ ἠδὲ μὲς οἵτινες καταγίνονται περιξέοντες τοὺς πόδας μου. . . Ὁπίσω, καθόθουλα ζῶα. Ἄς καίωνται τὰ δάστη τοῦ κράτους ὅσον θέλωσι, καὶ αὐτὸ τὸ κράτος ἃς κατ', ἐτὸν διάβολον νὰ ὑπάγω ἀν σαλεύσω διὰ νὰ σθῆσω τὴν πυρκαϊάν. . . Ναί, ἡ γρηγὰ αὕτη ἔχει πρόσωπον ἀποτρόπαιον καὶ Τόμος Γ'. Φυλλάδ. 63.

δύλιον· αἱ δὲ ἀχρεῖοι υἱοί της, τρομερὰν ἔχουσιν ὄψιν. Ἄς δασαφῆσω τὰς ἀμφισβόλεις μου, ὅπερ εἶνε εὐκόλον. Ἐγέρθητι! κάμε καρδία.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κ. Λαβάλμος, λαβῶν τὰ πιστόλια τοῦ ὑπῆγε νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ βαρὺ πῶμα τοῦ κιβωτίου οὐτινος ἢ σιδηρὰ ὄστιαποθήκη γοερὸν ἐξέβαλε καὶ παρατεταμένον βρυγμόν. Δὲν εἶδε κατὰ πρῶτον—διότι ὁ πυρσὸς δολοκλήρος κατηναλώθη—εἰμὴ σῶμα λευκοειδὲς καὶ ἀκίνητον· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἢ σελήνη ἐκχωρισθεῖσα ἀπὸ τὰ καλύπνοντα αὐτὴν νέφη καὶ ῥίψασα ἀκτίνα φωτός διὰ μέσου τῆς μικρῆς θυρίδος τῷ κατέδειξε πτώμα τι περικεκαλυμμένον μετὰ καθημαγμένα πανία.

III.

Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀθλίως κατεσπαργμένου τούτου σώματος, ὀρικὴ καὶ τρόμος κατέλαβον τὸν Κ. Λαβάλμον, ὅστις τρέμων καθ' ὄλον του τὸ σῶμα καὶ ἀφήσας νὰ πέσῃ μετὰ χροῦ τοῦ πῶμα τοῦ κιβωτίου, ἐστηρίχθη, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, εἰς τὸν ταίχον. Ἐλεγε, εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τῆς ἀπελπισίας καὶ τοῦ φόβου του, ὅτι ἦτο πλησίον τὸ τέλος του, ὅτι δὲν ἠθέλεν ἐξέλθει ζῶν τοῦ μακελλείου τοῦτου, ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἠθελον οἱ δολοφόνοι κατακόψει αὐτόν, ὡς κατέκοψαν προφανῶς τὸν δυστυχῆ ἐκείνον περιηγητὴν, οὐτινος τὸ ἀκρωτηριασμένον σῶμα ἐκεῖτο εἰς τὸ βιάθος τοῦ κιβωτίου. Δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τὰ ὄμματά του καὶ ψυχρὸς ἰδρὸς περιέχεε τὸ σῶμά του· ἐνθυμέτο τὴν ἀγαπητὴν τοῦ σύζυγον, τὰ χαρίεντα τέκνα του, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχεν ἐλπίδα νὰ ἴδῃ πλέον, οὐδὲ νὰ ἐναγκαλισθῇ, ἐκτὸς ἐὰν συνέβαινε θαῦμα τοῦ οὐρανοῦ.

— Θεέ μου ἐπιθύριζεν ἔχων συνημμένες τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπον συνεσταλμένον, τὰ ὄμματα βλοσυρὰ, τί θὰ ἀπογείνη ἢ δυστυχῆς οἰκογένειά μου, ἀν δὲν ἔλθῃ εἰς βοήθειάν μου, ἀν δὲν μετὰ ἐκβάλλῃ ἀπ' ἐδῶ; Τί δυστυχία, ἐγώ, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχον τὴν μὲν καρδίαν φαιδρὰν, τὸ δὲ πρόσωπον ἰλαρὸν, ἐγώ, ὅστις πρὸ μικροῦ ἤμην εἰς τὴν οἰκίαν μου, νὰ ἀποθάνω θάνατον οἰκτρὸν, θάνατον ἀδικον, χωρὶς ἑνα χαιρετισμὸν νὰ προσφέρω, χωρὶς μίαν περιβολὴν ἢ θρησκευτικὴν παρηγορίαν νὰ κάμω, νὰ ἀποθάνω ὑπὸ τὴν μάχαιραν; . . Πόσας λεύγας μακρὰν τοῦ οἴκου μου, τῆς γυναικός μου, τῶν τέκνων μου, τὸ σῶμά μου θέλει κρημνισθῇ εἰς βάραθρον μετ' ἐκείνου ὅστις κείτα ἐντὸς τῆς σάνδυκος ταύτης. . . Ἄλλὰ καὶ ἀν ἠθελον ἐξέλθει διὰ τῆς θυρίδος ταύτης· ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψω τὸν κύνα μου καὶ τὸν ἵππον μου· ποῦ δὲ ἠδύναμην νὰ καταρύγω ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκοτεινῆς εἰς τοιοῦτον καιρὸν! ἀλλ' ἦτον ἀβέβαιον ἀν ἠθελον εὔρει οἰκίαν τινὰ ἄλλην εἰς τοὺς σχεδὸν ἐρήμους τούτους τόπους, πλησιέστερον ἀπὸ ταύτην; . . κἀλλιον εἶναι νὰ μείνω ἐδῶ, νὰ ἀγρυπνήσω, ἐτοιμος πάντοτε πρὸς ὑπερῶσπισιν τῆς ζωῆς μου· ἔχω δύο πιστόλια ἐξάριστα, μίαν μάχαιραν καὶ ἑνα φοβερὸν κύνα. Ἐμπρὸς, γενναίε μου Δαρεῖε, ἐτοίμασον τοὺς κυνὸς 416.

δοντάς σου, εις σὲ πέποιθα. Ἄ! οἱ ἄθλιοι καταλαμβάνω διατὶ ἤθελον νὰ μὲ ἀποχωρίσωσιν ἀπὸ τὸν κύνα μου... διότι ἡμεῖς με αὐτὸν ἠδυνάμη νὰ ἀντισταθῶ γενναίως κατὰ δύο ἀνθρώπων.

Ὁ Κ. Λαβάλμος διήυτε τὴν νύκτα εἰς θανατηφόρον τρόμον εὐρισκόμενος καὶ τὰ πιστόλια εἰς τὰς χεῖρας ἔχων. Ὁ Δαρρεῖος, ὅστις διὰ τῆς θαυμασίας του δξήτητος, εἶχε μαντεύσει τὰς ἐσωτερικὰς ταραχὰς τοῦ κυρίου του, ἔκειτο πλησίον αὐτοῦ ὡς λέων ἀνακαθήμενος, τὰ μὲν ὠτα ὀρθωμένα ἔχων, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὴν καταπακτὴν ἐνίωτε στρέφων τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πλῆρες εὐαισθησίας καὶ ζήσεως βλέμμα του, ἔλεγεν οὕτως εἰπεῖν, τὸν κύριόν σου νὰ ἠσυχάζῃ.

Τέλος ἡ ἡμέρα ἐβράνη καὶ οὐδεὶς δολοφόνος ἐπισκέφθη αὐτόν.

Ὁ ξένος σχεδὸν ἐνθαρρυνθεὶς, κατέβη εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἔπει ἔρωτιζε σπινθηροβόλον πῦρ ἐκ βάνων. Τότε ὁ πρεσβύτερος τῶν χωρικῶν ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν μάχαιραν καθημαγμένην ἔχων.

Ὁ Κ. Λαβάλμος ὠπισθοδρόμησε δύο βήματα ἀλλὰ ῥίψας βλέμματά τινα ἐπὶ τῆς καρδίας, ἐνεθάρβυνθη πάραυτα.

— Διαμελιζόμεν, ὡς βλέπετε, κύριε, ἕνα αἷμα γρον, τὸν ὁποῖον ὁ ἀδελφός μου ἐρόνευτε προχθές· χαίρομαι διότι θέλετε γευθῆ ἀπ' αὐτόν.

Ὁ ὑπάλληλος ἐλευθερωθεὶς τῶν νυκτερινῶν ὑπονοϊῶν, ἀλλὰ καὶ μὴ γνωρίζων εἰς τί νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἀνακάλυψίν του, ἦ τις τὸν καθίστα ὀλίγον ἀνήσυχον καὶ σκυθρωπὸν—εὐχαριστήσας αὐτὸν ἐκάθισε πλησίον τῆς ἐστίας.

Μετ' ὀλίγον ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν διότι ὁ ὀδοιπόρος τοῖς εἶπεν εἰπεῖν ὅτι ἀνυπερθέτως ἤθελε νὰ ρθᾶσῃ εἰς Γράβη· παρετήρει δὲ προσεκτικῶς τὴν γραίαν καὶ τοὺς υἱοὺς τῆς καὶ ἐσπούδαζε τὴν φυσιογνωμίαν των, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τι ἐμφανῶν φύσιν παραδεδομένην εἰς κακουργήματα. Μὴ γνωρίζων ὅθεν τί νὰ παραδεχθῆ περὶ τούτων καὶ θέλων νὰ πληροφωρηθῆ ὅσον ἐνεστί κάλλιον περὶ τοῦ πενήμιου ἐκείνου μυστηρίου, ἀνέκραξεν αἰφνης:

Ἐχετε ἐπάνω ἐν πολὺ περίεργον σκευός! . . . Τὸ πρόσωπον καὶ οἱ χαρακτῆρες τῆς γραίας συνεχᾶ ἄλλαζαν· δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλ' ἐχαμήλωσαν τὴν κεφαλὴν στεναχάσαντες.

— Ναι, ἐν σκευὸς περίεργον! ὑπέλαβεν ὁ Κ. Λαβάλμος, ἐπεθύμουν νὰ τὸ ἐβλεπον εἰδοθεν . . . μοι τὸ ἐπιτρέπετε;

Εἰς τὴν πρόστιον ταύτην δάκρᾴ τινα ἤλθον εἰς τὰ ὄμματα τῆς γραίας, καὶ ἀπεκρίθη:

— Δὲν δύναμεθα, κύριε.

— Καὶ διὰ τί;

— Διότι . . . ὑπάρχει εἰς τὴν σκευοθήκην ταύτην τῆς παλαιᾶς μονῆς τοῦ Oulx . . . πρᾶγμα τι . . . τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ἰδῆτε.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐδυθίσθη εἰς μελαγχολικοὺς συλλογισμούς.

— Τί εἶναι λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ Κ. Λαβάλμος.

— Ὡ! κύριε, εἴσθε ἀδυσώπητος . . . εἶναι . . .

Καὶ κρότος βρημάτων πολλῶν ἵππων ἠκούσθη.

— Κλαύδιε, ἀνοίξε τὴν θύραν εἰς τοὺς ξένους, τοὺς ὁποῖους ὁ Θεὸς μᾶς στέλλει, εἶπεν ἡ γραία, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλθῶσιν πρὶν καθίσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν.

Ὁ Κλαύδιος ἤνοιξε προθύμως.

IV.

Τρεῖς χωροφύλακες εἰσῆλθον ἔχοντες τὸ ἐπανωφόριον εἰς τὸν ὄμον, τὴν καρβίναν κρεμαμμένη ἀπὸ λωρίον καὶ τὴν μάχαιραν εἰς τὸ πλευρόν.

— Εἰς τὸν τόπον, ἀνέκραξεν ὁ ἐνωμοτάρχης.

Καὶ βλέπων ὅτι οὐδεὶς παρεσκευάζετο νὰ ἀντισταθῆ προσέθεσε:

— Λυποῦμαι διότι σᾶς ἐνοχλῶ, ἀλλὰ πρέπει νὰ πράξωμεν τὸ χρέος μας· ἐγκλημά τι ἐπράχθη ἐσχάτως ἐδῶ πλησίον καὶ, ὡς ἐξ ἐνδείξεων, ἔχομεν ὑπονοίας δι' ὑμᾶς.

— Δι' ἡμᾶς! . . . ἀνέκραξαν ἐν τῷ ἅμα ἡ μήτηρ καὶ οἱ υἱοὶ τῆς.

— Ναι δι' ὑμᾶς . . . σᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνω οὐδεὶς νὰ μὴ κινήσῃ, θὰ κάμωμεν ἐρευναν εἰς τὴν κατοικίαν σας.

— Νομίζω, ὅτι ἐμὲ δὲν θέλετε ἐνοχλήσει ποσῶς, εἶπεν ὁ Λαβάλμος· διότι εἶμαι ὀδοιπόρος, ὡς ἡ ἐνδυμασία μου δεικνύει, κατοικῶν εἰς Βριανσὸν καὶ ἐνασχολούμενος περὶ τὰ ὕδατα καὶ τὰ δάση.

— Καλὰ, εἶπε ψυχρῶς ὁ ἐνωμοτάρχης καὶ ἀφῶ ἕκκαμη σημεῖον εἰς τοὺς φρουροὺς νὰ φυλάξωσιν ἐν τῷ ἅμα τοὺς ὄρεινους καὶ τὸν ξένον των, ἀνέβη ταχέως εἰς τὸ ἀνώγειον ὅπου ἀνερέυνα πάντα· θόρυβος σάνδουκος ἀνοιγομένης ἠκούσθη.

— Πόσον εὐτυχὴς δαίμων εἶναι ὁ ἰδικός μου, διεννοεῖτο ὁ ὑπάλληλος· δὲν μ' ἐλείπεν ἄλλο εἶμῃ νὰ φυλακισθῶ καὶ νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον τῶν ὄρκωτων ὡς συναίτιος φόνου. Ὁ σκληρὰ τύχη! . . .

Μετὰ ἔν τεταρτον ὁ ἐνωμοτάρχης ἀνεβράνη καὶ εἰς πρὸς τὴν γραίαν ἀπειθυνηθείς:

Τίνος εἶναι, εἶπε, τὸ εἰς τὴν σάνδουκα τεταρτιζόμενον σῶμα;

— Τοῦ συζύγου μου, ἀπεκρίθη αὐτῆ.

— Ὁ σύζυγός σου ἀπέθανε λοιπὸν ἀπὸ τὴν μεγάλην γιόνα;

— Ναι, ἀρχηγέ μου.

— Πῶς ὀνομάζεται;

— Λαμβερτέτα.

— Καλὰ . . . σᾶς γνωρίζουσιν ὡς τιμίους ἀνθρώπους . . . Ἀλλὰ πῶθεν προῆλθε τὸ ἐπὶ τῆς γιόνας αἷμα ἀπὸ τὸν καταρράχτην τοῦ Φράζους μέχρι τῆς οἰκίας σας; . . .

— Ἐγὼ νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω, ἀνέκραξεν ὁ Λαβάλμος· τὴν παρελθούσαν νύκτα, νύκτα ὀλεθρίαν τὴν ὁποῖαν οὐδ' εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν ἐνθυμοῦμαι, ἐδεύω ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμίλης εἶδον ὀπισθέν μου τὸν κύνα, τὸν ὁποῖον, ἀγνοῶν ὅτι μὲ ἠκολούθει, ὑπέλαβον ὡς λύκον· πυροβολήσας λοιπὸν μὲ πιστόλιον κατὰ τὸ

δυστυχοῦς ζωῶν, τῷ ἐπροξένοντα πληγὴν, τὴν ὁποῖαν, διὰ νὰ πεισθῆτε, δύνασθε νὰ ἰδῆτε ἰδίως ὀφθαλμοῖς.

Οἱ χωροφύλακες ἠθέλησαν νὰ ἀναχωρήσωσιν· ἀλλ' ἡ γραία τοὺς παρεκίνησε νὰ φάγωσι καὶ ἐσυμφώνησαν νὰ συνοδεύσωσι τὸν ὑπάλληλον, διότι καὶ οὗτοι ἐμελλον νὰ πορευθῶσιν εἰς τὸ δάσος, τὸ ὁποῖον ἐκάετο εἰτέτι.

Οἱ στρατιωτικοὶ ἔραγον καὶ ἐπιον ὡς πρέπει εἰς ἀνθρώπους χωροφύλακας.

Μετὰ ταῦτα συνδιελέχθησαν μετὰ τῆς Λαμβερτέτας· τότε ὁ Κ. Λαβάλμος λαβὼν τὸν λόγον ἠρώτησεν αὐτὴν ἀπὸ τί ἀπέθανεν ὁ σύζυγός της.

— Φεῦ! κύριέ μου, εἶπεν ἡ γῆρα, ἀπὸ ἀσθένειαν ἀνιάτων τὴν τοῦ γήρατος. Τί ἀνδρείος καὶ ἄξιος ἦτο, τί χριστιανός, ὁ ἄγ. Ἰωάννη βιπτιστά! Μετὰ χαρᾶς ἤθελε πέσει εἰς τὸν βαθύτατον λάκκον τοῦ Λαβιτέλλου (Lauvitel) διὰ νὰ μὴ ὑποφέρω ἐγὼ πολὺ . . . Καὶ ἀπέθανε μετὰ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν γάμον!

Ἀλλὰ διατὶ δὲν τὸν ἐνταφιάσατε; ἠρώτησε καὶ πάλιν ὁ ὑπάλληλος.

— Διότι τοῦτο δὲν γίνεται ἀπεκρίθη ἡ γραία· ἴσως γνωρίζετε ὅτι ὁ Κ. δὲν ἐγεννήθη εἰς τὸ Oysans, ὅτι οὐδῶλος ἐγνώριζε τὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα τοῦ εἰς παντοτεινὸν χειμόνα ὑποκειμένου τόπου τούτου. Ἡμεῖς κατὰ πολλὰ διαφέρομεν τῶν κατοικῶν τῶν πεδιάδων· τὸ κλίμα μας, ἡ φύσις τῆς γῆς μας, ἀποτελοῦσιν ἰδίαν καὶ σκληρὰν ὑπαρξὴν τὴν ὁποῖαν μέχρι τινὸς βαθμοῦ γνωρίζομεν νὰ μετριάζωμεν. Εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ φθινοπώρου, πληροῦμεν τὰς οἰκίας μας μὲ σιτία, καὶ παραφυλάττομεν τὴν διάβασιν τῶν βιβλιοπωλῶν διὰ νὰ ἀγοράσωμεν θρησκευτικὰ βιβλία ἢ ἡμερολόγια. Σπουδάζομεν καὶ ἐξασκοῦμεν τὴν κεφαλὴν μας, ὅταν οἱ βραχιόνες μας ἀργοῦσι· διὸ εἴμεθα πλέον πεπαιδευμένοι τῶν ἐν τοῖς πεδίοις κατοικούντων. Τὸ σφάλμα μας εἶναι ὅτι ὑπεραγαπῶμεν τὰς δίκας· εἴμεθα ἀκόμη καὶ φιλαργυροὶ· ἀλλ' ἡ φιλαργυρία αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν πτωχίαν τῆς γῆς μας.

Ἡ χιών ἐπιστρωρεύεται περίξ τῶν διεσπαρμένων οἰκισκῶν μας· τότε αἱ συγκοινωνίαι καθίστανται ἀδύνατοι ἢ λίαν ἐπικίνδυνοι· ἐκάστη οἰκογένεια, περικεκλεισμένη εἰς τὸν οἶκόν της, πρέπει νὰ ὑποτάσσῃται εἰς γενικὸν ἀποκλεισμόν, ἐνίστε πολὺ διαρκοῦντα καὶ τοῦ ὁποῖου δὲν δύναται τις ἀκριβῶς νὰ προῖη τὸ τέλος. Διαρκοῦντος τοῦ χρόνου τούτου ἂν συμβῆ νὰ ἀποθάνῃ τις, εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ συγγενεῖς νὰ βάλωσι προσωρινῶς τὸ σῶμά του εἰς κιβώτιον, ἢ εἰς σάκκον καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάλυσιν τούτου δι' ἀρωματικῶν βοτάνων, τὸ δὲ ἔαρ ἅμα ἐπαναληφθῶσιν αἱ σχέσεις καὶ ἡ χιών διαλυθῆ, θάπτουσι τοὺς νεκρούς.

Ὁ μακαρίτης σύζυγός μου περιμένων τὸ τελευταῖόν του ἄσυλον, ἀναπαύεται εἰς τὴν σκευοθήκην, ἦ τις ἀνήκεν εἰς τοὺς μοναχοὺς τοῦ Oulx· καὶ δὲν ὑπάρχει κατάλυμα ἱερώτερον, ἀξιοπρεπέστερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον περιέχει τὰ λείψανά του.

Ὁ Κ. Λαβάλμος, ἐπισχυνοθεὶς ἔτι μάλλον διὰ τῶν χωροφύλακων ἐξετέλεσεν μετ' ἐπιτυχίας τὴν ἀποστο-

λήν του καὶ ἐπανῆλθε ταχέως εἰς τὴν οἰκογένειάν του· ἡ ἔκθεσις αὐτῆ τῶν δυστυχιῶν του, ἐχρησίμειυσεν ὡς θέμα ὁμιλίας μιᾶς ὁλοκλήρου ἐσπέρας.

E. I. Σ.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΒΙΟΣ.

Μεταξὺ διαφόρων ἡγεμονίδων τῆς Αἰγύπτου ἐπισημοτέρα ἀνεδείχθη ἡ Πτολεμαίου τοῦ Αὐλητοῦ πρωτότοκος θυγάτηρ, γεννηθεῖσα περὶ τὰ τέλη τοῦ 69 Π. Χ. ἔτους. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἀποθανὼν ἄφησεν αὐτὴν δεκαεπταετῆ καὶ διώρισεν εἰς τὴν διαθήκην αὐτοῦ κληρονόμον τῆς βασιλείας του αὐτὴν καὶ τὸν νεώτερον αὐτῆς ἀδελφὸν Πτολεμαῖον, ὃν ὤρειλλεν νὰ συζευχθῆ καὶ νὰ συμβασιλεύωσι. Τὰ προσωπικὰ αὐτῆς θέληγτρα, ἕνεκα τῶν ὁποῖων ἔσχε τοσαύτην φήμην, ἀνεβράνησεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, αὕτη κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀππιανοῦ (B. C. v. 8.), ἐνῶ ἦτον ἔτι δεκαεπταετής, κατεγοήτευσε τὴν καρδίαν τοῦ τότε ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ τοῦ Γαβινίου διατρίβοντος Ἀντωνίου. Ἡ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Πτολεμαίου βασιλεία δὲν διήρκεσε πολὺ, καθότι ὁ Πτολεμαῖος, ἡ μάλλον ὁ Ποθινός καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, οἱ κυριώτεροι αὐτοῦ σύμβουλοι, ἀπέβαλον αὐτὴν τοῦ θρόνου, περὶ τὸ 49 Π. Χ. ἔτος, μεταβάτη εἰς Συρίαν συνήγαγε στρατὸν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐσκόπει νὰ καταναγκασθῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, νὰ ἐπαναγαγῆ αὐτὴν εἰς τὸν θρόνον. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ παρουσιάσθη εὐκολώτερός τις τρόπος· τὸ ἐπόμενο ἐτος ἐλθὼν ὁ Καῖσαρ εἰς Αἴγυπτον πρὸς καταδίωξιν τοῦ Πομπηίου, ἀνέλαβε νὰ συμβιβᾶσῃ τὰς μεταξὺ τοῦ Πτολεμαίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας διενέξεις (Καισ. Β. C. iii. 103. 107.) Πληροφωρηθεῖσα τὰ περὶ τῆς ἐρωτολήπτου διαθέσεως τοῦ Καίσαρος, ἀπεφάσισε νὰ ὠρελθῆ ἐκ τούτου, καὶ εἴτε κατ' αἴτησιν αὐτοῦ, κατὰ τὸν Πλούταρχον, ἢ αὐτομάτως κατώρρωσε νὰ εἰσελθῆ λάθρα εἰς τὸ παλάτιον ἐνθα οὗτος κατέλυε, καὶ διὰ τῶν προσωπικῶν θεληγτρῶν καὶ τῆς γοητευτικῆς φωνῆς αὐτῆς, ἔτι δὲ διὰ τῶν δελεαστικῶν τρόπων τοσαύτην ἔσχε ἐπ' αὐτοῦ ἰσχύον, ὥστε ἀντὶ δικαστοῦ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της, ἔγεινε συνήγορος αὐτῆς (Δίκ. Κατ. Μ6. 35.) Κατὰ τὸν Πλούταρχον, αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὰ δώματα τοῦ Καίσαρος τυλιγμένη ἐντὸς ἱστοῦ, τὸν ὁποῖον ἔφερον πρὸς τὸν Καῖσαρον δώρον ὃ ἐν τῇ ὑψηλείᾳ αὐτῆς διατελῶν Ἀπολλόδωρος ὅπως δὲ καὶ ἂν ἐγεινεν, αὕτη κατώρρωσε πληρέστατα τὸν σκοπὸν της, καὶ ἀνεκτήτατο τὸν θρόνον της, διὰ τὸ ὁποῖον ἠγανακτῆσε καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς καὶ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἐνέπλεξαν τὸν Καῖσαρον εἰς πόλεμον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκινδύνευσεν προσωπικῶς, ἀλλ' ἐτελείωσεν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ὁ νέος Πτολεμαῖος ἐφρονέθη, ἢ πιθανῶς ἐπὶ νύκτῃ εἰς τὸν Νεῖλον. (Liv. Ep. 112 Hist. B. Alex. 31. Δίον Κάσ. Μ6. 43) καὶ οὕτω ἡ Κλεοπάτρα ἐβασίλευσε μόνη. Διὰ νὰ καταπραυνθῶσι δὲ οἱ ἐρεθισμένοι Αἰγύπτιοι,

πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Κλεοπάτρα ἐφέρετο τυραννικῶς, ἤνωσεν αὐτὴν ὁ Καίσαρ μετ' ἄλλου ὁμωνύμου τῷ φονευθέντι ἀδελφῷ αὐτῆς, παιδὸς ἐνδεκαετοῦς εἶναι, τὸν ὁποῖον καὶ ἔλαβε σύζυγον φαινομένης.

Ἐνὸς ὃ Καίσαρ ἦτον εἰς τὴν Αἴγυπτον ἡ Κλεοπάτρα συνέζη μετ' αὐτοῦ ἀνοποκρίτως. Ἦθελε κρατῆσαι αὐτὸν ἐτι περισσότερον ἐνταῦθα, ἢ ἤθελε φύγει μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥώμην, ἂν ὁ μετὰ τοῦ Φαρνάκου πόλεμος δὲν ἀπέσπα αὐτὸν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας αὐτῆς. Μολοντοῦτο μεταβάσσειν εἰς Ῥώμην, μετὰ τοῦ φαινομένου συζύγου αὐτῆς, ἐντάμωσεν αὐτὸν καὶ ἐξηκολούθη νὰ ζῆ μετ' αὐτοῦ ἀναφανδόν, οἰκοῦσα ἐντὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκίας εἰς χωριστὰ δωματία· ὅπερ ἐπέριεψε τοὺς Ῥωμαίους. περὶ τῆς εἰς Ῥώμην ἐπισκέψεως αὐτῆς ἀνεφύησαν δισταγμοὶ τινες, ἀλλ' αἱ ὁμόφρονοι μαρτυροῦναι τοῦ Κικέρωνος (ad Ah. Xiv. 8.) τοῦ Δίωνος Κασσίου (Μγ. 27.) καὶ τοῦ Σουετωνίου (Caes. 35.) φαίνονται θετικαί ἐνεπλήθη τιμῶν καὶ δώρων παρὰ τοῦ Καίσαρος καὶ φαίνεται ὅτι ἔμεινεν ἐν Ῥώμῃ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ 44 Π. Χ. ἀπέκτιθεν ἐξ αὐτοῦ υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Καισαρίων, καὶ ὅστις ἐφρονεῦθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Ὁ Καίσαρ ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὡς ἴδιον υἱόν του, μολοντί ἡ γνησιότης αὐτοῦ διεφρονεῖτο ὑπὸ τινων συγχρόνων, καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς Κλεοπάτρας συντελεῖ εἰς τὰς ὑποψίας ταύτας. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καίσαρος ἡ Κλεοπάτρα ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον· γενόμενων δὲ τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν ἔλαβε τὸ μέρος τῆς Τριανδρίας καὶ ἐβόηθη κατά γῆν καὶ κατά θάλασσαν τὸν Δολαβέλλαν, ἀνισταθεῖσα εἰς τὰς ἀπειλάς τοῦ Κασσίου, ὅστις ἠτοιμαζέτο νὰ προσβάλῃ αὐτήν, ὅτε προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Βρούτου ν' ἀποσυρῆ. Μετὰ τὴν ἦταν τοῦ Δολαβέλλα ἐξέπλευσεν ἡ ἴδια μετὰ μεγάλου στόλου πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἀντωνίου, ἀλλ' ἐκ τρικυμίας καὶ ἀσθενείας ἐμποδίσθη νὰ ἐνωθῆ μετ' αὐτοῦ. Ἐν τοσούτῳ ἡ πρᾶξις αὐτῆς ἐδείξεν ἀρκούντως τὴν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Καίσαρος ἀφοσίωσιν αὐτῆς, (ἧτις ἦτον εὐλαβική) καὶ ἐχορήγησεν εἰς αὐτὴν ἐπιχειρήματα πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἐν τέλει τοῦ 41 ἔτους, ἐλθὼν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, προσεκάλεσε τὴν Κλεοπάτραν νὰ παρευρεθῆ, διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῆ ἄλλως ὅτι ἀρνείται νὰ συνεργῆσθαι μετὰ τῆς τριανδρίας κατὰ τῶν φρονέων τοῦ Καίσαρος. Ἦτον ἤδη εἴκοσι καὶ ὀκτώ ἐτών, εἰς τὴν τελειότητα ὠρίμου καλλονῆς, ἧτις ἐνωμένη μετὰ τῶν προτερημάτων τοῦ νοῦς καὶ τῆς εὐγλωττίας αὐτῆς, καὶ ἀναζωπυρωθείσης τῆς ἀρχαίας ἐντυπώσεως, ἦν ὡς εἴρηται ἐπροξένησε δεκαπενταετῆς ἐτι εἰς τὸν Ἀντώνιον, ἐκέρδησεν ἐντελῶς τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἀπὸ τοῦδε ὅλως ἀφοσιωμένος ἐραστῆς καὶ δέσμιος αὐτῆς. Εἰς τὸν Πλούταρχον ἀναγινώσκωμεν σπουδαίας περιγραφὰς τοῦ εἰς Κύδρον τῆς Κιλικίας πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ Ἀντωνίου πλοῦ αὐτῆς, καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν διασκευάσεων τὰς ὁποίας ἔκαμε, αἷτινες ἦσαν περιβόητοι, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν φιλοκαλίαν καὶ ποικιλίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν λαμπρότητα καὶ ἀδρὰν δαπάνην· καὶ ὁ Ἀθηναῖος περιγράφει τοιαύτην τινα. (Δ. 29) πρώτη χρῆσις ἦν ἔκαμε τῆς ἐπιβόης αὐτῆς ἡ Κλεοπάτρα ἦτον νὰ ἐπι-

φέρῃ τὸν θάνατον τῆς νεωτέρας ἀδελφῆς αὐτῆς Ἀρσινόης, ἧτις εἶχε ποτε ἀντιποιηθεῖ τὴν βασιλείαν τῆς Αἴγυπτου (Ἀπ. Σ. 8. 9. Διε. Κασ. Μγ. 24.) Καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Πτολεμαῖον φαίνεται ὅτι ἐξόντωσε διὰ δολιχῆς· ἐτιμώρησεν ἐτι ἕνα τῶν στρατηγῶν αὐτῆς, τὸν Σεραπίων, βοηθήσαντα τὸν Κασσιον ἐναντίον τῶν διαταγῶν αὐτῆς· ἔλαβε δὲ εἰς χεῖρας καὶ ἀνθρώπον τινα τὸν ὁποῖον εἶχον παραπεποιημένον οἱ Ἀραδιοὶ διὰ νὰ παρουσιασθῆ ὡς ὁ ἐν Αἴγυπτῳ ἀπολεσθεὶς ἄλλος ἀδελφὸς αὐτῆς Πτολεμαῖος. Οὗτοι πάντες ἀπεσπάρθησαν ἱεροσῶλως ἀπὸ τὰ θυσιαστήρια τῶν ναῶν· ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος, ὡς μαυθάνομεν καὶ ἐκ τοῦ Δίωνος καὶ ἐκ τοῦ Ἀππιανου, ἦτον τοσοῦτον πεπεδημένος ὑπὸ τῶν θελήτρων τῆς Κλεοπάτρας, ὥς ἐλογίζετο οὐδὲν πάντα δεσμὸν θρησκευτικὸν ἢ φιλόφρονον. (Ἀπ. Σ. 9. Δι. Κασ. Μγ. 24.) Ἡ Κλεοπάτρα ἐπέστρεψεν ἤδη εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ὁ Ἀντώνιος διέτριψε καιρὸν τινα μετ' αὐτῆς, ἀναφέρουσι ὅτι ἡ δίαίτια αὐτῶν ἦτον πολυτελεστάτη καὶ τὸ κράτος αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Ἀντωνίου ἀπόλυτον. Καὶ εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις καθορᾶται ὁ φιλόδοξος αὐτῆς χαρακτήρ, ἰδίως δὲ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενον ἀλιευτικὸν ἀνέκδοτον (Πλουτ. Ἀντ. 29.) Ἡ μετὰ τοῦ Ἀντωνίου σχέσις αὐτῆς διεκόπη ἐπὶ βραχὺ ἕνεκα τοῦ μετὰ τῆς Ὀκταβίας γάμου αὐτοῦ, ἀλλ' ἀνενοήθη πάλιν ὅτε αὐτὸς ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐτι ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς κατὰ τῶν Πάρθων ἐκστρατείας, ὅτε αὐτὴ ὑπῆγεν εἰς Συρίαν πρὸς ἐντάμωσιν αὐτοῦ, φέρουσα μετ' ἐαυτῆς χρήματα καὶ ἐφόδια διὰ τὸν στρατὸν αὐτοῦ· ὁ Ἀντώνιος ἐπανελθὼν τότε εἰς Αἴγυπτον εὐχαρίστησε τὴν φιλοδοξίαν αὐτῆς, ἐπικληρώσας εἰς τὰ μετ' αὐτοῦ τέκνα αὐτῆς πολλὰς ἐκ τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν. (Δίων Κασ. Μθ. 32.) Κατὰ τὸν Ἰώσηπον (Ἀρχαιολ. ΙΕ. 4. §. 2.) διαρκούσης ἐτι τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀντωνίου, ἡ Κλεοπάτρα ἐπορεύθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἀντώνιος εἶχε παραχωρήσει εἰς αὐτήν, ἐνδῶσαντος ἀναγκαίως τοῦ Ἡρόδου, ἐπειράθη δὲ νὰ κερδήσῃ τὸν Ἡρώδη διὰ τῶν θελήτρων αὐτῆς, σκοπὸν ἔχουσα ἴσως τὴν καταστροφὴν του, ἀλλ' ἀπέτυχε καὶ ἐκινδύνευσεν μάλιστα νὰ θανατωθῆ παρ' αὐτοῦ. Ἡ εἰδησις, πλὴν, ὅτι ἡ Ὀκταβία ἀνεχώρησεν ἐκ Ῥώμης καὶ ἤρχετο εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς Ἀντώνιον, ἐπροξένησεν εἰς τὴν Κλεοπάτραν σύγχυσιν, φοβηθεῖσαν μὴ ἀπωλέσῃ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιβόην αὐτῆς· ὅθεν ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν ὅλα αὐτῆς τὰ θελήτρα καὶ ἐρωτοτροπίας, διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἰσχύον τῆς, ἐθρήνηε διὰ τὴν τύχην αὐτῆς τοῦ νὰ θεωρηθῆται ἀπλῶς ἐρωμένη τοῦ Ἀντωνίου καὶ ὑποκειμένη νὰ ἐγκαταλειφθῆ παρ' αὐτοῦ κατ' ἀρέσκειαν· ὑπεκρίθη ὅτι ἐπασχεν ἡ ὑγεία τῆς, καὶ, ἐν συντόμῳ, καταβαλοῦσα πάσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς, ἐπέτυχε (Πλουτ. Ἀντ. 53.) ἀπὸ τοῦδε ὁ Ἀντώνιος φαίνεται ὅλως τετυρωμένος ἐκ τῆς ἀρροσιώσεως αὐτοῦ καὶ πρόθυμος νὰ περιποιηθῆ ὅλας τὰς φαντασίας τῆς Κλεοπάτρας καὶ νὰ ἐνδῆ εἰς αὐτάς. Βλέπομεν ὅτι αὐτὴ περιεποιήθη εἰς ἑαυτὴν τὸ ὄνομα τῆς Ἰσίδος· ἠκροῶτο τοὺς πρέσβεις ἐνδεδυμένη ὡς αὐτὴ· ὠνόμασε τὸν Ἀντώνιον Ὀσίριν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς Ἡλίους

Σελήνας, καὶ ἀνέδειξεν αὐτὰ κληρονόμους χωρῶν ἀπεράντων (Δίων Κασ. Μθ. 32. 33. Ν. 4. 5.) Προσηγορευέτο παρ' αὐτοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα βασιλῆς τῶν βασιλέων, παρηκολοθεῖτο ὑπὸ Ῥωμαίου σωματοφύλακος, καὶ ὁ ἀρχιμάχων βασιλεὺς τῆς Ἀρμενίας Ἀρταβάζης διετάχθη νὰ ὑπηρετῆ αὐτήν. (Δίων Κασ. Μθ. 39.) Δὲν εἶναι θαυμαστὸν ποσῶς ὅτι ὁ Αὐγούστος παρέστησεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸν Ἀντώνιον ὡς μαγευμένον παρὰ τῆς ἀληθινοῦ Αἴγυπτίας (Δίων Κασ. Ν. 26.)

Καὶ δὲν ὠκνησε νὰ ὠρληθῆ ἐκ τῆς δυσταρεσκείας τὴν ὁποῖαν ἐπέφερον ἡ τοιαύτη διαγωγή τοῦ Ἀντωνίου καὶ νὰ προσπαθῆσθαι ἀπορασιατικῶς νὰ καταστρέψῃ αὐτόν· ἐκρύχθη λοιπὸν πόλεμος κατὰ τῆς Κλεοπάτρας καὶ οὐχὶ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου, διὰ νὰ μὴ φαῖνῃ ὅτι γίνεται τοῦτο ἕνεκα τοῦ πρὸς αὐτὸν φθόνου. (Δίων Κασ. α. 6.) Ἡ Κλεοπάτρα ἐπέμενε νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὸν στόλον τὸν Ἀντώνιον· καὶ βλέπομεν ὅτι ἀρῶν ἐπεσκέφθησαν τὴν Σάμον καὶ τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐπαναλαβόντες τὰς συνήθειας αὐτοῖς δημοσίας διασκευάζεις καὶ εὐπαθείας, ἀντεπαρετάχθησαν κατὰ τοῦ Αὐγούστου εἰς τὸ Ἄκτιον. Ἡ Κλεοπάτρα συνεβούλευσε τῶντι τὸν Ἀντώνιον νὰ ὀπισθοχωρήσῃ εἰς Αἴγυπτον, ἀλλ' ἡ ἐφοδὸς τοῦ Αὐγούστου ἐματαιώσεν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου, καὶ ἐπομένως συνήρθη ἡ διάσχις εἰς Ἄκτιον ναυμαχία (31 Π. Χ.) διαρκούσης τῆς ὁποίας, ὅτε ἡ τύχη ἐφαίνετο ἀμφιβόησασα μεταξὺ τῶν δύο διαμαχομένων μερῶν, ἡ Κλεοπάτρα ἀπαυδήσασα ἐκ τῆς ἀμφιβολίας καὶ φοβουμένη τὴν σφοδρότητα τῆς μάχης (Δίων Κασ. Ν. 33) ἔδωκεν εἰς τὸν στόλον αὐτῆς τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως, προηγουμένη αὐτῆ ἡ ἴδια. Εἰς μάτην ὁ Αὐγούστος παρηκολούθησε διώκων αὐτήν· αὐτὴ διευθύνθη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, εἰς τὸν λιμένα τῆς ὁποίας εἰσπῆλθεν ἐστερνωμένης ἔχουσα τὰς πρῶρας τῶν πλοίων καὶ μετὰ μουσικῆς, ὡς νὰ ἦτο νικήτρια, φοβηθεῖσα μὴ συμβῆ στάσις εἰς τὴν πόλιν. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τοῦτέστι νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν πειθαρχίαν τοὺς Ἀλεξάνδριανούς, αὐτὴ καὶ ὁ Ἀντώνιος (οἵτινες εἶχον ταχέως πάλιν ἐνωθῆ) ἐκέρησαν τὰ τέκνα αὐτῶν Αὐτοῦλον καὶ Κλεοπάτραν ἐνήλικα. Ἡτοιμάσθη τότε καὶ περασπιστῆ ἑαυτὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐπέμψεν δὲ καὶ πρέσβεις εἰς τὰς πλησιοχώρους φυλάς ζητοῦσα βοήθειαν (Δίων Κασ. Ν. 6.) Εἶχεν ἐτι σχέδιον νὰ ἀποσυρῆ εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἢ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ πρὸς τοῦτο κατεσκευάζε πλοῖα εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, κατὰ τὸν Δίωνα, ἢ ἐσκόπει νὰ μεταφέρῃ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ τὰ πλοῖα αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην, κατὰ τὸν Πλούταρχον. Ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ἐντοσούτῳ τὰς πρῶτας ἀνελοκόμενας ναῦς κατέκαυσαν οἱ περὶ τὴν Πέτραν οἰκοῦντες Ἀραβες συναπωλέσθη καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἐλπίς τῆς καταφυγῆς τῆς Κλεοπάτρας. Ἀνευδοιάστως ἀποκεφαλίσασα τὸν ἀρχιμάχων βασιλέα Ἀρταβάζην ἐπέμψεν δῶρον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐχθρὸν του τὸν βασιλέα τῶν Μήδων ζητοῦσα βοήθειαν παρ' αὐτοῦ. Μὴ εὐρούσα δὲ ἐκ τοῦ πλησίον οὐδεμίαν ἐπικουρίαν ἀπεφάσισε καὶ ἠτοιμάσθη νὰ διαπραγματευθῆ μετὰ τοῦ Αὐγούστου,

καὶ ἐπέμψεν πρὸς αὐτὸν πλησιάζοντα σιγήτρον καὶ θρόνον (ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Ἀντωνίου) σημεῖον τῆς ἀπὸ τοῦ θρόνου παραιτήσεως αὐτῆς. Ἡ δημοσία τοῦ Αὐγούστου ἀπάντησις ἦτο νὰ παραιτηθῆ τοῦ θρόνου καὶ νὰ ὑποβληθῆ εἰς δίκην· ἰδιαίτερος δὲ ἐμήνυσεν εἰς αὐτὴν νὰ ἀναρέσῃ τὸν Ἀντώνιον καὶ τῆ ὑπέσχετο νὰ διατηρήσῃ αὐτὴν εἰς τὸν θρόνον αὐτῆς. Μετέπειτα πάλιν Θύρσος ὁ τοῦ Καίσαρος ἀπελεύθερος, ἔφερε πρὸς αὐτὴν παρομοίας συνθήκας, παραστήσας ἐτι ὅτι ὁ Αὐγούστος ἐτρέθη ὑπὸ τοῦ ἐξωτος αὐτῆς, ὅπερ πιστεύσασα καὶ βλέπουσα τὴν τύχην τοῦ Ἀντωνίου εἰς ἀπελπισμένην κατάστασιν, παρέδωκε τὸ Πηλοῦσιον εἰς τὸν Αὐγούστον, ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἀλεξάνδρειας νὰ ἐξέλθωσι κατ' αὐτοῦ καὶ ἐματαιώσεν τὸ σχέδιον τοῦ Ἀντωνίου τὸ νὰ καταφυγῆ εἰς τὴν Ῥώμην, καταπέισασα τὸν στόλον νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτόν· Κατέφυγεν ἔπειτα εἰς τὸ παρ' αὐτῆς κτισθὲν Μαυσωλεῖον, ὅπου εἶχε συναθροίσει τοὺς πολυτιμωτέρους αὐτῆς θησαυροὺς καὶ διεκρίνωσε τὸν σκοπὸν αὐτῆς τοῦ νὰ δώσῃ πέρασ εἰς τὴν ζωὴν αὐτῆς, ἐπὶ σκοπῶ νὰ φέρῃ διὰ τοῦ δελεάσματος τούτου πλησίον τῆς τὸν Ἀντώνιον καὶ νὰ ἀτραλίσῃ οὕτω τὴν σύλληψιν αὐτοῦ· καὶ ταύτην κατὰ τὸν Δίωνα Κασσιον (Να. 6, 8—11) ταῦτά ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναφέρονται καὶ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου, ὅστις μολοντοῦτο παρουσιάζει τὴν ἀπιστίαν τῆς Κλεοπάτρας ἦτον ἐπιφανῆ. Εἶπε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀντώνιον ὅτι ἀπέθανε, διὰ νὰ πείσῃ τρόπον τινα αὐτὸν νὰ συναποθάνῃ μετ' αὐτῆς· τὸ στρατήγημα τοῦτο, ἂν τῶντι τοιοῦτον προέθετο σκοπὸν, ἐπέτυχε πληρέστατα· ὁ Ἀντώνιος πληγώσας ἑαυτὸν θανατηφόρως ἀνεκλύσθη εἰς τὸ ἤμιτελὲς μνημεῖον παρ' αὐτῆς καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς. Δὲν ἐτόλμησε ὡς τόσον νὰ ἐνταμῶσῃ τὸν Καίσαρα, μολοντί ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχε πλέον ζῶν, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὸ Μαυσωλεῖον, ἐτοιμῆ ν' ἀποθάνῃ ἀνεπαρουσιαζέτο ἀνάγκη, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶχε παρ' αὐτῆ ἀσπίδας καὶ ἄλλα ἐσθλα ζῶα ἐτοιμα. Ὁ Αὐγούστος διανοούμενος νὰ λάβῃ αὐτὴν ζῶσαν εἶχεν ἀφαιρέσῃ πᾶν θανατηφόρον μέσον καὶ ἐζήτησε συνέντευξιν μετ' αὐτῆς. Τὰ θελήτρα τῆς Κλεοπάτρας δὲν ἴσχυον νὰ μαλακώσῃ τὴν ψυχρὰν καρδίαν τοῦ Καίσαρος. Εἶπε μόνον εἰς αὐτὴν νὰ ἦναι εὐθύμος καὶ νὰ μὴ φοβῆται βίαν τινα. Βλέπουσα ἑαυτὴν εἰς ἀπελπισμένην κατάστασιν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ μὴ μετενεθῆ κατ' οὐδένα τρόπον ἀρχιμάχων εἰς Ῥώμην, ἀλλὰ νὰ θανατωθῆ· διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἀμβλύνη τὴν ἀγρυπνον προσοχὴν τῶν φυλάκων αὐτῆς, κατάρθρωσε δὲ τοῦτο ὑποκρίθεῖσα ὅτι ἦτον ἐτοιμῆ νὰ ὑπάγῃ εἰς Ῥώμην καὶ ἐτοιμαζούσα δῶρα διὰ τὴν σύζυγον τῷ Αὐγούστῳ Λιβίαν. Τὸ τέχνημα τοῦτο ἐπέτυχε καὶ ἠδυνήθη οὕτω νὰ θανατωθῆ μεταχειρισθεῖσα ἀσπίδα ἢ δηλητηριασμένη κνηστίδα (Δίων Κασ. Να. 14. Πλουτ. Ἀντ. 85. 86.) τὸν πρῶτον τρόπον παραδέχονται οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων. (Suet ang. 17. Γαληνὸς περὶ θηριακῆς πρὸς Πίσωνα σελ. 460. ἐκδ. Βασιλ. Vell. Pat ii, 87.)

Ἡ Κλεοπάτρα ἀπέθανε 30 ἔτη Π. Χ. τὸ 39 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, 22 βασιλεύσατα ἔτη, καὶ ἐν αὐτῇ ἐτελείωσεν ἡ δυναστεία τῶν Πτολεμαίων ἐν Αἴγυπτι· αὐτὴ εἶχε τρία τέκνα ἐκ τοῦ Ἀντωνίου, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν Κλεοπάτραν διδυμα, καὶ Πτολεμαίων τὸν ἐπονομασθέντα Φιλαδέλφον. Οἱ ἐπικρατέστεροι χαρακτηριστῆρες αὐτῆς ἦσαν ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ ἠδυσπάθεια· ἡ ἱστορία πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι τὸ πρῶτον ἦτο τὸ ἰσχυρότερον παρ' αὐτῇ αἰσθημα, τὸ δὲ δεύτερον μετεχειρίζετο πολλανικῶς ὡς μέσον πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ πρῶτου. Εἰς ὅλας δὲ τὰς περὶ τῆς πολυτελείας καὶ ἀφειδῶν δαπανῶν αὐτῆς διηγῆσεις ὑπάρχει μεγαλεῖον καὶ λαμπρότης τις τὰ ὁποῖα καλλύνουσιν αὐτάς. (B. Pin. H. N. IX. 58). Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς εὐτυχίας αὐτῆς ἡ ἀλοζωνία τῆς ἦτον ἀπεριόριστος, ἡ γὰρ νὰ ὀρκίζεται ἐν ὄνοματι τοῦ Καπιτωλίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἤλιπιζε νὰ βασιλεύσῃ μετὰ τοῦ Ἀντωνίου ἦτον φιλοκερδῆς, διὰ νὰ δύναται νὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἀσωτείας τῆς, καὶ σκληροκάρδιος. Τοῦλάχιστον δὲν ἐφείδετο τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων, ἐὰν τοῦτο εὐμυφεν αὐτῇ ἦτο Καίσαρ μετ' ἡγεμονίας φαντασιοπληξίας. Τὰ διανοητικὰ αὐτῆς προτερήματα ἦσαν μεγάλα καὶ ποικίλα· ἐγνώριζε γλώσσας πολλὰς (Πλουτ. Ἀντ. 27), ἐνῶ οἱ προκάτοχοι αὐτῆς δὲν ἤξευρον οὐδ' αὐτὴν τὴν Αἰγυπτιακὴν· καὶ τινες εἶχον λησμονῆσει τὴν πατρογονικὴν αὐτῶν Μακεδονικὴν. Μεταξὺ δὲ τῶν πολυτελειῶν τῆς εἶχε καὶ πρὸς τὰ γράμματα ἀγάπην καὶ κρίσιν· ἐπέστησεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας τὴν τῆς Περσγάμου, τὴν ὁποῖαν εἶχε προσφέρει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἀντώνιος.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

Ο ΙΜΑΜΗΣ

Ἀρχηγὸς τοῦ Δακάρ καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ποταμοῦ ὁ Ἀγ. Ἀνδρέας.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1831, ἡ φρεγάτα Ἑρμιόνη, διοικουμένη ὑπὸ τοῦ Κ. Βροῦ, περιέπλεε τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ θέα τῆς Γορέας, καθιδρύματος Γαλλικοῦ κειμένου εἰς γείτονά τινα νῆσον τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, ἐφάνη πλησίον αὐτῆς. Ἀντικρὺ δὲ, δυτικῶς, εἰς τὰς ὄχθας μικροῦ κόλπου, ὑψοῦται πλῆθος καλυβῶν καλούμενον Δακάρ· ἐκεῖθεν οἱ κάτοικοι τοῦ φρουρίου καὶ τὰ προσορμιζόμενα πλοῖα, προμηθεύονται ξύλα πρὸς καύσιμον. Τὸ χωρίον τοῦτο, ὡς καὶ τὰ γειτνιαζόντα, ἀπετέλει ἄλλοτε μέρος τοῦ βασιλείου τοῦ Καῦωρ (Kayor), Ἀλλὰ τῷ 1765, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους (Damel) τὸ παρεχώρησεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ὡς καὶ τὸ Βέν, ἀπέχον ὀλίγον πρὸς βορρᾶν· ἀλλ' ἡ κατοχὴ τῶν Γάλλων ὑπῆρξε βραχεῖα, διότι ἐπανάστασις, κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τοῦς ἐμποροῦς τῶν μαύρων ὑποκινήσεισα ἀφῆρσεν ἀπὸ τὴν Γαλ-

λίαν τὰ παραχωρηθέντα χωρὶς καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν ὄλην του τὴν ἐπικράτειαν.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1798, οἱ Μαῦροι τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου σχηματίζουσιν συμμαχικὴν δημοκρατίαν τρισκαίδεκα χωρίων, ἧς ἀρχηγὸς ἦτο πρὶν τοῦ 1831 ὁ τοῦ Δακάρ, ὅστις, διὰ τῆς φρονήσεώς του, τῆς ἀνδρείας του καὶ τῶν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τοῦ Γορείου σχέσεων του, εἶχε λάβει τὴν πρωτοκαθεδρίαν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν γερόντων, περιβληθεὶς δυνάμει δικτατορικῆν ἐπὶ τῶν ἄλλων Μαύρων. Ἀλλ' ἡ εἰσαγωγή τοῦ μωαμεθανισμοῦ εἰς τὸ Δακάρ, παρηκολουθεῖτο, ὡς συμβαίνει πάντοτε, ἀπὸ τὴν ἐμψάθησιν τοῦ ἱμάμου ἦτοι τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς θρησκείας, ὅστις, εὐάγωγος, πανούργος καὶ μετ' ἀνάματον πεπρωκτισμένος ἐπιμονῆν, μετεχειρίσθη τὴν ὑπεροχὴν του ἵνα καταστήσῃ αὐτὴν ἀνωτέραν τῆς τοῦ ἐνδεοῦς ἀρχηγοῦ· ἀλλὰ τῷ 1831 ἐξεθρονίσθη καὶ ἀντικατέστη διὰ τοῦ Ἀρβόρος ἱερέως, ὑπῆγε δὲ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν πλοίαρχον τῆς Ἑρμιόνης καὶ ἐνῶ ἔκαθητο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον, εἰς τῶν ἀξιωματικῶν, ὁ Κ. Ρουλιέρ ἐχάρηξεν κατεσπευσμένως τὴν παροῦσαν εἰκόνα.

Ἀπὸ τὸ Πράσινον ἀκρωτήριο ἡ Ἑρμιόνη διευθύνθη πρὸς τὴν Γουϊνέαν, προσορμισθεῖσα ἀπέναντι τοῦ πλατεῶς ποταμοῦ τοῦ ἐπικαλουμένου ὁ Ἀγ. Ἀνδρέας εἰς τὰ παράλια τοῦ Dents. Ὅλος ὁ τόπος τὸν ὅποιον διαβρέχει ὁ ποταμὸς καὶ αἱ πλησίον χώραι, κεκαλυμμένα ἀπὸ λαμπρὰ χόρτα, παριστῶσι θέσεις δροσερωτάτας. Οἱ κατοικοῦντες αὐτάς Μαῦροι εἶναι βω-

μαλέοι καὶ εὐπρεπεῖς, πνευματώδεις καὶ ἀνδρείοι· Ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι, ὡς καὶ πανταχοῦ κακῶς ἐνδεδυμένος· οἱ πλουσιοὶ φέρουσιν ἐν ἡ δύο πανία (pagnes) μετ' ἐπισημὴν μάχαιραν ἢ μετ' ἐγχειρίδιον εἰς τὴν ζώνην. Ἀπαντες ὑπεραγαπῶσι τοὺς σιδηροῦς ἢ χαλκοῦς δακτυλίους, κοσμοῦσι τοὺς πόδας τῶν καὶ τὰς χεῖρας τῶν μετ' ἐκδοκίμων· ἐξ ὧν δὲ τῶν διασκεδάσεων τοῖς ἀρέσει ἡ ὄρχησις, γύμνασις ἢ εἶναι ἐρατταὶ καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν αἱ γυναῖκες θυσιαζοῦσι πέντε ἢ ἕξι ὥρας καθ' ἑκάστην μετὰ τὴν ἐργασίαν τῶν. Ἐκάστη ἐπαρχία ἔχει ὄρχησις ἰδιαιτέρας, διαφερούσας κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὰς θέσεις· μ' ὄλην τὴν χαρακτηριστῆρος τὴν εἰλικρίνειαν, ὁ λαὸς θεωρεῖ τοὺς Εὐρωπαίους μετὰ δυσπιστίας, πρῆξας ἐνίοτε, ὑπὸ τῆς ὄρχης κινούμενος, ἔργα ὡμὰ· οὐδέποτε οἱ ἰθαγενεῖς ἀπετόλμησαν νὰ πατήσωσιν ἐπὶ πλοίου, πρὶν ὁ πλοίαρχος ἤθελε θέσει ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ σταγόνας ὕδατος θαλασσίου. Ἡ μικρὰ αὐτὴ τελετὴ τοῖς φαίνεται ὡς ἐχέγγυον εἰλικρινείας.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου διαβρεχομένη χώρα ὑπάγεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἀρχηγοῦ, εἰς ὃν οἱ θαλασσοπόροι δίδουσι τὸν ὄλωσ ὑπερβολικὸν τίτλον τοῦ βασιλέως. Δυστυχῆς, ὑπερηφανεύεται νὰ φέρῃ λεψανά τινα τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ ὃν ἐδέχθη ἐν ἀναλλαγῇ τῆς ἐλευθερίας ἐνίοτε καὶ τοῦ βίου τῶν δυστυχῶν ὑπηκόων του.

Ἡ κατωτέρω εἰκὼν τοῦ βασιλέως τούτου ἐγγράφω

εἰς τὴν ἐπιστροφήν τῆς ἐπισκέψεως, ἢ τῷ ἕκαμον οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἑρμιόνης· ἐκ τούτου δύναται τις νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν περὶ τοῦ γελοίου ἱματισμοῦ τῶν ἀρχηγῶν τῶν τῆς Γουϊνέας παραλίω. Οὐδὲν γελοιωδέστερον τῆς μορφῆς τῶν, διότι οἱ μὲν ἔχουσι ὡς ἱματίον παλαιὸν φόρεμα κατὰ τὸν Γαλλικὸν τρόπον, μετ' ἓνα παλαιὸν τρικέρατον πῖλον περιεβραχμένον μετ' ἀπαλελυμένα σειρήνια ὑπὸ τὸ ὅποιον μόλις κρτεῖται ἡ οὐλὴ κόμη τῶν, οἱ δὲ μιγνύουσι τὸν ἐνδεῆ ἱματισμὸν μετ' ὁμότερον, φέροντες ἐν πανίον ἢ ἰνδόστικτον ὕρασμα καὶ ἐν ζευγῶσι παλαιῶν ὑποδημάτων ὅταν δὲν θέλωσι νὰ ἦναι γυμνοπόδες καὶ προσθέτοντες ὡς στολισμοῦς διοπτρα ἄνευ ἕλου, ἐνώτια ἄνισα ἢ ἐν περιθέραιον ἐκ διαφόρων εἰδῶν μαργαριτῶν. Ἡ σωματεμπορία, ἡ οἰνοπλογία καὶ ἄλλα ἐπίσης βδελυκτὰ ἐλαττώματα ἐμπόδισαν μέχρι τοῦδε τὴν μετὰ τῶν Εὐρωπαίων ἐπιμιξίαν τῶν.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. E. I. S.)

ΟΠΡΕΙΛΙΜΥΘΟΣ.

Τὸ χωρίον Ὀπρεῖλδ εἶναι οὕτως εἰπεῖν, ἡ κατοικία τῆς φλυαρίας καὶ τῆς φιλοκερτομίας· πᾶν στόμα εἶναι μία σάλπιγξ, πᾶς κάτοικος μία ἡχώ· εἰπέ τὸ πρῶτ' ἐν μυστικῶν εἰς τὴν ἄκρον μίαν παροικίας καὶ τὸ ἐσπέρας θέλεις τὸ ἀκούσει πανταχοῦ ἐπαναλαμβάνομενον· ἡ φιλία εἶναι προδόσις καὶ οἱ φίλοι ὁμοιάζουσι τὰ ἐβραγισμένα ποτήρια, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ διατηρήσωσι τι.

Ἄν θέλῃς νὰ τύχῃς ἐκδοῦλευσίν τινα παρὰ τοῦ γείτονός σου, μὴ ὑπάγῃς νὰ κατοικήσῃς εἰς Ὀπρεῖλδ, διότι οὐδεὶς ἐκεῖ ἀποφασίζει νὰ χάσῃ καὶ μίαν μόνην στιγμὴν πρὸς χάριν τῶν ἄλλων· ἀλλ' ὡς περᾶση ἐξωθεν ὄχημά τι ἢ ἵππος, ὡς ἀκουσθῇ μίχ φωνή, σκούπαις διὰ πούλημα! καὶ ἀμέσως θέλεις ἰδεῖ ἕκαστον ἐγκαταλείποντα τὸ ἔργον καὶ τρέχοντα πρὸς τὴν θύραν σου· διότι εἰς τὸ Ὀπρεῖλδ οἱ ἄνθρωποι εἶναι περίεργοι ὅσον καὶ κακολόγοι καὶ φεῖδονται τοῦ καιροῦ τότε μόνον, ὅταν πρόκηται νὰ πράξωσι καλόν τι.

Ἐσπέρα θερμὴ φθινοπώρου ἦτον ὅτε ἡ Κερὰ Μύλλερ ἐπισκευάζουσα εἰς τὴν φλιὰν τῆς καλύβης τῆς τὰ σάνδραλὰ τῆς, ἐβρίψεν αὐτὰ αἴφνης κ' ἔδραμεν εἰς μέσην τὴν ὄδον διὰ νὰ ἰδῇ πῶς ὁ γείτων τῆς Ἀνδρέας ἔτρεχε τόσον ταχέως. Τότε παρετήρησε πολλοὺς ἀνδρας, γυναῖκας καὶ παιδας ἐρχομένους ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ χωρίου καὶ ἔχοντας ἐν τῷ μέσῳ μύρην ἄρκτον νωχελῶς βαδίζουσαν καὶ ἐθιγγομένην ὑπὸ θαυματοποιοῦ, ἔχοντας μέγαν λευκὸν ἐπενδύτην εἰς ὃν ἄλλος εἰς ἡδύνατό νὰ περιτυλιχθῇ, μικρὸν ὑπενδύτην μὴ συνημμένον μετ' ὁ πανταλόνιον καὶ ἄρπαρὸν καὶ ἐβρακωμένον χιτῶνα, ὑποδήματα χωρὶς πέλημα, καὶ πῖλον λευκῆραιον ἀπὸ τὸν ὅποιον πρὸ πολλοῦ ἔλειπεν ἡ κά-

διότι, ἄς μὴ τὸ κρῦψω, ὁ βαρῶνος Σ. φροντίζει ἐνίοτε ἢ βιβλία νὰ μοὶ προμηθεύσῃ, ἢ κυνήγιον νὰ μοὶ προτινῇ καθ' ὃ ἀπειθοῦνται καὶ ὄχημα καὶ κύνες, καὶ μέγαρον ἀγροτικόν.

Μόλις ἀπερρόβουν τὴν τελευταίαν ὑποσάβην τῆς φιαλίδος, ἢ πεισματώδης φωνῆ τοῦ Ἑγμῶν μ' ἐπροξένησεν αἰφνίδιον ἀνασκίρτημα, ἢ δὲ φιαλὶς ὀλίγου δεῖν εἰσινάχθη εἰς τὸ σανίδωμα.

— Monsieur le grec venez, ou je pars à l'instant.

Ὅταν ὁ Ἑγμῶν μ' ἐμίλη Γαλλιστὶ σημαίνει, οὐ ἀρχίζει νὰ τὰ χαλά μετ' ἐμοῦ. Κρίνει δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνάξιον νὰ μ' ἐμίλησῃ εἰς τὴν γλῶσσάν σου, διότι δὲν θὰ τὸν νοήσω ὅσον πρέπει, καθ' ὅ νομίζει. — Καὶ διὰ τοῦτο μόλις ἐτελείωσεν ἡ φράσις à l'instant, ἐγὼ ἤμην ἐξω εἰς τὴν αὐλὴν κρατῶν τὸ δίστομον Ἀγγλικὸν πυροβόλον.

— Mais mon dieu εἶπα κ' ἐγὼ, me voilà tout prêt. — Ἐν τούτοις μ' ἔλειπε τὸ περιστήθιον, ὁ λαίμοδέτης, καὶ ὁ ἐπενδύτης, διότι τὰ ἐκράτουν εἰς χεῖρας.

— Ἀ-χα! λοιπὸν ἔλα — εἶπεν ὁ Ἑγμῶν καὶ μ' εἰδεῖε τὴν θέσιν τοῦ ὄχηματος, ἐντὸς τοῦ ὀπισθοῦ ἐκάθητο ἡ δὴ ἀλλὰ, τὸ καλῆτερον, μ' ὠμίλησεν εἰς τὴν γλῶσσάν σου σημαῖον ὅτι ἐπαύσεν ἢ ἐπαυεν ἢ πεισμονῆ σου.

Εὐχαρῖς ὄλος — καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν πρὸς χάριν μόνον τοῦ βαρῶνος ἤμην εὐχαρῖς τότε. — ἀνεπήδησα εἰς τὸ κομψὸν κ' ἔλαστροτάτον ὄχημα. — ἀμέσως δὲ ἢ μάλιστα τοῦ ἠνιόχου ἐκράκισεν εἰς τὸν αἆρα, οἱ τροχοὶ ἐκυλίσθησαν μετὰ κωροῦ κρότου ἐπὶ τῆς ὑγράς γῆς, καὶ τῆς αὐλῆς αἰ σθηραὶ πύλαι βερὺ κλαγγίζουσαι ἠνεύχθησαν ὡς ἀπιστοῦ τέρατος μελαναὶ πτέρυγες. — μετὰ δέκα λεπτὰ ἐβλέπαμεν ἤδη μακρόθεν τὴν Στατισλόττην ἢ ἀπῆλθον.

Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα βροχὴ τοῦ Μαρτίου ὑγράνε τὴν ὄλος γεώδη ἐπιράνειαν τῆς λεωφόρου, ἀλλὰ μόνον ὥστε νὰ τὴν μαλακύνῃ, καὶ ἀθορυβῆς τοῦ ὄχηματος οἱ τροχοὶ ἐκυλιόντων, καὶ τῶν ἰππῶν οἱ πόδες ἐπάτουν.

Ὁ Ἑγμῶν ἐκάμπνιζεν ἠσυχως, ἀλλ' εἰς τὸ ἀνοικτὸν μέτωπόν σου ἀφῆνης ἐφάνη μελαγχολικὴ τις βαρῆ ἀπὸ σμικρῶν ἀρξαμένη ἀλλὰ βαθυθερῶν ἀξέουσα.

— Τί ἔπαθες; τῷ εἶπον.

Καὶ λεπτὸν μεδίωμα ἐρυτίδωσε μόλις τὰ χεῖλη τῶν τῶ μεδίωμα τοῦτο δὲν ἦτον ἀριστοκρατικὸν, διότι ὠμοίαιζε τοῦλάχιστον τὸ τοῦ Βύρωνος.

— Καλὰ λέγεις τί ἔπαθα· πρὸ τινῶν στιγμῶν οἱ συλλογισμοὶ μοὶ εἶναι μυθιστορικοί· ὅταν ἤμην εἰς Βιέννην εὐρισκα πολλὰς μυθιστορίας, καὶ τώρα... τώρα τὰς ἀναπολῶ εἰς τὴν μνήμην μου ἀλλὰ, σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἐρώτησίν σου· μὲ διέκοψες ἀπὸ τοῦ συλλογισμοῦ αὐτοῦ, οἵτινες, καὶ ὅταν ἤμην μόνος, καὶ ὅταν κοιμῶμαι ἔρχονται νὰ ταραξοῦν τὴν ἠσυχίαν μου. Τί ἀνοησία! ν' ἀναγιγνώσκω πραγματικά, τὰ ἔποια συγγίζου... Πά! ἐγὼ αισθάνομαι ὅτι εἰμ' εὐτυχῆς, καὶ τίποτε δὲν πρέπει νὰ μὲ συγγίξῃ. — Ἐλα, ἄς εἰπωμεν κατὶ — roman (ἀρχαῖ), — ἐκράξεν ἐπιτακτικῶς εἰς τὸν Πολωνὸν ἠνιόχον.

— Περὶ τίνας θέλεις νὰ ἐμιλήσωμεν;

— Περὶ τίνας; ... περὶ τίνας;

Κ' ἐφάνη βαθύ σκεπτόμενος ὡς μελαγχολικὸν τι ἀν-

τικείμενον νὰ παρίστατο εἰς τὸ βάθος τῆς φαντασίας τοῦ· εἶτα δὲ διὰ μίας.

— Παραδ. χ. περὶ εὐδαιμονίας, εἶπε.

— Περὶ εὐδαιμονίας; — δύσκολον θέμα.

— Ἀρκεῖ νὰ μὴν ᾔν' αὐδατον.

— Ἄλλ' εἶνα τόσῳ δεῖνόν...

— Δὲν πειράζει. Δὲν πειράζει, ὑπέλαθε βιαίως· εἰ πὲ τὰς ιδέας σου ἐλευθέρως.

— Λοιπὸν ἔστω — καὶ ἀγνοῶν πόθεν ν' ἀρχίσω νὰ εἰπῶ τὰς ιδέας μου ἐλευθέρως, ἐνόμισα εὐκολώτερον ν' ἀρχίσω ἀπ' αὐτοῦ ἐρωτῶντος καὶ νὰ τὸν μεταβάλλω εἰς ἐρωτῶμενον.

— Εἰπέ μοι εἰς εὐτυχῆς;

— Ἐγώ; ... εἶμαι.

— Καὶ τί σὲ καθιστᾷ εὐτυχῆ;

— Τί; ... ἰδοὺ εἶμαι πλούσιος· πράγμα εὐσιωδέστατον διὰ τὴν εὐτυχίαν.

Ἐνευσα χωρὶς νὰ νοήσω ἂν παρεδεχόμην, ἢ ὄχι τὴν ιδέαν σου, — ὁ νέος βαρῶνος ἐξηκολούθησε.

— Παίξω, ὄχι μὲν ὡς ὁ Δίστος ἢ ὁ Ταλβεργ τὸ κλειδοκώμβηλον, ἀλλὰ τοῦλάχιστον καλῆτερα πολλῶν ἢ τοσποῖων.

Ἔμενον ἀκίνητος.

— Εἶμαι κυνηγός.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐγὼ στάσιν.

— Ἐχω συγγενεῖς πολλοὺς, φίλους πλειοτέρους· ἐχθρὸν... οὐδένα.

Ἐρχισα νὰ μετρῶ σφάλματα.

— Δὲν ἔχω λυπηρὸν παρελθόν· τὸ ἐνεστὸς δι' ἐμὲ εἶναι πλῆρες ἠδονῶν καὶ χαρᾶς, τὸ μέλλον...

Ἐδῶ διεκόπη καὶ κύπτων τὴν κεφαλὴν,

— Δὲν τὸ φοβεῦμαι, — εἶπεν ἡ φωνὴ του εἶχε τί γενναῖον καὶ ἠρωϊκόν· ὠμοίαζεν ὅμως πολὺ τὴν φωνὴν τοῦ Δαντιῶν ὅτε ὠμίλει πρὸς τοὺς φρονεῖς δικαστὰς.

Γινώσκω καλῶς τὰ κατὰ τὸν βαρῶνον, καὶ πλέον ἢ ἄλλος. — Ἐχε ἐρωτα πρὸς νέαν τινα κόμησσαν ὑπανδρον ἐρωτα δηλαδὴ δυστυχῆ — καὶ κατὰ πολὺ ἴσως θέλει ἐν τούτοις νὰ κρύπτεται πάντοτε· ἀλλ' ἐγὼ ὅστις ἐθίξω ν' ἀνακαλύπτω τοὺς ἀνθρώπους πρὸς οὖς συμπάθως πὼς ἐρόμαι,

— Ἄλλὰ τί μ' ἔλεγεσ ποτὲ, τὸν ἠρώτησα, εἰς τὸν χορὸν τῆς Δ. περὶ τοῦ Κόμητος Γλύκως;

— Ἄ! Ναι· ἔκαμεν ὡς νὰ τὸν ἐπέρνισέ τις. — ὁ κόμης τῆς Γλύκως, αὐτὸς εἶναι τῷ ἐντὸς εὐτυχῆς, εὐτυχέστερος ἐμοῦ· ἔχει σύζυγον τὴν ἐρωμένην σου. — Καὶ ἀναπνεύσει τις, στεναγμὸν ἔλαφρον ὀμοιάζουσα, ὠλισθήσεν ἀπὸ τοῦ στήθους αὐτοῦ. — Ἰδες τὴν γυναῖκά σου;

— Θαυμάσιον κάλλος τῶν ὀντί!

Καὶ δὲν ἐψευδόμην.

— Εἶδες πῶς... Ἐγὼ μ' αὐτὴν μόνον ἐχόρευσα καὶ μὲ...

— Τὸ εἶδα.

— Ἄλλὰ μ' αὐτὴν περισσότερον, ὄχι διότι ἦθελα νὰ τῇ ἀρέσω, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ τὴν βλέπω, μόνον διὰ νὰ νοήσω πόσον εὐτυχῆς εἶναι ὁ σύζυγός της. — ἦτον Ἄννα Βολένα εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀγνότητος, κ' ἐγὼ θὰ τὴν ἔκαμα κυρία· τῶν βασιλείων ἂν ἤμην Ἐρβρίκος ὄγδωτος.

Ἀληθῶς δὲ ἡ κόμησσα Γλύκως διεκρίνετο ὡς βασιλειῶσα διὰ τῆς στολῆς καὶ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τῶν παρατήρων τοῦ προσώπου, ὥστε μὲν αὕτη ἠδύνατο ν' ἀπορροφήσῃ ὀλοκλήρως τὴν φαντασίαν ξένου, εἰς ἐγὼ συνωδαιετο τότε ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ της, μεθ' οὗ ἀγνωρίστην, διότι πλησίον αὐτοῦ εὐρεθεὶς συνέπινον τὸν καμπανίτην, καὶ ὁ καμπανίτης ἔχει πρὸς τοὺς ἀλλοίους τὴν καλὴν ιδιότητα νὰ κάμνῃ τοὺς συμπίνοτας γνωρίμους, καὶ ἂν ἐρχήται ὁ μὲν ἐκ τοῦ ἑνὸς, ὁ δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου ἡμισφαιρίου — ἀλλὰ τὸν εὐτυχῆ σύζυγον ἠγνόουν εἰσέτι, καὶ ἠγνόουν διατι ἐπεθυμοῦν νὰ τὸν ἰδῶ, ἂν καὶ ὁ βαρῶνος τὸν ἔλεγεν εὐτυχῆ διότι εἶχε γυναικα ὡρῆσαν. Ἄλλ' ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἰς συναστροφήν τινα προκειμένου περὶ πολιτικῆς ἀνέφερον τ' ὄνομα τοῦ κόμητος τούτου ὡς ἀνδρὸς οὐχὶ τῆς τυχεύσεως σημασίας.

Ἀρῶν ὁ Ἑγμῶν εἶπεν, ἂν ἤμην Ἐρβρίκος ὄγδωτος, ἐπλήρωσε τὴν πίπαν του νικαιέου καὶ ἠκολούθησε νὰ καπνίσῃ ἀναλαβὼν τὸ ὄλος ἀριστοκρατικὸν ἡμίονο. Τότε στραφεὶς ἐγὼ,

— Εἶσαι νέος ἀκόμη, τῷ εἶπον, Κύριε Βαρῶνε!

— Ἔπειτα; — ἀπεκριθῆ αὐτὸς διευθετῶν τὴν πίπαν.

— Θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν ἔχεις ὀρθὴν ἰδέαν περὶ εὐτυχίας.

Βλέμμα του διαπεραστικὸν ἐπάσχισεν, ἀλλὰ μάτην νὰ μὲ διακόψῃ.

— Ἡ τοῦλάχιστον ἀποφεύγεις νὰ τὴν εὕρῃς.

— Καὶ δὲν μοῦ λέγεις, παρακαλῶ, τί μοῦ λείπει; — ἠρώτησε μετὰ μεγίστης ἀδιαφορίας.

— Καρδία τακτική, ἢ σκόπιμος ἀδιέληπτος ἐργασίαι, καὶ μία ἐρωμένη, — ἀπήνησα μετὰ φλέγματος ἀριστοκρατικωτέρου.

Ὁ βαρῶνος ἐρῆψε χαμαὶ τὸ βλέμμα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νέος οὗτος εἶχε τρεῖς καλὰς ιδιότητας, τὴν φιλοτιμίαν, τὴν εὐαισθησίαν, καὶ τὴν νοσημοσύνην, ἤμην βεβαιὸς οἰ θὰ παρεδεχέτο τὴν γνώμην μου, καὶ τῶνόντι, μετὰ τινας στιγμὰς σκέψεως ὑψώων τὴν κεφαλὴν ὑπερηράως καὶ σταθερὸν ἐμβλέπων.

— Δίκαιον ἔχεις, εἶπε, κ' ἔνευσεν εἰς σημεῖον συναινέσεως. Ἐπειτα ἐθυθίσθη εἰς συλλογισμοὺς, ὧν ἡ σειρά παρατάθη, διότι οὐτ' ἐγὼ τὴν διεκόψα, οὐτ' αὐτὸς ἠθέλησε νὰ τὴν διακόψῃ.

Μεταξὺ δὲ, ἐνῶ αὐτὸς εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ ὄχηματος ἀπεκκοιμάτο ἐντὸς τοῦ πελάγου τῶν σκέψεων του, καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐγὼ ὠνευροῦμένην μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, ἀφῆνης πρᾶσινος πέπλος μᾶς ἐπεσκέπασε, καὶ ἀπὸ δροσώδης ἀντικατέστησε τὰς καυστηρᾶς τοῦ Φοίβου ακτίνας· καὶ ὁ μὲν ὑποδείκτικος ἔβαινεν ἐπὶ τῆς ἐνδεκάτης, ἡμεῖς δὲ ὁριματευτικῶς εἰσεβάλομεν τὴν δενδροστιχίαν τοῦ ἀγροτικοῦ μεγάρου τῶν βαρῶνων Σ.

— Ἐρθάσαμεν — ἀνέκραξα θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχιονός σου.

— Ἄ! ἐφθάσαμεν! — Ἴτσι (ὑπαγε, κτύπα).

Καὶ ὡς βελος εὐρέθη ἐν ἀκαρεῖ τὸ ἄρμα πρὸ τῆς θύρας τοῦ μεγάρου.

Οἱ κύνες τοῦ βαρῶνου ἐρῆφθησαν εἰς αὐτὸν ὑλακτοῦντες μέγα, καὶ σφύροντες τὸν ἀπὸ τῶν ἐνδύματων, οὐχὶ βραχίως ὡς τὸν Ἀκταίωνα· αὐτὸς δὲ τοὺς ἐθύπευε, τοῖς ἔλεγε χιλια γλυκὰ λόγια, καὶ τοὺς ἐκάλεε κατ' ὄνομα· Ἄπολλο, Τίρας, Μπέλλα, Ἐβελιν, ἐδῶ Ἐβελιν!

Μπλίτζ ἐλάτ' ἐλάτε, δουλειὰ ἔχομεν σήμερα » ἢ δὲ χαρὰ, ἢ περίξ αὐτοῦ, ἔλαμψεν ὡς συνήθως εἰς τὸ πρόσωπόν του, καὶ τὰ ὄνειρα, καὶ ἡ μελαγχολία ἐξέλιπον ὡς σκιά· ἀλλὰ καὶ οἱ εὐαίσθητοι κύνες ἔτρεχον, ἐπέστρεφον, ἀνεβρίχοντο ὀπισθεν τῆς ἀμαξῆς· τὸν περιεκύκλωναν, τὸν ἔλειχον, ὠμίλουν μετὰ μεγάλης τρυφερότητος εἰς τὴν γλῶσσάν των, ἀντιφιλοτιμεῖοντο τίς νὰ τὸν σύρῃ σφοδρότερον, ὥστε ἂν δὲν τοὺς ἀπῆλauen ὀργίλως σχεδόν, καὶ διὰ τῆς ἀκρας τοῦ πυροβόλου, ὁ ἐπενδύτης του θὰ μεταβάλετο εἰς ἐπενδύτην Ἰουδαίου. — Εἰς τὴν Γρενὸβλην ὁ Βοναπάρτης ἐρχόμενος εἰς Ἐλβας ὀλίγου δεῖν ἀπεπνίγη παρὰ τῶν ἐνθουσιῶντων ὑπὸ χαρᾶς καλῶν κἀγοθῶν Γάλλιον, καὶ ὡς ἐκεῖνος εἶπεν «εἰς καμμίαν μάχην δὲν ἐκινδύνευσα τόσον» οὕτω καὶ ὁ βαρῶνος κτυπῶν κατὰ κεφαλῆς διὰ τῆς λαβίδος τοῦ πυροβόλου τὸν λυκέσχημον καὶ φοβερὸν Τίρας, Zum Teufel! (στὸ διάβολο) ἀνέκραγεν ἀγανακτῶν, ὡς εἰ ἔλεγεν «ἀπὸ κἀνενα ἔχθρον σκύλον δὲν ἐκινδύνευσα τόσον.»

Ὁ ἐπιστάτης τοῦ οἴκου, κ' οἱ ὑπηρέται, οὖς ἐφιλοδώρησε δι' ἀργυρῶν νομισμάτων, διότι ἔλειπε τοῦ οἴκου πλέον τῶν δεκα ἡμερῶν ἀσχολούμενος ἐν Λιόβη, ἔδραμον εἰς τὸ ὄχημα, ὁ μάγειρος εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης εἰς τὴν τράπεζαν.

— Ντὸ ἔσλο· (εἰς τὴν τράπεζαν) εἶπεν εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅστις ἔγεινεν ἀραντος μετὰ τὴν προσταγήν, κ' ἔστρεψεν ὁ βαρῶνος νὰ ἴδῃ χωρικούς τινας εἰς γωνίαν τῆς αὐλῆς ἰσταμένους, ἀσπεκεῖς τὴν κεφαλὴν, καὶ μέγχι γῆς σχεδὸν κυρτωθέντας, ἅμα ἐρῆψεν ἐκεῖνος ἐπ' αὐτῶν τὸ βλέμμα· ὁ δὲ πρὸς ἄρχων ταπεινότητα ὑποκλίνων ἐπλησίασε μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ, κ' ἐπαρουσίασεν ἀναγοράν εἰς ἐνσημον χάρτην ζητῶν ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τοῦ βαρῶν. ο, ὅστις τὴν ἀπέσυρε μετὰ μεγίστης ἀγαθοσύνης, κ' ἐδέχθη τὸν χωρικὸν μὲ γλυκὴ μεδίωμα, καὶ γλυκύτερον βλέμμα. — Ἐπειτα ἀναγνούς τὸ ἐγγράφον «Ζάρας» (εὐθύς) εἶπεν κ' ἐκβαλὼν τὴν μολυβδογραφίδαν ἐσημείωσε λεξείας τινας ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χωρικὸν λέγων «Ντὸ Πάνο Μπλέβζι.» (εἰς τὸν Κύριον Βλόβσην - τὸν ἐπιστάτην του) — στρέφων δὲ πρὸς ἐμὲ. «μοῦ ζητοῦν, λέγει, διακόσια κοιλὰ ἀραβοσίτου εἰς δάνειον, ἀλλ' ἐγὼ τοῖς τὰ δίδω προῖκα» καὶ πλησιάζων τοὺς χωρικούς μὲ ἀνοικτὸν τὸ βαλάντιον τοῖς διένειμεν ἀργυρᾶ νομίσματα ἀπευθύνων Πολωνιστὶ φιλοφρονήματι εἰς ἑκάστον.

— Εἰπέ σ' τι θέλεις Φίλιππε, μ' εἶπεν ἔπειτα· εἶμ' εὐτυχῆς, — ἰδοὺ εὐεργετῶ.

Καὶ τὴν φορὰν ταυτὴν ὁ νέος βαρῶνος εἶχε τὸ δίκαιον τῆς μεγαλοφύας.

«Τοὺς πλουσίους, ἐσυμβούλευεν εἰς φρόνιμος ἀνθρώπος, πρέπει νὰ ζηλεύωμεν μόνον ὡς δυναμένους νὰ εὐεργετῶσι.»

Τὴν 1ην. Μ. Μ. ἔλαφροὶ κ' εὐθυμοί, δυνάμει τοῦ Γιουαννισβεργίου οἴνου, ἀναπηδήσαντες εἰς τὸ κυνηγετικὸν ὄχημα ἐκονιορτήσαμεν τὴν μακρὰν δενδροστιχίαν τοῦ ἀγροτικοῦ μεγάρου τῶν βαρῶνων Σ. μεγάρου περὶ οὐδὲν θὰ εἶπω, διότι οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὴν ὑπέθεσίν μου· διευθυνόμεθα δὲ ὡς ἀνάκαθεν, πρὸς τὸ δουτικὸν πάντοτε, καὶ σκοπὸν εἶχομεν τὰς ἑασοφύτους ὑπηρεσίας τῶν Καρπαθίων, διότι ἐκεῖ ἐθήρευσεν ἠσυχῶς ὁ βαρῶνος τὰς ἐλάφους, τὰς δορκάδας καὶ τοὺς λαγῶδες, ἀλλῶς τε καὶ διότι ἐκεῖ μόνον ἐδύνατο νὰ

— Είμαι βέβαιος — ἀπήνησαν ὁ νέος Βαρῶνος με-
τὰ σοβαροῦ ἀλλὰ φιλικῶ ἤθους. Κατὰ τὸ παρὸν ἀνα-
παύθῃ, ὁ ἰατρὸς παρήγγειλεν ἡσυχίαν μέχρι τῆς
πρωίας αὐριον θὰ σ' ἐπισκεφθῇ πάλιν· ἐγὼ θ' ἀναχω-
ρήσω· ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ σὲ πειράξῃ. Ἐρχεσαι εἰς
Στανισλόδην μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

- Ὑπάγεις εἰς Στανισλόδην;
- Ὑπάγω εἰς τὸ χωριὸν μου.
- Καὶ λοιπὸν ποῦ εἴμεθα;

— Εἰς τὸν πύργον τῆς Γλύκης· ὁ ἀδελφὸς τῆς κο-
μῆτος σὲ γνωρίζει· σήμερον σὲ συστάνω εἰς τὴν κυ-
ρίαν, καὶ εἰς τὸν κόμητα, διότι μέχρι τῆς δεκάτης εἶν
ἐδῶ καὶ τοιουτοτρόπως δύνασαι νὰ ὑποθέσῃς ὅτι εἶσαι
πάντοτε μετὰ τὸν Ἐγμῶν, ὅστις ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ σ' ὑ-
περασπίζεται.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ Κύριε Βαρῶνε!

— Ἀλλὰ τὸ πάθημά σου προήλθε καὶ ἀπ' ἐμοῦ κατὰ
μέρος, διότι κατὰ δυστυχίαν ὁ δηλιότης μου εἶχε θύ-
σει εἰς τὸν Διόνυσον, καὶ τοῦτο ἐγὼ δὲν τὸ παρετήρησα·
σ' ἐλησμονήσα λοιπὸν κ' ἐτρέξε κατόπιν μας ἀληθινὰ
τὸν ἐφιλοδώρησα μετὰ τὴν ἀκραν τοῦ πυροβόλου μου, ἀλ-
λὰ τὰ φιλοδωρήματα ἐκείνα οὔτε ἡμᾶς, οὔτε σὲ ὠφέλη-
σαν, οὐδ' ἐκείνον, πιστεύω ὅτι, διώρθωσαν ἐπρεπε νὰ
μαστίσω ἐγὼ τοὺς ἵππους, διὰ νὰ δυνήθω νὰ φθάσω ἐν
καιρῷ καὶ τοῦτο βεβαίως σ' ὠφέλησε· διότι τῶνόντι ὁ
Κύριος Λουδοβίκος, ὅστις εὐγένειαν μὲν δὲν ἔχει πολ-
λὴν, ἀς εἰπωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἰατρικὴν ὅμως ἐπιστή-
μην ἔχει πλειοτέραν παρ' ὅσων ἡμεῖς, ὁ ἰατρὸς λέγω,
μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι πέντε μόνον λεπτὰ ἂν ἐβραδύναμεν
εἰσέτι, θὰ ὑπήγαγεν ἀπὸ χθὲς ἀκόμη νὰ ἐπισκεφθῆς τὸν
Βολταῖρον, τὸν ὁποῖον τόσον ὑπολήπτεισαι· ἢ βροχή, καὶ
τὸ ψῆχος καὶ ἡ πτώσις σου σ' εἶχον προσβάλει πολὺ
ἐπικινδύνως.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ· ἀλλὰ τί μουσική εἶν' αὐ-
τὴ Ἐγμῶν;

Ἐλησμονήσα καὶ τὰ γόνατά μου καὶ τοὺς πόνοους.

— Τῶνόντι ἀκούεις; — καὶ θλιβερόν τι ἔβαψε τὰ μι-
κρὰ χεῖλην του, ὧν τὸ ἀνωτέρω ἐξεῖχεν ὡς σημεῖον λε-
πιτοῦ σαρκασμοῦ — ἐπέρασεν τὰ μεσάνυχτα, πρὸ δύο
ὥρων ἐτελείωσε τὸ δεῖπνον, καὶ αὐτὴ παιζει ἀκόμη τὸ
κλειδοκύμβαλον.

— Ἡ κόμησσα;

— Αὐτὴ περιμένει τὸν ἀνδρα της, -- καὶ ἀπέσυρε μετὰ βίαν
τὴν πίπαν του — πάσχει τῶνόντι ἀπὸ ἀγρυπνίας, ἀλλ'
ὁ ἰατρὸς δὲν ἐνόησε τὸ διατί· εἶναι ἰατρὸς τῶν σωμα-
των ὁ κύριος Λουδοβίκος· καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μου ἀγρυ-
πνίας εἶπε πολλάκις ὁ ἰατρὸς οὗτος ὅτι πάσχω ἀπὸ ἐρε-
θισμῶν τῶν νεύρων χάχ-ἄ!

Μελαγχολικώτατον γέλιον τοῦ ἐξέφυγε.

- Πρόσεξε Φίλιππε! . . . ἀκούεις τί τραγουδεῖ;
- Τί λοιπόν;
- Ἄκουσε.

Ἡεροαζόμεθα ἐν σιγῇ καὶ οὐδὲν ἐτάραττε τὴν προσο-
χὴν ἡμῶν.

Ἡ φωνὴ ἤκούετο καθαρὰ, καὶ διεκρίνομεν μίαν στρο-
φὴν τοῦ Βαλτερσκώτου εἰς τὸν Ἰβανὸς ἐξ ὕμνου ὃν
φάλλει ἢ Ῥεβέκκα ἐν τῇ εἱρκτῇ ὅπου οἱ ἱππῶται τὴν
ἔβρψαν — ἐννοεῖται ὅτι τοὺς ἐψάλλε γερμανιστὶ με-
ταφρασμένους.

Μετὰ τὸν τελευταῖον στίχον τίποτε πλέον δὲν ἤκού-

σθη ἐκτός τοῦ κτύπου τῶν ὠρολογίων μας τεθειμένων
ἐπὶ τῆς τραπέζης· ὁ Ἐγμῶν δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ μ'
δημιλήσῃ· ἐγὼ δὲ ἀπεκοιμήθην συνάπτων τὰς ἐξῆς βρα-
χείας σκέψεις.

Ὁ Βαρῶνος εἶναι νέος ὑπαιότερος ἴσως τοῦ κόμητος,
ἀναμφιβόλως πλουσιώτερος, καὶ πλέον εὐθυμος· ἐρῶν
τῆς κομῆσης θὰ κατώρθωσεν ἕως τώρα τὴν πρὸς αὐτὴν
ἀποκάλυψιν τοῦ ἔρωτός του.

Εἶναι δὲ καὶ πολὺ κρυφίνους ὁ Ἐγμῶν, καὶ πολὺ ἐγ-
κρατῆς τῆς αξιοπρεπούς ἀνατροφῆς τῆς μεγάλης κοινω-
νίας· διὰ πλεονεκτημάτων τειούτων οὐχὶ μόνον δὲν ἐδω-
κεν εἰς τὸν κόσμον ὑπονοίας σκοπῶν πρὸς τὴν κόμητ-
σαν, ἀλλὰ κατ' οὐδὲν ἴσως προσέβαλεν αὐτὴν ὁ τρόπος
τῆς ἐξομολογήσεώς του· ἐν τούτοις ἂν καὶ πολλάκις
μ' εἶπεν ὅτι κἀνένα δὲν ἐμπιστεύεται, ἀγνοῶ ἂν μ' εἶπε
τὴν ἀλήθειαν, διότι πολλάκις εἶδα τὴν βαρονέσσαν Μά-
ουερθεῖαν ἐκ πατρὸς τοῦ κόμητος, ἀλλὰ γυναῖκα, ἥτις
εἰς ἐμὲ οὐδαμίαν καλὴν ἐντύπωσιν ἐπέφερε μ' ὄλας τὰς
ὑπὲρ αὐτῆς καλὰς συστάσεις τοῦ Ἐγμῶν· εἶδα λέγω
τὴν βαρονέσσαν ταύτην ὑποψιθουρίζουσαν εἰς τὰ ὦτά του
λόγια προσβάλλοντα τὴν σημασίαν τοῦ κόμητος· τὸν δὲ
Βαρῶνον παρετήρησα ἄσμένως πως ἀποδεχόμενον κα-
κεντρέχειαν ἀποβλέπουσαν τὸν ἀντιζήλον του. Κατ' ἐμὲ
ὄθεν, ὁ Ἐγμῶν ἐπλησίαζε νὰ γενῆ ἥρωας μυθιστορίας,
καὶ δὲν τὸ προσηθάνετο.

Ἐδοκίμασα πολλάκις νὰ τὸν ἀποτρέψω τοῦ ἔρωτός
του, ἀλλὰ βλέπων ὅτι ὠργίζετο τὸν ἀφίνα ἥσυχον, καὶ
ἀπεφάσισα νὰ προσέχω εἰς πᾶσαν περίστασιν του.

Τὴν αὐγὴν ὁ ἰατρὸς μ' ἐπισκέφθη κ' ἔδωκε πλῆθος
παραγγελιῶν εἰς τὴν νοσοκόμον· περὶ δὲ τὴν δεκάτην
ὁ Ἐγμῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν μου ἀκολουθούμε-
νος ὑπ' ἀνδρὸς νέου, εἰς οὗ τὴν πρώτην θέαν ἀηθές τι
αἰσθημα μ' ἐκυριεύσεν, αἰσθημα ὅπερ δὲν ἐπέρχεται
εἰς τοὺς ἀνθρώπους προκειμένου νὰ τοὺς συστήσωσιν εἰς
ὑποκειμένα ἀγνωστα.

— Ἐχω τὴν τιμὴν Κύριε Κόμη! εἶπεν ὁ Ἐγμῶν,
νὰ σὰς συστήσω τὸν Κύριον Διέβρην. . .

— Ἀ — ἔκαμεν ὁ νέος κόμης κ' ἐμέτρησε βήματά
τινα πρὸς ἐμὲ προσηλῶν περιέργως τοὺς ὀφθαλμούς του
ἐπάνω μου — αἶφνης ἀστραπή τις ἔλαμψεν εἰς τὰ θά-
θη τῆς μνήμης μου, καὶ βίγος ἀσύνηθης εἰς θνητὸν μὲν
κατεκλόνισεν ὀλόκληρον τὸ σῶμα· ἐκράτησα μελόν-
τοῦτο ἀλλόκοτον τινα κραυγὴν ἐτοιμὴν νὰ ἐκραγῆ ἀπὸ
τῶν στηθῶν μου, διότι τὸ μέγεθος τῆς ἐκπλήξεώς καθί-
στησιν τὸν ἀνθρώπον ἄφωνον, ἀκίνητον.

Ἐπεκράτησε δὲ μίᾳ στιγμῇ σιωπῇ, καθ' ἣν ἐκά-
τερος ἐνέελεπε τὸν ἄλλον μετ' αὐξανομένης ἐπὶ τὸ
μᾶλλον συναισθησεως.

Ὁ Ἐγμῶν ἐν τῷ μεταξύ ἀντὶ νὰ ξενισθῆ εἰς τὴν σκη-
νὴν ταύτην, καὶ τοι διακοπέεις ὑπὸ τοῦ κόμητος, τῆρῶν
ὄλην τὴν ψυχρότητά του τὸν εθεώρει ἀπὸ κεφαλῆς μέ-
χρι ποδῶν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ εὗρῃ πόσον ἀξίζει. Τέλος ὁ
νέος ἀνὴρ ἔλθων παρ' ἐμὲ καὶ τεινὼν τὰς χεῖρας.

- Φίλιππε! — εἶπε γαλλιστί.
- Ἐδουάρδε — ἀνέκραξα, καὶ λέξιν ἄλλην δὲν ἤδυ-
νήθην νὰ ἐκφέρω τὸ στόμα μου ἐμεινεν ἀνοιχτὸν, ἀλλ'
ἢ γλῶσσα ἀκίνητος.

— Διάβολε! σεῖς λοιπὸν γνωρίζεσθε· ἔκαμεν ὁ
Ἐγμῶν.

— Πρὸ πολλοῦ, ἀπήνησαν ὁ κόμης, σφίγγων τὰς
χεῖράς μου εἰς τὰς ἰδικὰς του.

- Πρὸ πολλοῦ; λοιπὸν ἔχετε ἱστορίαν!
- Ἱστορίαν ναί· ὀλόκληρον ἱστορίαν, εἶπον ἐγώ.

— Καὶ μοῦ τὴν ἔκρυπτες τόσον καιρόν;
Ὁ Ἐγμῶν ἐλησμονεῖε πολλάκις ὅτι ἦτο νέος — εἶχε
δηλαδὴ τὸ κυριώτερον ἐλάττωμα τῶν νέων.

— Κύριοί μου, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα ἐσπευσμένως, ἐγὼ
διάζομαι ν' ἀναχωρήσω· πρὸ δέκα λεπτῶν ἔλαβον ἐπι-
στολὴν κατεπεύγουσαν, ἀλλ' ἀναχωρῶ πολὺ εὐχαριστη-
μένος ὅτι εἶσθε φίλοι — καὶ εἰς τί μέρος Κύριε Κόμη;

- Εἰς Παρισίους.
- Ὡ! εἰς τὴν πόλιν ὅπου τὸ πᾶν εἶναι φίλος, ἀρκεῖ
νὰ ὀμιλῇ τις γαλλικὰ, ὡς γνήσιος γάλλος — ἐννοῶ,
ἐννοῶ· εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μου Κύριε Διέβρη θὰ μεῦ τὰ
εἰπήεις ἔλα, ἀληθινὰ;

— Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν σας, κύριε Βαρῶνε, ἀπήνησα
μὲ φωνὴν, ἥτις ἐσήμαινε σχεδὸν «ὕγειαινε.»

— Ὑγειαινετε Κύριοι! ὕγειαινετε.
Καὶ ὁ Βαρῶνος ἐπήδησεν ἔξω τοῦ θαλάμου, ὡς ἂν ἡ
παρουσία τοῦ κόμητος νὰ τῷ ἐνέπνεεν εἶδος τι φόβου ἢ
ἀγανακτήσεως καὶ ὀργῆς.
Ἡκούσθη μετ' ὀλίγον ὁ κρότος τῆς ἀμάξης του.

(ἀκολουθεῖ.)

ΧΩΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ.

Κατὰ τὸ ἔτος 861, πειρατῆς Νορβεγὸς διόματι
Ναδδὸ, διευθυνόμενος πρὸς τὰς νήσους Φερόν καὶ
καταληφθεὶς αἰφνιδίως ὑπὸ τριχυμίας, ἐρρίφθη ἐπὶ ἀ-
γνωστῶν παραλίων ἤσαν δὲ ταῦτα ἡ Ἰσλανδία. Με-
τὰ δέκα ἔτη, πολλὰ οἰκογένεια εὐγενῶν καταπιεζό-
μενα ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν τοῦ Ἀραλδου ὠραίαν ἐ-
χοντος τὴν κόμην, ἐγκατέλειψαν τὴν Νορβεγίαν καὶ
κατέφυγον ἐπὶ τῆς νεωστὶ ταύτης ἀνακαλυφθείσης πα-
ραλίας, ἣν πρῶτον ἀπεκάλεσαν Γῆν Χιόνος καὶ εἶτα
Γῆν Παγετοῦ (*Is glau; land, terre*). Ἄπαντες οἱ
πρόσφυγες οὗτοι διεμοιράσθησαν ὡς δορυκίττες τὴν
γῆν ἐρ' ἣς ἀπεβίβασθησαν, σχηματίζαντες εἶδος τῆς
ἀριστοκρατικῆς κυβερνήσεως ἐχούτης ἀνώτατον ἀρ-
χοντα πρόεδρον ἐκλεγόμενον ἰσοβίου ὑπὸ τοῦ λαοῦ.
Ἀλλὰ φιλόδοξοι ἀντιζηλίτοι ἔφερον προσκόμματα εἰς
τὴν Κυβέρνησιν ταύτην. Ἐμφύλιοι πόλεμοι ἤρπυσαν
τὴν Ἰσλανδίαν. Ἡ δυστυχὴς αὕτη χώρα βασιανίζομέ-
νη οὕτω ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς διχονοίας, καταρριφθε-
μένη ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς καὶ καταστρεφθεμένη
ὑπὸ τῶν ὑπαιστειῶν, ἀπεδῶξεν ἀρ' ἐαυτῆς τὴν δημο-
κρατικὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑπετάγη εἰς τὴν κυριαρχίαν
τῆς Νορβεγίας. Κατὰ δὲ τὴν δεκάτην τετάρτην εκα-
τονταετηρίδα, ἠγάθη μετὰ τῆς Δανιμητρίας, εἰς ἣν καὶ
σήμερον ἀκόμη ἀνήκει. Τοιαύτη εἶν' ἐν περιλήψει ἡ
πολιτικὴ ἱστορία τῆς νήσου ταύτης τῆς Ἰσλανδίας,
τόσῳ ὀλίγον γνωστῆς μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ ὁποία μο-
λαταῦτα παρέχει εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ περιηγη-
τοῦ καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην τῶν φυσιολόγων, τοσαῦτα
ἀξιοθέατα ἀντικείμενα, τοσαῦτα πρὸς μελέτην πειρε-
ρα πράγματα.

Ἡ νήσος αὕτη εἶναι μεγάλη, μεγαλητέρα ἀπὸ τὴν

Δανιμητρίαν καὶ τὸ Ὀλοσάιν, καὶ μολαταῦτα μόλις
ἐμπεριεχει 50,000 κατοίκων· λέγουσιν ὅτι ἄλλοτε εἶχε
διπλάσιον αὐτῶν ἀριθμόν· ἀλλ' ἡ ἀκρασία τῶν ὠρῶν
τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὰ ἤφαιστεια, ἡ πανώλης, ὁ λιμὸς ἠλάτ-
τωσαν ἀκαταπαύστως τὸν ἀδύνατον τοῦτον λαόν. Ἐκ-
τός τούτων, ἡ ἀπέραντος αὕτη γῆ δὲν ἀξίζει καθ' ὄλην
αὐτῆς τὴν ἔκτασιν μίαν τῶν ὠραίων πεδιάδων τῆς
Βῶς, μίαν κοιλάδα τοῦ Λεῖγρος (*Loire*).

Δὲν φαίνονται πανταχόθεν εἰμὴ γυμνά καὶ ξηρὰ
ὄρη, ἀγροὶ καλυπτόμενοι ὑπὸ παχέως φλυγώματος
λαβάς, ἢ ἔλων. Οὐδ' ἐν δένδρον, οὐδ' ἐν φυτὸν, οὐδ'
εἰς στάχους βρίζης ἢ βρόμου. Ἀπὸ διαστήμα εἰς διά-
στημα ἀπαντᾷ τις χλόην περικλειομένην ἐντός χον-
δροῦ τείχους, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἀνίσταται καλύθη
ἐκ πηλοῦ στεγασμένη μετὰ χόρτα. Δὲν ἔχει εἰμὴ μίαν
στενὴν θύραν δι' ἣς εἰσέρχονται κύπτοντες, σκοτεινὴν
θυρίδα ἐκατέρωθεν καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς στέγης ὀπήν διῆς
ἐξερχεται ὁ καπνός. Τὸ οἶκημα τοῦτο διαιρεῖται εἰς
πέντε ἢ ἔξ χωρίσματα· ἐδῶ εἶναι τὸ μαγειρεῖον, ἐ-
κεῖ τὰ τρόφιμα, μακρότερον τὸ σιδηρουργεῖον, καὶ
τέλος ὁ σταυλός. Τὸ οἶκημα τοῦτο εἶναι χαμόγειον,
τὰ τεῖχη αὐτοῦ εἰσι γυμνά· τὸ ψῆχος δὲν εἰσέρχεται
ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ὕγρασία δυσώδης δὲν ἐκλείπει ποτέ.
Τοιαῦτα εἰσι τὰ καταλύματα τοῦ χωρικοῦ τῆς Ἰσλαν-
δίας· εἶναι πτωχὸς καὶ ὑπόμων, φιλεργὸς καὶ ὀλιγαρ-
κῆς· μόλις συλλέγει ὀλίγον χόρτον ἀπὸ τῶν ἀγρῶν
τὸν ὁποῖον καλλιεργεῖ, καὶ μετὰ αὐτὸ τρέφει τὸν χειμῶ-
να ἀγελαδας τινὰς καὶ ἓνα ἢ δύο ἵππους· τὰ λοιπὰ
ζῶα βίσκουν εἰς τὴν χιόνα, ἢ τὸ βούρον τῶν ὀρέων.
Τὸν χειμῶνα, κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας σκοτεινὰς
καὶ ψυχρὰς νύκτας τῆς Ἰσλανδίας, ἀλιεῖται, τὸ δὲ πρῶτον
τῆς ἀλιείας του ταύτης πρέπει νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ὄλας
τὰς ἀνάγκας του· ξηράνει τοὺς ἰχθύας ἵνα πώλησῃ αὐ-
τούς, καὶ δὲν φυλάσσει διὰ τὸν ἑαυτὸν του εἰμὴ τὰς
κεφαλὰς τῶν ἀντακίων ἢ ἄλλων. Τὸ ἔαρ ἀποβιβάζ-
ονται εἰς τὸ παραλίον οἱ Δανοὶ ἔμποροι, καὶ ὁ πτω-
χὸς ἀλιεὺς φέρει εἰς αὐτούς τοὺς ἰχθεῖς, τοὺς μετὰ
τοσοῦτου κόπου κεκτηθέντας, τὰ ὑπὸ τῆς συζύγου του
προητομασθέντα τεμάχια λίπους καὶ τὸ ἔριον ὅσον
ἀπὸ τὰς ἀγάλας αὐτοῦ συλλέγει. Εἰς ἀνταλλαγὴν δὲ
λαμβάνει τὴν σίκαλιν, τὴν ζάχχαριν, τὸ οἶνόπνευμα
καὶ ἅπαντα τὰ ἀναγκασιότατα αὐτῷ ἐνδύματα. Τὸ θέ-
ρος ἀπέρχεται καὶ εἰς δευτέραι ἀλιείαν, θερίζει τὸν ἀ-
γρὸν του, τὸν δὲ λοιπὸν καιρὸν καταγίνεται εἰς τὴν
ἀπείργασιν τῶν ἐργαλείων καὶ τῶν ἀναγκασιότων αὐ-
τῷ σκευῶν. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἐργάζο-
μένη μετὰ ζήλου, κλώθει τὸ ἔριον, κατασκευάζει τὸ
διὰ τὰ ἱστία πανίον, ἐπιμελεῖται τὴν οἰκίαν καὶ τὰ
τέκνα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἅμα μεγαλώσασι συνουδεύου-
σι τὸν πατέρα των εἰς τὴν ἀλιείαν, διδασκόμενα ὑπ'
αὐτοῦ τὴν ξυλουργίαν καὶ τὴν σιδηρουργίαν. Ὑστερον
ἀπὸ τὰ πολύπονα καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν ἐργα των, ἡ
μόνη τροφὴ τῶν δυστυχῶν τούτων ἀνθρώπων εἶναι
κεφαλαὶ ἰχθύων ξηρανθεῖσαι εἰς τὸν ἥλιον καὶ τριμέ-
ναι, ὀλίγος ταγγὸς βούτυρος καὶ εἶδος τι ζωμοῦ κα-
τασκευασμένου μετὰ ἄλευρον σικαλέως· δὲν πίνουσιν εἰ-
μὴ ὕδωρ ἀναμεμιγμένον μετὰ γάλακτος, καὶ εἰς μόνας
τὰς ἐπιστήμους περιστάσεις ἐν ποτῆριον οἶνονπνεύμα-

τος η κακίστου ζώου. Καί μολταυτα εισί ρωμα-
λαίοι, αι δε γυναίκες αυτών εισι συνήθως· αξιοπαρ-
τήρητοι διά τε την κομψότητα του αναστήματος των
και την ζωηρότητα του προσώπου των.

Απαντες ουτοι οι χωρικοί Ισλανδοί ζωσιν απομα-
μακρυσμένοι ο εις του άλλου, και εκάστη οικία παρι-
σιτᾶ χωριστήν κόμην. Ενίοτε διατρέχει τις επτά
λεύγας χωρίς ν' απαντήση τοιαύτην, και οτάκις εύρε-
θῶσι τρεις η τέσσαρες τοιαύται οικίαι πλησίον οπω-
σοῦν η μία της άλλης, τότε λαμβάνουσι το ὄνομα πό-
λεως. Φαίνεται οτι οι Ισλανδοί ως εκ της τοιαύτης
μεμονώσεως ὀλίγην ἔχουσι κλίσιν διά την μουσικήν·
δεν καλλιεργουσι δε αὐτήν διότι προς τουτο απειτου-
το συναυλία· συναθροίσεις, δημόσιαι τελεταί. Δέν
ζωγραφίζουσιν ἀλλά σκαλίζουσιν επιτηδείως σκεῦη τι-
να αυτών, και ἔχουσι διακεκριμένην κλίσιν διά την
μελέτην. Μολονότι δέν ἔχουσι προκαταρκτικά σχο-
λεία, πάντες ἡξεύρουσι ν' αναγιώσκωσι και να γρά-
φωσι· καθήκον των μητέρων εἶναι να διδάσκωσι τά
τέκνα των· και εκπληροῦσι τουτο μετά πλείστου ζή-
λου και ἀγχινοίας. Τόν χειμῶνα, κάθε ἐσπέρας, αὐταί
παραδίδουσι τά μαθηματα των· κάθε ἐσπέραν οι κά-
τοικοι της Ισλανδικῆς καλύβης συνέρχονται περίξ ἡ-
μιφέγγοντος λύχνου και αναπαύονται αναγιώσκον-
τες τά παλαιά ἔθνικά των διηγήματα, τους σάγας
των. Η Ισλανδία ἐγέννησε πολλούς σοφοὺς ἄνδρας,
και ἀπό αὐτῆς της ἑνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος εἶχε
λατινικά σχολεῖα. Οι Ισλανδοί ἱεροεῖς εισι πεπαιδευ-
μένοι, και δέν εἶναι σπάνιον να εὔρη τις μεταξὺ των
χωρικών ἄνδρας ὁμιλοῦντας ὁπωςοῦν καλά την λατι-
νικήν και την δανικήν γλώτταν.

Οι Ισλανδοί διατηρήσαντες τά ἔθιμα και τὰς πα-
ραδόσεις των προκατόρων των, διετήρησαν και την πα-
λαιάν αυτών ἐνδυμασίαν. Η των ἀνδρῶν εἶναι ἀπλου-
στάτη, και παρομοιάζει πολὺ με την ἐνδυμασίαν των
χωρικών πολλῶν ἐπαρχιών της Γαλλίας· σύγκειται δε
αὐτη ἀπό ἐριούχου στρογγύλου χιτώνιον στενὸν και
ἄνευ ἐπιτραγῆλου, ὑπενδύτην κεκοσμημένον με με-
τάλλια κομβία, βριακίον βραχυρόου ἐριούχου, εις ὃ
προσθήρηται μέγα ζεύγος ἐξ ἐρίου περικνημίδων. Ἐ-
χουσι την κόμην μακράν και φέρουσι πῖλον πλατεῖαν
ἔχων την περιφέρειαν.

Η ἐνδυμασία των γυναικῶν εἶναι πολυτελεστέρα
και κομψότερα. Τὰς ἐργασίμους ἡμέρας φέρουσι συ-
σφιγκτήρα ἐκ μελανος ἐριούχου, στενωῶς συνδεδεμέ-
νον, ἐσθῆτα ἐκ του αὐτου ὄρατματος πλατεῖαν και
πολλὰς ἔχουσαν πτυχάς· τά σανδάλια των, εἶναι, ὡς
τά των ἀνδρῶν, ἐκ διπλοῦ προβατείου δέρματος, προ-
σαρτώμενα ἐπὶ του ποδὸς δι' ἱμάδων. Ἀπλώνουσιν ἐπὶ
των ὤμων των την μακράν κόμην των, φέρουσι ἐπὶ
της κεφαλῆς μικρὸν ἐριούχον κεκορυφαλον ἔχοντα μα-
κράν ἐκ μετάξης χρυσοῦν. Τὰς ἐορτάς η ἐσθῆς των
κοσμεῖται ἐξ ἀργυρῶν κεντημάτων και σειρῶν κατυφέ-
τᾶ ἐκ προβατείου δέρματος σανδάλια των ἔχουσι βο-
δοειδῆ κοσμήματα· φέρουσι ζώνην ἀργυρᾶν, συσφιγ-
κτῆρα πλήρη ἀργυρῶν σειραδίων, περιλαίμιον ἐκ με-
τάξης, και ἐπιτραχήλιον κεντημένου κατυφέ. Κατά την
τοιαύτην ἡμέραν κρύπτουσι την κόμην των, περικα-

ΚΕΣΚΑΣ

λύπτουσι την κεφαλήν με μεταξωτόν μανδύλιον, ἄνω-
θεν του ὁποίου ὑψοῦται σειρὰ μαζιλισθέντος πανίου,
το ὁποῖον κλίνει προς τὰ ἐμπρός. Απαντα τά κεντη-
ματα ταῦτα, ἅπαντα τά ἀργυρᾶ ταῦτα κοσμήματα,
ἠγοράσθησαν ἐκ των προϊόντων της αλμείας. Ἄλλ' ἂ'
οι πτωχοί Ισλανδοί τοσαῦτα δαπανῶσι διά να ἐνδύ-
σωσιν οὔτω τὰς γυναϊκάς των, τουλάχιστον, ἀφοῦ ἄ-
παξ ἀποκτήσωσι την ἐπίσημον ταύτην ἐνδυμασίαν, αἱ
γυναϊκές των την διατηροῦσι· μεταβαίνει δε αὐτη ἀπό
μίαν εις ἄλλην ἑκατονταετηρίδα ἄνευ τροποποιήσεως
τινος, διότι δέν ἔχουσι προς καθιέρωσιν αὐτῆς, ἐφημε-
ρίδα του συρμού.

(Ἐκ του Γαλλικοῦ.)